

VALN
OKR.

POLITIKA
PAHORJEVE
NOVE MUKE

SLOVENIJA
NEZNOSNA
LAHKOST BLATENJA

DEMOKRACIJA

**Valentić
Drnovšku:**

V imenu hrvaške
vlade potrjujem
in jamčim, da
zgraditev teh
časasnih objektov
ne prejudicira
mejne črte."

ZAGOTOVILO UTONILO V POZABO

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
PREDSJEDNIK

GOSPODIN
JANEZ DRNOVŠEK
PREDSJEDNIK VLADE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Mi čemo ovih dana zaposlovanje in izvedbo prometne postojane ovoj prijelaz osposobi za potrebe turističke sezone.

ovoj prijelaz nasipa za plato i priprema prometne površine.

1. Izvedba nasipa za plato i priprema prometne površine.
2. Priprema betonskih temelja i montaža privremene nadstrešnice.
3. Montaža privremenih montažnih kućica za smještaj državnih službi.
4. Izvedba radova na javnoj rasvjeti.

Dopustite da još jednom u ime hrvatske Vlade potvrdim i jamčim da izgradnja ovih privremenih radnji ne prejudicira graničnu crtu.

Navedene konstrukcije mogu se ukloniti u roku od 5 dana.

Molim da gornje primite na znanje uz razumijevanje.

Sa štovanjem,

Zagreb, 18. svibnja 1994.

PREDSJEDNIK VLADE
Nikica Valentić

ISSN 1408-0494
9 771408 049069

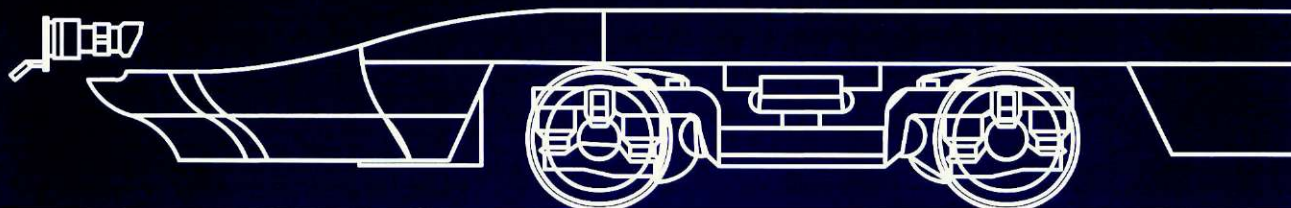
INTERVJU
Aleksander Zorn
Stanovnik je en siten gospod

VABILO

V mesecu maju, ko praznujemo dan Evrope in obletnico vstopa Slovenije v EU, smo v Slovenski demokratični stranki pripravili akcijo z vlakom po Sloveniji. Tako bomo od sobote, 20. maja 2006, do nedelje, 21. maja 2006, od Maribora do Kopra z vlakom popeljali predstavnike držav članic EU, ki jim bomo поблиže predstavili Slovenijo. Na poti se nam bodo pridružili tudi predstavniki vodstva Slovenske demokratične stranke in predstavniki Vlade RS.

Zato Vas vabimo, da se nam, na spodaj navedenih železniških postajah, pridružite na krajših prireditvah.

Brezplačen oglas

POTEK AKCIJE

sobota, 20. maj 2006:

- 10.30 - otvoritvena prireditev na železniški postaji v Mariboru
- 11.30 - prireditev na železniški postaji na Pragerskem
- 12.40 - prireditev na železniški postaji v Celju
- 16.15 - prireditev na železniški postaji v Litiji
- 17.15 - prireditev na železniški postaji v Ljubljani

nedelja, 21. maj 2006:

- 10.40 - prireditev na železniški postaji v Postojni
- 12.45 - zaključna prireditev na železniški postaji v Kopru

Veseli bomo, če se nam boste pridružili.

Slovenska demokratična stranka

SDS

SLOVENIJA
na pravi poti

— www.sds.si —

Medijski pokrovitelj **DEMOKRACIJA**

KLIČITE IZBRANO ŠTEVILKO POL LETA BREZPLAČNO!

paketi
smart

PRENESITE
SVOJO ŠTEVILKO!

Izberite Si.mobil - Vodafone, ob tem pa lahko
obdržite svojo telefonsko številko.

NOKIA 7360
20.000 SIT*

- vgrajena digitalni fotoaparati in videokamera
- radio FM s 3D stereo zvočniki
- priložene stereo slušalke
- EDGE

TELEFON
vodafone live!

SONY ERICSSON K750i
25.000 SIT*

- vgrajena digitalni fotoaparati (ločljivost 2 milijona točk) in videokamera
- Bluetooth™
- 64 MB spominska kartica
- priložene stereo slušalke in USB kabel

*Ceni telefonov veljajo za naročnike paketov Smart II in III, če bo naročniško razmerje med Si.mobilom in naročnikom trajalo najmanj 24 mesecev od dneva sklenitve Pogodbe o prodaji telefonskega aparata. Ponudba velja do 30.6. oziroma do razprodaje zalog. Si.mobil si pridržuje pravico do spremembe cen. Vsa nova naročnika Si.mobil - Vodafone, ki bo do vključno 30.6.2006 kupil enega od ponujenih telefonskih aparatov in hkrati sklenil naročniško razmerje na paketu Smart I, II ali III za obdobje najmanj 24 mesecev, lahko enkratno izbere številko uporabnika Si.mobil - Vodafone, ki jo bo 6 mesecev v Sloveniji klicati brezplačno. Storitve prenosa obstoječe telefonske številke novega uporabnika se izvede v 7 delovnih dneh, o uspešnem vključitvi prenesene številke v omrežje Si.mobil - Vodafone bo novi uporabnik obveščen s sporočilom SMS. Operater dajalec številke lahko zaračuna prenos številke iz svojega omrežja v najvišjem znesku 2.500 SIT. Prenos številke 070 ni mogoč. Vse cene vključujejo DDV. Vse dodatne informacije najdete na www.si.mobil.si, 080 40 40 40 in na prodajnih mestih Si.mobil - Vodafone. Si.mobil d.d., Šmartinska 134b, SI-1000 Ljubljana | www.si.mobil.si

080 40 40 40
POKLIČITE
NAS

Ujemi svet

UVODNE STRANI

- 9 Privatizacijski koraki
10 Pogledi: Jankovičevo maščevanje
11 Kolumna: Nove univerze

POLITIKA

- 12 Pahorjeve nove muke
14 Spolitizirani sindikati
16 Neznosna lahkost blatenja

GOSPODARSTVO

- 18 Krajnc zrel za pregled
20 Tečaji strmo navzdol
22 Zadnji meseci tolarja

SLOVENIJA

- 24 Četrta slovenska razvojna os
26 Hrvaška skleroza in napuh
28 Mislimanski don Kihot?

TUJINA

- 30 Težkim časom naproti
31 Globus: Barroso pri papežu
32 Tuji tisk: Zgodilo se bo

INTERVJU

- 34 Aleksander Zorn

NEKOČ IN DANES

- 38 Bili so topovska hrana
41 Zelena revija
42 Naši kraji: Marezige

KULTURA

- 46 Ljubezen iz Verone kot iluzija
47 Jubilej organista

OGLEDALO

- 48 Film: Razkritje skrivnosti
50 Avtomobilizem: K stari slavi
52 Tehnika: Plavajoče razkošje
54 Šport: Ljubljanski Stadion (1)
56 Črna kronika: Kazen potrdili
58 Rumeno: Po Operaciji Direkt
60 TV Kuloar: Akademsko
62 Kronika časa: Bitka za slovenščino
66 Jankovičev sel?

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,

Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Gregor Drnovšek,
Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara
Kavtičnik, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana
Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: mag. Andrej Aplenc, Esad Babačić,
dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez
Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Andrej
Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

34 Intervju: Aleksander Zorn

Gospod Janez Stanovnik, ki ima sicer hudomušne avstro-ogrske brke, pa je v resnici precej siten gospod. Tisto, za kar me je v pisarni pohvalil in mi celo čestital, da smo končno z oblastjo našli skupen jezik za proslavo upora, je kasneje v medijih izpridil.

12 Pahorjeve nove muke

Predsednik SD Borut Pahor se kot že nič kolikokrat doslej sooča z nasprotovanji v lastni stranki. Tokrat pa v ozadju ni Mladi forum, ampak struja, ki ni naklonjena njegovim prizadevanjem, da bi stranka sodelovala v Partnerstvu za razvoj.

16 Neznosna lahkost blatenja

Blodnje predsednice Helsinškega monitorja Slovenije (HMS) Neve Miklavčič Predan se množijo. Potem ko je spet neuspešno poskusila pogreti afero Holmec, zdaj problematizira dogodke v Rožni dolini. Olje na ogenj priliva tudi tednik Mladina.

26 Hrvaška skleroza in napuh

Hrvaški obmejni organi in naš državljani Joško Joras so po precej dolgi dobi mirovanja znova poskrbeli za povišane tone v dialogu med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško. Problem meje ob ustju reke Dragonje in »hrvaške« mejne kontrolne točke Plovanija se vleče še iz začetka devetdesetih let.

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban,
Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče,
Miran Mihelič, Marija Vodišek
Lektoriranje: Joža Gruden
Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik),
Bor Slana, Reuters, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij
ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98)
sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava
davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo
položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v
mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina
za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po
centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: fotomontaža

Boj za slovenstvo

Metod Berlec

V Avstriji in na Koroškem se še naprej vleče razprava o dvojezičnih topografskih napisih. Avstrijski kancler Wolfgang Schäussell je pripravil nekakšen kompromisni predlog, ki predvideva 158 krajevnih tabel z dvojezičnimi napisi. Seveda se je na to takoj odzval deželni glavar Jörg Haider in predlog zavrnil. Do kanclerjevega predloga so precej zadržani tudi v slovenskih manjšinskih organizacijah na Koroškem, čeprav morda pomeni korak v pravo smer. V preteklosti so bili namreč že prevečkrat izigrani, poleg tega pa predlog pomeni manj dvojezičnih tabel, kot bi jih morali dobiti po odločbi avstrijskega ustavnega sodišča, ki je odločilo, da morajo postaviti dvojezične napise povsod tam, kjer živi najmanj 10 odstotkov Slovencev. Zato je bilo prav vzpodbudno v ponedeljek zvečer po televiziji gledati poročilo iz Celovca. Ob 51. obletnici podpisa Avstrijske državne pogodbe (ADP) so člani slovenske Koroške dijaške zveze in Mladi Enotne liste, podmladka edine slovenske stranke na avstrijskem Koroškem, pozvali k uresničitvi in spoštovanju pravic slovenske manjšine v Avstriji, ki jim pripadajo po 7. členu ADP. V sprevedu s transparenti in tablamami se je okoli sedemdeset mladih sprehodilo po središču Celovca in z glasnimi vzkliki pozivalo k uveljavitvi dvojezičnosti. Ustavili so se pred poslopjem deželnega glavarja, kjer so Haiderju v brk vpili slovensko in nemško: „Koroška je dvojezična.“ Z opozorilno stražo so potem pred poslopjem deželnega glavarja vztrajali še celih 48 ur. Zdi se, da je vprašanje dvojezičnih topografskih napisov prišlo do te točke, ko ga bo morala Avstrija prejeti ali slej pozitivno rešiti, saj gre za pravice ljudi, ki so njeni – avstrijski državljani. Poleg tega je Slovenija danes članica Evropske unije, slovenščina pa eden njenih dvajsetih uradnih jezikov. In zavzemanje mladih slovenskih dijakov na Koroškem za rešitev tega problema je prav gotovo korak v pravo smer. V nasprotju z dijaki in študenti v matični domovini, ki jih zanima predvsem socialni status, se morajo njihovi slovenski vrstniki v Rožu, Podjuni in

Zilji bojevati za slovenstvo. Akcija mladih Slovencev na Koroškem je zato vredna vse pohvale.

Ob tem ko se naši rojaki za mejo še vedno bojujejo za svoje narodnostne pravice, se pri nas v teh dneh spominjamo, kako se je leta 1990 nova Demosova vlada že ob nastopu soočila z razoroževanjem slovenske TO s strani takratne zvezne armade, leto kasneje pa je že zaprisegla prva generacija slovenskih vojakov – nabornikov na Igu in v Pekrah. Maja 1990 je za razoroževanje izvedel takratni načelnik oddelka za ljudsko obrambo občine Kočevje Tone Krkovič (v teh dneh ga poskušajo nekateri diskreditirati, češ da ima samo srednješolsko izobrazbo, čeprav se je izobraževal v tujini, na primer na Royal College of Defence Studies v Londonu) in o tem obvestil republiškega sekretarja za ljudsko obrambo Janeza Janšo, ta pa Igorja Bavčarja, republiškega sekretarja za notranje zadeve, in nekoliko kasneje še slovensko javnost. Boj za slovensko orožje se je začel. Organizirali so Manevrsko strukturo narodne zaščite, ki je želela vojaško zavarovati slovenske interese. S hitrim ukrepanjem je Janši, Bavčarju, Krkoviču in Vinku Bezniku, novoimenovanemu poveljniku posebne enote policije, uspelo zavarovati pomemben del orožja, kar je bilo ključno za osamosvojitve, medtem ko so številni drugi (med njimi slovenski predsednik predsedstva Milan Kučan) sprva nemo opazovali, kaj se dogaja. Začela se je oblikovati Slovenska vojska, ki postaja danes podobna normalnim profesionalnim vojskam.

In kaj reči ob razpravah o pozitivnih in negativnih vidikih vstopa tujega kapitala v slovenske medije (nemški založnik WAZ vstopa v časopisno hišo Dnevnik) ter vplivu na slovensko nacionalno identiteto? Morda na kratko samo to, da je zanimivo opazovati, kako nekdanji zagrizeni zagovorniki nacionalnega interesa nenadoma zagovarjajo prihod tujega kapitala, nekdanji zagovorniki tujih vlaganj pa svarijo pred njimi. Prava mera je verjetno nekje vmes. ■

Medtem ko se na avstrijskem Koroškem naši rojaki še vedno bojujejo za svoje narodnostne pravice, se pri nas spominjamo, kako se je leta 1990 nova Demosova vlada že ob nastopu soočila z razoroževanjem slovenske TO s strani takratne zvezne armade.

Heretik

Aleksander Škorc

„Spoštovani veljaki,“ je Kacin nagovoril zbor strankarskih veličin, „če se ukvarjam z zvezdo borcev, to nikakor ni strateško zgrešena poteza. Prav nasprotno. Kot veste, imajo borci velike dotacije. In kot veste, je borcev vse manj – narava zahteva svoje, kaj hočemo – in zakaj ne bi mi prevzeli njihovega mesta? Nekateri pač mislimo dolgoročno, ne tako kot nekateri krivoverci,“ je strogo pogledal v smeri superdoktorja Gabra. „Ste kdaj pomislili, kaj bi se zgodilo, če nekega lepega dne ne bi prestopili praga parlamenta, kar se pod mojim vodstvom seveda ne more zgoditi, a vendarle? Če prevzamemo mesto borcev in njihove dotacije, smo preskrbljeni za vedno, ker borci so večni. Sicer nam pa podpora raste, kar dokazuje tale kup pisem, iz katerega bom povsem naključno izbral kuverto – glej no, kako lepa rdeča kuverta – na, Matejček, preberi.“

„Spoštovani g. Kacin. Naj vam sporočim, da vas popolnoma podpiram in da bom po dolgoletnem oklevanju vstopil v vašo stranko. Pozdrav, Jelko Kacin. Ste slišali, šef, še en Jelko Kacin obstaja,“ je navdušeno ugotovil Matejček.

„Daj sem, kaj to bereš, nesrečnik škilasti. Če imaš privide, ostani raje doma,“ se je Kacin rahlo ujezil in si z uporabo blagega nasilja pridobil v tistem trenutku že sporno pismo.

Glazen žvižg se je zaslíhal iz dvorane, temu pa je sledil Gabrov medklic: „Sam sebi piše. Hoče nas prodati revoluciji pa še zavaja nas! Sram naj bo predsednika! Predsednik je nag!“

„Molči, heretik krivoverni,“ se je Kacin ostro odzval in si ogledal sporno pismo. „Aha. Se že spomnim. Res mi je pisal Jelko Kacin – in res je, da to nisem jaz. Res je tudi, da sem zadnjič govoril z njim po telefonu – izrekel mi je pohvale za moje delo –, in res je, da je bil človek v dvomu, ali naj vstopi v stranko ali ne. No, kot vidite, bo vstopil, in to izključno po moji zaslugi. In sedaj te vprašam, krivoverec Gaber, koliko novih članov si ti pridobil. Nobenega, seveda, kvečjemu si koga izgubil. In ker so stvari take, kot so, odrejam, da se do rednega kongresa v Dražgošah ne bomo več srečevali, in ko bomo volili novega predsednika – mene torej –, bodo tudi borci imeli volilno pravico. Če hočemo kaj od njih, jim moramo tudi kaj dati. Zakaj jim torej ne bi dali nečesa, kar nas nič ne stane, pa še koristno je. Vsaj zame.“

H-umor

»Zavedam se, da je teže delovati v sistemu, ki je ves čas v izgradnji in ki se mora po eni strani prilagajati razvoju države, po drugi strani pa spremenjenim mednarodnim izzivom.«

(Za predsednika države Janeza Drnovška je Slovenska vojska nikoli končana zgodba.)

»Ob državnem prazniku, dnevu upora proti okupatorju, se Slovenci spremo. Ob vseh drugih državnih praznikih smo ponosni na našo domovino in na našo zgodovino.«

(Borut Pahor ugotavlja, da z dnevom upora proti okupatorju nekaj ni v redu.)

»Današnji študentje (obstajajo izjeme, vsa čast jim!) se borijo za to, da dobijo s čim manj truda diplomo, da se čim prej podpišejo pod kolumne, nastopajo na komercialni televiziji, imajo svojo radijsko oddajo, skratka, da so čim prej razpoznavni, ah, celo slavni.«

(Manca Košir ugotavlja, da so bili študentje novinarstva v času, ko je bil novinar družbenopolitični delavec, manj povzpetniški. Kaj pa ona?)

»Prej ali slej bo treba sprejeti resnico o grozodejstvih vojne in časa po njej, kakorkoli že je težka in obremenjujoča, priti do skupnega pogleda na preteklost z vsem, kar se je v njej dogajalo, in pokazati, da smo zrel zgodovinski narod.«

(Nekdanji predsednik države Milan Kučan je spet pozabil na revolucijo.)

»To je tako, kot če bi jaz postavil zahtevo, da hočem luno z neba, potem pa bi od nje odstopil.«

(Minister za znanost Jure Zupan ni nasedel umiku zahteve po brezplačnem javnem prevozu za študente.)

»Veseli bom, če bo moje posredovanje vsaj malo prispevalo k temu.«

(Kardinal Franc Rode tokrat nastopa v vlogi mirovnega posrednika med italijanskim podjetjem Grassetto in slovensko državo.)

VABILO NA JAVNO TRIBUNO

Reforma je ženskega spola

Ženski odbor Slovenske demokratske stranke bo v Sloveniji gostil poslanko Evropskega parlamenta gospo **dr. Angeliko Niebler**, članico Odbora za industrijo, raziskave in energijo ter Odbora za pravice žensk in enakosti spolov.

Na javni tribuni bo govora o reformah, ki predstavljajo skupni imenovalec evropske prihodnosti, in o vlogi žensk v politiki.

Pogovor bo vodila evropska poslanka, podpredsednica SDS in predsednica Ženskega odbora Slovenske demokratske stranke **dr. Romana Jordan Cizelj** in sicer v torek.

23. maja 2006, ob 15. uri v hotelu Domina grand media, Dunajska 154, Ljubljana.

V pričakovanju Vaše udeležbe Vas lepo pozdravljamo.

SDS

Ženski odbor
Slovenska demokratska
stranka

Spori tudi v podmladku LDS

Že nekaj časa je znano, da je stanje v Liberalni demokraciji Slovenije po zadnjih volitvah precej kaotično, manj pa to, da slednje ne velja samo za stranko, ampak tudi za njen podmladek.

Tako je ljubljanski mestni odbor Mladih liberalnih demokratov (MLD) v začetku prejšnjega meseca sklical sejo, na kateri bi moral izvoliti novo vodstvo in potrditi pravila svojega delovanja, vendar se to ni zgodilo. Zapletlo se je že na začetku, ko bi morali člani odbora izvoliti delovno predsedstvo, ki ga je predlagal predsednik podmladka Aleš Bučar, vendar so člani njegov predlog zavrnili, zaradi česar je Bučar sejo razpustil. No, člani odbora pa ga niso ubogali, ampak so na predlog Maje Potočnik (nekdanja predsednica ŠOU v Ljubljani) izvolili »novo« delovno predsedstvo in v nadaljevanju za predsednico

strankinega podmladka v Ljubljani potrdili Potočnikovo. Težava je v tem, da vodstvo MLD Potočnikove ne priznava za legitimno predsednico njihovega odbora v Ljubljani (pravi, da seja po seji ni bila v skladu s poslovnikom), Potočnikova pa trdi, da je bilo z njeno izvolitvijo vse v redu, in se z očitno podporo vrha stranke predstavlja kot predsednica podmladka v Ljubljani. Kako bodo rešili zaplet, bomo še videli, precej očitno pa je, da se je prepirljivo ozračje iz strankine centrale zdaj razširilo tudi na njen podmladek. A. K.

16.04.2006 @ 13:54 CEST
Piše: MLD, Ogljedov: 17
SKLEP IZVRŠNEGA ODBORA MLD
IO MLD je na seji IO MLD, dne 11. 4. 2006 v skladu s Statutom MLD sprejel naslednji sklep:
IO MLD ugotavlja, da MO MLD Ljubljana nima izvoljenega vodstva MO MLD Ljubljana in nima pravi delovanje MO MLD Ljubljana, saj zbor, ki je potekal dne 2.4.2006, iz obeh zapisnikov pa je razvidno, da je zbor sprejel poslovnik zbora članov, ki v 3. členu določa, da: »na začetku Zbora prisotne/prisotni na predlog predsednika MO izvolijo delovna telesa Zbora, ki so: - delovno predsedstvo (predsednica/ik in dve/dva članic/a); - verifikacijska komisija (predsednica/ik in članic/a/n); - volilna komisija (predsednica/ik in dve članic/a/na); zapisnikarja«
Obrazložitev:
Izvršni odbor MLD na podlagi ugotovitev, da je centrala MLD prejela 2 zapiskava o istem zboru članov MO MLD Ljubljana, ki je potekal dne 2.4.2006, iz obeh zapisnikov pa je razvidno, da je zbor sprejel poslovnik zbora članov, ki v 3. členu določa, da: »na začetku Zbora prisotne/prisotni na predlog predsednika MO izvolijo delovna telesa Zbora, ki so: - delovno predsedstvo (predsednica/ik in dve/dva članic/a); - verifikacijska komisija (predsednica/ik in članic/a/n); - volilna komisija (predsednica/ik in dve članic/a/na); zapisnikarja«
Od tukaj dalje je:
- v enem zapisniku navedeno, da je zaradi dejstva, da MO MLD Ljubljana ni imel predsednika/ce, je po pooblastilu sklicateljke - zbora, generalne sekretarke MLD, delovne organe predlagal predsednik MLD. Zbor teh organov v dveh cz. treh postopkih ni potrdil, zato je bil razpuščen.
- V drugem zapisniku pa je navedeno, da je, na podlagi tega poslovnika delovno predsedstvo predlagala članica MLD, Maja Potočnik.
Ker po sprejetem poslovniku, članica MLD, Maja Potočnik ni mogla predlagati organov zbora, je torej zbor, ki naj bi potekal po razpustitvi, neveljaven. Članica MLD Maja Potočnik pa ni predsednica MO MLD Ljubljana.

Sklep izvršilnega odbora MLD, ki Potočnikove ne priznava za predsednico

Modrosti tedna

»Po petnajstih letih demokracije je čas, da obe politični opciji, ki sta sposobni prihajati na oblast in se na njej tudi zamenjata, sebe ustrezno medijsko podpreta. Janševa vlada bi bila zelo naivna, če tega v sedanjem mandatu ne bi uresničila.«

(Teolog dr. Ivan J. Štuhec)

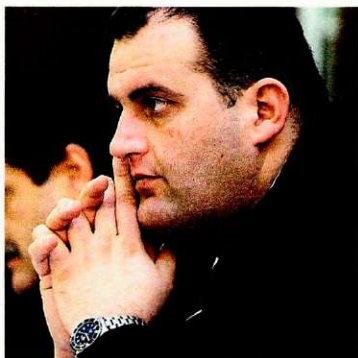
»Tu bo treba opraviti nekatere stvari, ki niso lahke. Na primer upokojevanja. To so konfliktne zadeve, ki jih Lampreht (Miha Lampreht, dosedanji direktor Radia Slovenija, op. ur.), ki je v tej hiši že 25 let, ne bi mogel izvesti, ker je kolegialno, prijateljsko in emocionalno vezan na ljudi.«

(Direktor Radia Slovenija Vinko Vasle)

Milijardni dolg SŽ?

Tik pred sejo nadzornega sveta Holdinga Slovenskih železnic so v javnost pricurjali podatki, po katerih je posebna revizija poslovanja SŽ ugotovila alarmantne nepravilnosti. Po revizorskem poročilu Revidere iz Slovenske Bistrice naj bi bila prejšnja uprava pod vodstvom razvpitega Blaža Miklavčiča »pridelala« za 10,7 milijarde tolarjev dolga. Šlo naj bi za neplačevanje davka na dodano vrednost med letoma 2002 in 2004.

Revizorji naj bi bil SŽ med drugim spomnili, da jih je tudi ministrstvo za finance večkrat opozorilo na omenjeno pomanjkljivost. Miklavčič je zavrnil očitke, češ da vlada oziroma agencija za železniški promet železnicam ni plačevala DDV za opravljene storitve, te pa ga posledično niso obračunavale. V NS holdinga zadeve pred sejo niso želeli komentirati, razvoj dogodkov pa bomo v Demokraciji vsekakor pozornostno spremljali. M. V.

Nekdanji prvi mož SŽ Blaž Miklavčič

Za več otrok

V Sloveniji je 556 tisoč družin, v njih v povprečju živi 3,1 člana, le 9 odstotkov teh pa ima tri otroke ali več. Rodnost je kritična, čeprav država za razna nadomestila in družinske prejemke namenja čedalje več denarja; letos 108,9 milijarde tolarjev ali za 14,7 odstotka več kot leta 2003. Zdaj je vlada pripravila novelo zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, pripravljajo pa tudi strategijo za povečanje rodnosti. Novosti prinašajo višji dodatek za veliko družino, širi se pravica do krajšega delovnega časa zaradi starševstva, eden od staršev s štirimi ali več otroki bo po novem upravičen do plačila prispevkov za socialno varnost do desetega leta starosti najmlajšega otroka. Prav tako je vlada sprejela ukrepe, ki bodo vzpodbudili in olajšali zaposlovanje mladih, in zagotovila sredstva za nadomeščanje staršev, ki bodo na porodniškem dopustu ter dopustu za nego in varstvo otroka. Ob tem so pripravili še nacionalni program za izboljšanje položaja otrok in mladine, pripravljajo strategijo za višjo rodnost, strategijo za preprečevanje nasilja in družinskih zakonik. Poleg tega pripravljajo novosti na področju stanovanjske politike, vse to pa naj bi pripomoglo k temu, da bi bilo čedalje več mladih družin s čim več otroki. V. K.

Vlada pripravlja ukrepe za večjo rodnost.

Vlada v boju s sodnimi zaostanki

Vlada se je očitno odločila odločneje nastopiti proti sodnim zaostankom, ki povzročajo veliko težav ljudem in v zadnjem času tudi izčrpavajo državni proračun zaradi odškodnin.

Med predlogi ukrepov za zmanjšanje sodnih zaostankov se je znašel tudi predlog za spremembo četrtega poglavja ustave, s čimer bi bilo omogočeno imenovanje t. i. začasnih sodnikov, ki bi bili izvoljeni za dobo petih let, če ni mogoče zagotoviti pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja. S tem bi tudi zagotovili učinkovitost sodnega varstva, ker prepozno sodno varstvo izniči njegove učinke. Mogoče pa je seveda tudi, da bi imel sodnik tri leta po izteku časa, za katerega je bil izvoljen, prednost med kandidati za sodnika s trajnim mandatom. Podobno velja za sodnike, ki so v roku treh let od izvolitve in po poprejšnji potrditvi sodnega sveta neposredno imenovani na razpisano sodniško mesto.

A kot kaže, predloga za spremembo ustave politična javnost ne sprejema, saj bi morali predlagatelji zbrati dvetretinjsko večino, kar pa bo tako rekoč nemogoče. Predlogu namreč nasprotuje celotna opozicija in celo del koalicije (SLS, DeSUS), zaradi česar ima podporo le v SDS in NSi. Skrb pa

Vlada in minister Lovro Šturm podpirata uvedbo t. i. začasnih sodnikov.

vzbuja »ad hoc« sprememba ustave, ki ji niso preveč naklonjeni niti v SDS. Druge poslanske skupine predlogu nasprotujejo predvsem zato, ker bi lahko ogrozil neodvisnost sodstva, poleg tega pa obstajajo alternativni načini reševanja sodnih zaostankov, na primer imenovanje novih sodnikov s trajnim mandatom in zmanjševanje administrativnega

dela sodnikov. Še posebej oster je bil v imenu LDS Jelko Kacin, češ da je omenjeni predlog pesek v oči, saj bi krivce za zaostanke iskali drugod, vsekakor pa zunaj vlade, vladi pa je očital poskus politizacije sodstva.

Glede na to, da predlog nima podpore niti znotraj vladne koalicije, bo vlada prisiljena iskati druga sredstva za spopad s sodnimi zaostanki. Tako naj bi že obstajal načrt za zaposlitev dodatnih 70 sodnikov s trajnim mandatom, za kar ne bi bila potrebna sprememba ustave. To je predlagal tudi kolegij predsednika vrhovnega sodišča, ki med drugim predlaga dodatno zaposlitev nesodniškega osebja in reorganizacijo sodstva na sploh. G. B.

Enotni v zmagi

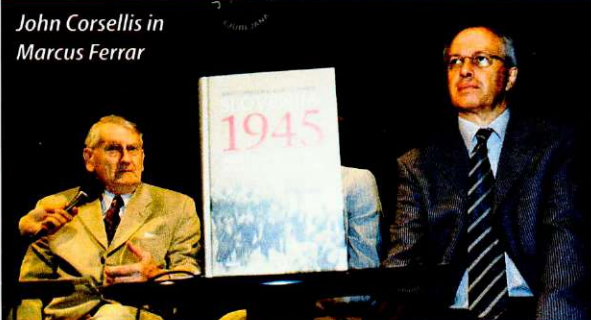
Nataša Urbanc, Aleksander Zorn in Jože Dežman

Petindvajsetega junija bo minilo petnajst let od rojstva samostojne slovenske države. V počastitev te obletnice bo potekalo več prireditvev. V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije v Ljubljani bo 21. junija odprta razstava z naslovom *Enotni v zmagi*. To bo vseslovenski projekt o osamosvojitvi Slovenije, na katerem je predstavljeno dogajanje od prvih več-

strankarskih volitev aprila 1990 do mednarodnega priznanja maja 1992. Projekt obsega osrednjo državno razstavo v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije v Ljubljani, razstave v regionalnih muzejih, multimedijsko predstavitev, predstavitev zbranega gradiva na spletni strani, izšel pa bo tudi zbornik. O prazničnem programu so v Muzeju novejšje zgodovine govorili Jože Dežman, direktor muzeja, Aleksander Zorn, državni sekretar v kabinetu predsednika vlade, Nataša Urbanc iz muzeja, ki je urednica zbornika in avtorica razstave, ter Andreja Valič, predsednica Društva učiteljev zgodovine Slovenije. Studio Serpentas je predstavil multimedijski film *Enotni v zmagi*. V. M.

Angleža o povojnih pomorih

Založba Mladinska knjiga je izdala slovenski prevod angleške knjige *Slovenija 1945, Smrt in preživetje po drugi svetovni vojni*, ki sta jo napisala John Corsellis in Marcus Ferrar. V njej avtorja popisujeta kronologijo dogodkov med drugo svetovno vojno na Slovenskem, ko so komunisti okupacijo oziroma odpor proti njej izkoristili za izvedbo boljševistične revolucije. Sledimo koncu vojne, ko so se morali domobranci z veliko množico civilistov umakniti na Koroško, njihovo vrnitev – s pomočjo angleške prevare – nazaj v roke partizanom in poboje na različnih lokacijah. Drugi del knjige prikaže življenje preživelih v begunskih taboriščih v Avstriji. Knjiga je lani izšla v Angliji, za slovenski prevod pa je krajšo spremno besedo napisal Drago Jančar. John Corsellis je bil kveker in pacifist in je v okviru britanske armade zagotavljal humanitarno pomoč beguncem. Marcus Ferrar je bil med hladno vojno dopisnik Reutersa iz Vzhodne Evrope, zaradi česar je dobro seznanjen s problematiko komunizma po vojni v tem delu Evrope. V. M.

John Corsellis in Marcus Ferrar

Od napovedi k dejanjem

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Privatizacija Telekomu in NKBM Skladno z napovedjo in pričakovanji ter dogovori na sestanku vrha koalicije je vlada pretekli teden potrdila predlog strateških usmeritev privatizacije Telekomu Slovenije in Nove Kreditne banke Maribor (NKBM). Spomnimo, da je vlada že v začetku novembra lani v okviru gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji sprejela sklop ukrepov za privatizacijo in razvoj finančnega sistema, v njem pa je bila predvidena tudi usklajena privatizacija največjih gospodarskih družb v lasti države, med katere se uvršča NKBM, in umik iz gospodarstva, kamor sodi Telekom.

Telekom prek borze Odprodajo državnega deleža Telekomu Slovenije, d. d., bo vodila posebna komisija, v kateri bodo predstavniki ministrstva za gospodarstvo, Slovenske odškodninske družbe in Kapitalske družbe, predsednika pa bo imenovalo ministrstvo za finance. Predmet prodaje bo celoten delež v neposredni (62,53-odstotni) in posredni (11,61-odstotni) državni lasti. Prodajala se bo družba kot celota s pripadajočimi hčerinskimi družbami. Prodaja bo potekala prek organiziranega trga vrednostnih papirjev, kar pomeni, da bodo delnice uvrščene na Ljubljansko borzo, za kar mora v najkrajšem času poskrbeti Telekomova uprava. Ob tem bo država 10 odstotkov delnic ponudila državljanom Slovenije, in sicer v dveh korakih. V prvem koraku bodo delnice (od 5 do 10 odstotkov) ponujene vsem državljanom pod enakimi pogoji, v drugem pa bo 5 odstotkov delnic ponujenih le državljanom, ki so lastništvo nad delnicami iz prvega koraka zadržali vsaj tri leta. Nadalje bo država 39-odstotni delež družbe prek javnega razpisa prodala strateškemu investitorju, merilo pa bo najvišja ponujena cena in sprejem razpisnih pogojev. Delež bo lahko manjši, če se bo povečal delež delnic, prodanih slovenskim državljanom. Vsemu temu bo sledila mednarodna prodaja, k nakupu bodo povabljeni vsa zainteresirana podjetja, izločena pa tista, ki so v večinski državni lasti ali v večinski lasti drugega operaterja elektronskih komunikacij. Vzporedno s tem bo država pripravljala vse potrebno za uvrstitev državnega deleža na slovensko in eno od mednarodnih borz. Če nobena ponudba ne bi preseгла minimalne prodajne cene, ki jo bo določila vlada na podlagi skrbnega pregleda, ceno državnega premoženja in tečajev, ki jih dosežejo delnice na borzi, bo preostali državni delež prodan deloma z vnovičnim pozivom državljanom k odkupu delnic družbe, in to s popustom, ki ga bo določila vlada, preostanek pa se bo uvrstil na eno od večjih evropskih borz.

In kako se bo privatizirala NKBM? Privatizacija NKBM bo izvedena v dveh fazah, s tem da bo država do končane prve faze privatizacije obdržala 51-odstotni delež kapitala banke. Najprej bo država manjšinski delež (do 20 odstotkov) prodala t. i. ključnemu investitorju, in sicer prek javnega zbiranja ponudb, kjer bo merilo najvišja cena. S tem se bo začela t. i. faza prestrukturiranja banke, imenovano bo

Vladna koalicija uresničuje svoje obljube o postopni privatizaciji državnih podjetij.

Prodaja 74,14-odstotnega državnega deleža v Telekomu bo izvedena prek borze, prodajala se bo družba kot celota, vodstvo naj bi še letos jeseni delnice spravilo na borzo. V NKBM bo privatizacija potekala malo drugače; država bo obdržala 25 odstotkov in eno delnico. Banka naj bi postala vseslovenska.

novi vodstvo, izvedene pa bodo tudi druge potrebne poslovno-organizacijske spremembe. Vlada bo s prodajo manjšinskega deleža ključnemu investitorju določila referenčno ceno, v naslednjem koraku pa bo 5- do 10-odstotni lastniški delež prodan domačim fizičnim osebam. Nakup bo pod enakimi pogoji mogoč prek borze in Klirinško depotne družbe hkrati. Če deleži ne bodo prodani, bodo neprodane delnice ostale v lasti države. Prodajo bo vodila država. Preostali lastniški delež bo namenjen drugačni prodaji, in sicer tako domačim kot tujim investitorjem. Temeljni cilj privatizacije NKBM bo vzpostavitev lastniške strukture, ki bo dolgoročno zagotavljala učinkovito upravljanje, konkurenčnost in uspešen razvoj banke, transparentnost vseh transakcij in s tem upoštevanje interesov in pravic vseh delničarjev, doseganje najvišje mogoče prodajne cene in pozitiven vpliv na razvoj kapitalskega trga. **D**

Žalitev lastne države

Pavel Ferluga

»Narodna zavest naj bo močnejša od vseh meja« je bil naslov v zamejskem Primorskem dnevniku.

Zgodilo se je v Zgoniku, kjer je bila poleg občinstva in gostov navzoča tudi delegacija ZZB NOB iz Komna. Kar je obiskovalca nedvomno prizadelo, so bile zastave. V sredini italijanska, na levi evropska in na desni tribarvnica z madežem. Slovenske državne zastave ni bilo nikjer, kot da je to prireditev anonimne populacije, ki se ne prišteva k slovenski kulturno-jezikovni skupnosti, ampak je neke vrste ideološka sekta, ki nima nobene zveze z narodnostjo. Kako je lahko generalni konzul RS to žalitev države, ki jo predstavlja, požrl brez najmanjšega protesta, ko je bilo več kot jasno, da se dejstvo, da imamo po tisočletnih sanjah lastno slovensko državo, ki predstavlja vse Slovence v svetu, pozablja? Žalitev brez primere. V govorih je bilo izrečenih veliko visoko donečih besed o »osvoboditvi« izpod nacifašizma, a nihče ni rekel, da so nas v zamejstvu učinkovito osvobodili le Angleži in Američani in nihče drug. Tam je nastopila svoboda v pravem pomenu besede, medtem ko so morali naši bratje v matici čakati leto 1991, da so bili resnično osvobojeni izpod jugodiktature z osamosvojitvijo in izgonom okupatorske JLA ter ustanovitvijo svobodne, demokratične in suverene države Slovenije v sklopu civilizirane EU.

Videti pa je, da se zamejska populacija zavestno požvižga na lastno državo in je ne spoštuje, čeprav na ves glas zahteva, da se leta zavzema za njihove pravice in ji tudi gmotno pomaga. Raje še naprej proslavlja v slogu šamanskih plesov in prireditev ZZB ter italijanskih levičarjev, ki nam niso naklonjeni, kot da bi se izrekla za Slovence, ki imajo svojo domovino. Vse zastave bodo potegnili na dan, le slovenske ne, ker je ne spoštujejo.

Nisem še videl, da bi italijanska manjšina pri nas tako žalila svojo nacionalno zastavo; nasprotno, ob vsaki priložnosti jo ponosno izpostavlja. To je pač pokončna drža pripadnikov manjšine, ki spoštujejo lastno matico in se čutijo njeni pripadniki, čeprav so v tujini; imajo zavest nacionalne identitete, česar naši zamejci nimajo. Izvzeti so le pripadniki SSK, edine slovenske stranke v zamejstvu.

Zato je optimizem, da bo po italijanskih volitvah zapihal drugačen veter za Slovence, jalov in le pesek v oči tistim, ki še upajo v obuditev narodne zavesti. A to je slepilo že ves povojni čas. Zato so zavajajoči naslovi o narodni zavesti (čigavi?) povsem nezreli.

Jankovićevo maščevanje

Vida Kocjan

Novodobni Gubci, kakor se radi nekateri imenujejo, delajo le veliko škodo.

Tega, kar zadnje čase počenja Zoran Janković, odstavljene predsednik uprave PS Mercator, ne moremo označiti drugače kot maščevanje tistim, ki so ga odstavili, to je največjim lastnikom sistema Mercator, ki so Jankoviću še pravočasno (tako je videti) preprečili namero, da bi postal sam eden večjih lastnikov sistema. Janković svoje funkcije nikoli ni razumel kot funkcije menedžerja, ampak se je vedno postavil v vlogo lastnika družbe, katere vodenje mu je bilo zaupano. Nastavila ga je politika (LDS), odstavili lastniki in tega še vedno ni pripravljen sprejeti. Iz Mercatorja je naredil veliko podjetje, to mu je treba priznati, vendar je zdaj pripravljen to porušiti, vse tiste pa, ki ne sledijo njegovemu zgledu, poteptati. Ne sicer fizično, ker živi pač v demokratični državi in tudi nima te moči, ampak finančno. Pri tem je njegovo ravnanje precej podobno ravnanju nekaterih balkanskih samodržcev. Nekaterih od njih niti ni več med živimi. Ni prijetno zapisati, da se po Jankovićeve žilah pretaka tudi druga, ne samo slovenska kri, zanj pa je značilno maščevanje, neodpuščanje in podobno. Kdor ni z nami, je proti nam. Škoda je, da danes Janković ne zmore toliko modrosti, da bi prerasel to filozofijo, saj živimo v 21. stoletju. Kako se bo iztekla skupščina Mercatorja, v času nastajanja tega zapisa še ne vemo. Vemo pa, da je Janković napel vse sile, da bi preprečil dokapitalizacijo sistema. Negiral je celo tiste sklepe, ki jih je predlagal ali podpiral kot predsednik uprave. Za vse to je uporabil ali celo zlorabil januarja ustanovljeno Vseslovensko združenje malih delničarjev, ki ga ni v uradnih evidencah Ajpesa. Tudi vodja združenja Kristjan Verbič, sociolog in filozof, profesor na šišenski gimnaziji, je za mnoge sporen. Združenje je imelo v zadnjih tednih precejšnje stroške s pošiljanjem raznih obvestil in podobno, vendar Verbič ni pripravljen razkriti, od kod mu denar za to. Pri tem je najpomembnejše, da združenje zatrjuje, da varuje interese malih delničarjev. Tako v Petrolu kot morda v Mercatorju pa so dolgoročno malim lastnikom naredili le veliko škodo. Dokapitalizacija sistema pomeni vnos svežega kapitala in razvoj. Z večjim in močnejšim Mercatorjem in tudi Petrolom bi bili na boljšem predvsem mali delničarji, ki so to večinoma postali z vložitvijo lastninskega certifikata. Da so bili opeharjeni, bodo mnogi šele spoznali.

Dr. Janko Kos

Nove univerze

Pojav novih slovenskih univerz, ki so nastale, nastajajo in bodo še nastale, je nekaterim v zadoščenje, drugim v nelagodje. Res, nihče ne more zanikati njihove upravičenosti. Zakaj naj bi Slovenija imela samo eno ali dve univerzi? Z novimi bi univerzitetna mreža prekrila različne regije, odprla možnost novi študentski populaciji. Zlasti ob zahodni meji, kjer bodo imele posebno nacionalno vlogo.

Morda bodo že obstoječe univerze – zlasti najstarejša, ljubljanska – s tem izgubile monopol, od tod njihovo nelagodje. Toda v prid novim univerzam govori domneva, da se bo šele z njimi začela prava konkurenca na slovenskem visokoškolskem trgu. Tudi s pomočjo nedržavnih ali zasebnih. Slovenske univerze bi rade tekmovala s tujimi. Prav tako in še bolj morajo tekrovati med sabo. Samo tako se bodo prenavljale in posodabljale. Povečal se jim bo ugled, tu in tam tudi upad profesorjev in študentov. Toda tak je zakon svobodnega, demokratičnega šolanja po svetu. Tako mora biti tudi pri nas.

Morebiten argument zoper pretirano ustanavljanje novih univerz je ta, da bi se s tem znižala raven profsorskega kadra, češ da ga kvalitetnega ne bo dovolj za vse. Torej bi ga morali uvažati, kar za ohranjanje slovenstva ne bo dobro. Ali pa bi pomanjkanje reševali s popustljivim nastavljanjem manj sposobnih ali še nepreverjenih učiteljev – kar se morda že dogaja. To tveganje bo treba sprejeti. Spremljali ga bodo še drugi, nič manj neprijetni zapleti. Nove univerze bodo pomanjkanje sposobnih profesorjev blažile z »ilegalnim« uvozom z obstoječih univerz, zlasti ljubljanske.

Tak uvoz bi se dalo preprečiti z ostro zaporo, ki pa bi imela neljube posledice. S starih univerz bi se predavatelji utegnili seliti na nove. Morda bi temu odpomogel znotrajslovenski status »gostujočih« profesorjev. Na slovenske profesorje, ki gostujejo na tujem, gledamo z naklonjenostjo. To jim štejeemo v dobro, domačim univerzam pa v čast. Razlog več, da bi gostovanja postala normalna tudi znotraj Slovenije – slovenskih profesorjev na drugih slovenskih univerzah.

Toda nastajanje novih univerz ima še drugo plat. Slabo bi bilo, če bi ostale samo kopija starih, utemeljenih na tradicionalni predstavi o univerzi kot enoti najrazličnejših ved, od humanističnih do naravoslovnih in družboslovnih. Na vseh bi gojili iste stroke, iste

nauke, pobrane iz iste »šole«. Filozofija bi bila enaka v Ljubljani, Mariboru ali Kopru, slovenistika bi v Kopru ne bila nič drugačna kot v Ljubljani in Novi Gorici. Potrebujemo različne univerze in različne fakultete, različne oddelke in usmeritve. Šele iz takšne različnosti bodo univerze med sabo zares tekmovala. Potrebna bo specializacija univerz – ene naj bodo bolj naravoslovne in tehniške, druge pretežno humanistične in družboslovne, tretje kaj tretjega. Zgled takšni specializaciji in diferenciaciji bi morale dati že obstoječe univerze. Za ljubljansko že dolgo velja, da je ne samo prevelika in premožična, ampak da v sebi združuje preveč različne znanosti, da bi bilo njihovo bivanje pod isto streho organizacijsko in strokovno primerno. Humanistika in družboslovje se morata kar naprej prilagajati merilom in pogojem, ki veljajo za naravoslovje, matematiko in medicino, čeprav sta po predmetu, metodah in tipu znanstvenosti bistveno drugačni. To ne velja samo za »nacionalne« vede, ki naj bi skrbele za nacionalno identiteto in bile zato deležne posebnih olajšav. Resnica je ta, da humanistika in družboslovje nista napravljena po modelu, ki ga imajo matematično-naravoslovne znanosti za

Resnica je ta, da humanistika in družboslovje nista napravljena po modelu, ki ga imajo matematično-naravoslovne znanosti za edino znanstvenega.

edino znanstvenega. V humanistiki in družboslovju ne gre samo za izkustvena dejstva, za njihovo merjenje in preverjanje, ampak za hermenevitično razumevanje in razlaganje danosti. Zato morajo biti merila za te univerzitetne študije, za njihovo kakovost in uspešnost drugačna, vse do njihovega fakultetnega organiziranja, habilitiranja in evalviranja. Že dolgo je v obtoku ideja o delitvi prevelikih univerz na dve ali tri manjše – tehniško, humanistično-družboslovno, naravoslovno-matematično. Ta ideja še čaka na svoje udejanjenje. Bojijo se je tisti, ki bi jih prizadela, in celo ti, ki bi jim bila v korist. Čas nas bo prisilil k spremembam, brez katerih na Slovenskem pravega univerzitetnega razmaha še ne bo. ■

Pahorjeve nove muke

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Predsednik SD Borut Pahor se kot že nič kolikokrat doslej sooča z nasprotovanji v lastni stranki. Tokrat pa v ozadju ni Mladi forum, ampak struja, ki ni naklonjena njegovim prizadevanjem, da bi stranka sodelovala v Partnerstvu za razvoj.

Pretekli teden so se v stranki pa tudi javnosti pojavili namigi, da Pahorjeva izvolitev na zadnjem kongresu stranke lani v Ljubljani ni bila ne legitimna ne nezakonita. Težava naj bi bila v tem, naj bi bil Pahor na kongresu izvoljen s pomočjo 70 delegatov podmladka stranke (Mladega foruma), kar naj bi bilo preveč, prav tako pa naj bi bil njihov status delegatov vprašljiv, saj naj jih večina ne bi plačevala članarine, hkrati pa naj ne bi bili niti člani stranke. Ali to drži, smo najprej vprašali predsednika Mladega foruma Dejana Levaniča. Levanič pravi, da je njihov forum na zadnjem kongresu imel le 36 delegatov, njihova legitimnost pa po njegovem mnenju nikakor ne more biti sporna, četudi kateri izmed njih morebiti res ni plačeval članarine ali ni bil formalno član

stranke. »Glede plačevanja članarine je v pravilniku Mladega foruma zapisano, da je za člane predvideno plačevanje članarine, za kar se lahko šteje tudi vložek pri delu v Mladem forumu, torej aktivnost člana. Hkrati statut stranke jasno določa, da lahko članice in člani Mladega foruma enakopravno odločajo v organih stranke, tudi če niso člani stranke. Statut stranke tudi določa, da so študentje in dijaki, ki tvorijo veliko večino članstva Mladega fo-

Za nekatere zadnji kongres SD sporen

ruma, oproščeni plačila članarine v stranki in potemtakem neplačevanje članarine po sedanjem statutu SD ne more biti zadržek, da nekdo ne bi bil delegat na kongresu,« je pojasnil Levanič. Da legitimnost in legalnost delegatov kongresa ni vprašljiva, meni tudi generalni tajnik stranke Uroš Jauševec, ki je bil na to funkcijo na kongresu izvoljen kot kandidat Mladega foruma. Kot pravi, je razrez delegatov in delegatk dober mesec in pol pred kongresom sprejelo predsedstvo stranke, pri čemer je razrez upošteval vse statutarne določbe vključno z zastopanostjo Mladega foruma. Sicer pa so, kot pravi Jauševec, vsi, ki so menili, da potrjeni delegati za kongres niso bili izbrani legitimno ali je njihov status vprašljiv, imeli možnost, da se pritožijo na edini organ, ki bi lahko odločal

o takšni pritožbi, to je na kongres, vendar pritožbe ni bilo.

Dokumenti SD pritrjujejo MF

Ali Levaničeve in Jauševčeve trditve, da legitimnost delegatov in s tem kongresa ni v ničemer vprašljiva, držijo, smo se želeli prepričati tudi sami, zato smo prebrali statut SD in Mladega foruma pa tudi druge interne dokumente obeh organizacij. V statutu SD členu, ki ga navaja Levanič in naj bi govoril o tem, da so študentje in dijaki, ki tvorijo veliko večino članstva Mladega foruma, oproščeni plačila članarine v stranki, nismo našli, v preostalih dokumentih foruma in stranke pa smo našli členu, ki sta pri celotni zadevi najbolj pomembna. Tako 3. odstavek 18. člena statuta SD izrecno navaja, da lahko predstavniki

Dejan Levanič

V ozadju namigov naj bi bila Vlado Dimovski in Metka Tekavčič.

Uroš Jauševc

in predstavnice Mladega forum »enakopravno odločajo, glasujejo in volijo« na vseh ravneh stranke, tudi če niso člani in članice stranke, 4. člen pravilnika o plačevanju članarine Mladega foruma pa pravi, da lahko njegovi člani članarino poravnajo tudi z delom, ki se opravi za Mladi forum SD.

„Napade usmerjajo stare sile“

Ker so torej delegati Mladega foruma na kongresu sodelovali legalno in legitimno, je očitno, da je nekdo vprašanje domnevne spornosti kongresa in same Pahorjeve izvolitve sprožil s točno določenim namenom. Kot je neuradno slišati, naj bi bila v ozadju takšnih namigovanj struja v stranki, ki naj bi nasprotovala vstopu stranke v Partnerstvo za razvoj. Med najvidnejšimi člani te struje naj bi bila vplivna članica stranke v ljubljanskem mestnem svetu Metka Tekavčič in nekdanji strankin minister za delo Vlado Dimovski. Tako Tekavčičeva kot

Dimovski takšnih namigovanj za našo revijo nista želela komentirati, Dimovski pa jih je posredno potrdil za Delo, ko je dejal, da so nekateri v stranki že pred dvema mesecema na predsedstvu stranke sprožili pobudo, naj se razčisti, kako je s članstvom na kongresu, vendar odgovora s strani predsedstva do danes ni. Med tistimi, ki so sprožili pobudo, Dimovski ni omenil sebe, iz tega, da je bil medijem pripravljen razkriti to dejstvo, pa lahko sklepamo, da je pri tem sodeloval.

O tem, kdo naj bi bil v ozadju tovrstnih namigovanj in kakšni naj bi bili njegovi interesi, smo želeli vprašati tudi Boruta Pahorja, vendar zaradi zasedanja evropskega parlamenta v Strasbourgu ni imel časa, da bi odgovoril na naša vprašanja. Obširneje pa je o tem govoril Dejan Levanič. Kot pravi, je v ozadju namigovanj o domnevno sporni izvolitvi Boruta Pahorja predvsem strah nekaterih, da bo stranki tudi s pomočjo Mladega foruma uspelo

uresničiti njene ambicije, namigovanja pa po njegovem mnenju ne morejo biti naključna. »Naivni bi bili, če bi mislili, da so to spontani krči, ki jih ustvarja nezadovoljni del članstva. Tovrstne napade, ki so šele začetek sistematičnega napada na novo levico, usmerjajo natančno tiste sile stare levice, ki so več kot desetletje obvladovale slovensko politiko in si želijo, da bi bila stranka SD tudi v prihodnje sate-lit njihove politike. Tem silam gre poleg tega očitno v nos, da je prav zaradi mlade sestave kongresa SD slovenska levica doživela popoln preporod. Del telesa pač zavrača svežo kri, ki je preplavila novo, moderno levico, ki se je rodila na kongresu, in to, da SD ni več stara stranka oziroma nekakšen bunker na strani nekega bloka, ki podaja žogo napadalcem iz prve ekipe,« pravi Levanič. Hkrati tudi priznava, da so v ozadju napadov tudi nekateri bolj ortodoksni člani stranke. »Nekateri v stranki rovarijo iz ozkih osebnih interesov, ker jim gre le za lastno korist. V vsaki politični sili se najdejo take skupine, pomembno pa je, da so v naši stranki povsem izolirani in da nimajo nobenega vpliva na naše odločitve. To seveda sprošča frustracije, te pa jih silijo v početje, ki smo mu priče,« pravi Levanič in dodaja: »Vse to nove levice ne more ustaviti, lahko nas le malenkostno ovira, kar pa bomo zlahka premagali. Dejstvo je, da so ambicije socialne demokracije večje. V teh napadih so začetki bitke, katere izid ne odloča le o prevladi nove ali stare levice na čelu nekega pola, ampak določa tudi možnosti za ustvarjanje boljše Slovenije svobodnih posameznikov znotraj solidarne in strpne skupnosti.«

Kako bodo namigovanja vplivala na Pahorja in njegovo politiko, ki je očitno povezala nekdanja velika tekmeča, Pahorja in podmladek stranke, bomo še videli, vendar mu prav veliko ne morejo škoditi. Prvič zato ne, ker v njegovi izvolitvi očitno ni bilo nič sporne-ga, zaradi česar njegovi nasprotniki ostajajo brez streliva, drugič pa zato, ker je Pahor kljub vsemu še vedno gonilna sila SD in kot tak uživa podporo večine članstva. Njegovi nasprotniki v stranki in na levici bodo za njegovo odstranitev morali najti ugodnejši trenutek. **D**

Kritičen do partnerstva

Čeprav Levanič v svojih odgovorih noče navajati imen, ki naj bi stala za najnovejšimi napadi na Boruta Pahorja, je iz njegovih odgovorov precej očitno, da s starimi silami, o katerih govori, misli na nekdanjega predsednika Milana Kučana in njegov krog ljudi v stranki. Prav Kučan je namreč na poslanskem večeru poslanca Bojana Kontiča v Velenju konec aprila, dal jasno vedeti, da partnerstva ne podpira, prav tako pa ne odobrava početja strank, ki so vstopile vanj. Tako je denimo partnerstvo označil za spretno marketinško potezo predsednika vlade, stranke, ki so vstopile vanj pa kot grešne kozle, na katere bo Janša v primeru neuspeha prenesel vso krivdo. Očitno ima torej Kučan na levici še vedno dovolj vpliva, da mu nekateri še vedno sledijo.

Siva eminenca Milan Kučan?

ANKETA

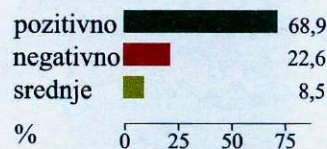
Ali je za napadi na Boruta Pahorja Milan Kučan?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Kako ocenjujete govor Franceta Cukjatija na Nanosu?

Glasovalo: 212

DEMOKRACIJA

Spolitizirani sindikati

Mag. Andrej Aplenc, foto: arhiv Demokracije

Poučno je bilo gledati nedavno televizijsko oddajo, v kateri so nastopali tudi sindikalisti, med drugim predsednika svobodnih sindikatov in Pergama, gospoda Semolič in Rebolj.

Iz razprav je bil jasno dvoje: prvič, sindikati so miselno v socialističnih časih in moderne družbe ne razumejo, in drugič, sindikalna gospoda nimata pojma o tem, kaj je v politični ekonomiji vzrok in kaj posledica.

Populistični nesmisli Bil je govor o tem, kako je v skandinavskih državah, kjer so bili na obisku. Eden od sindikalistov je dejal, da je treba najprej povišati plače in zadostiti drugim zahtevam sindikatov tako kot tam, potem bomo pa lahko sprejemali zakone, ki bodo to urejevali v sklopu reform, ki jih predlaga vlada. Podobnega nesmisla že dolgo nisem slišal.

Ko bi imeli vso reformno problematiko urejeno in vse sindikate srečne in zadovoljne, potem seveda sploh ne bi potrebovali zakonov, ki bi to urejali. To je enako, kot če bi dejali, da hočemo zagotoviti vse človekove pravice, pravice žen-

sk, otrok, manjšin in tako naprej, potem pa bomo, ko bomo vse to dosegli, sprejeli ustrezne zakone. Popoln nesmisel. Vsem je jasno, da parlamenti sprejemajo zakone zato, da sedanje probleme urejajo v prihodnosti. Skratka, zakoni ne urejajo zadev za nazaj, le za naprej. Ničesar ni mogoče urediti brez ustrezne zakonodaje. Ali naj spremenimo davke brez zakonodaje?! Sindikati očitno mislijo, da jih lahko.

Obsedeni z Marxom Poleg tega je v razpravi jasno izstopala socialistična miselnost sindikatov. Sindikalisti so še vedno interpreti Marxovega manifesta. Njihov družbeni model vsebuje nujno Marxovega boja delavskega razreda proti kapitalistom. Moderna poslovnopravna oblika podjetja je temu prav nasprotna, delavci so lastniki podjetij, to je, v podjetju prevladuje notranje lastništvo. Res je, da imamo še mnogo podjetij

po starem vzoru, res pa je tudi, da jih je mnogo od njih v težavah. V tujini so dandanes najuspešnejša, najbolj inovativna in za zaposlene daleč najboljše podjetja z notranjim lastništvom. Razlaga za to je dolga, navedel bom le dva pomembna razloga. Podjetje z notranjim lastništvom je vedno konsenzualno, tisto z delodajalci in sindikati pa konfliktno. Razlika v učinkovitosti je velika, v konfliktno vodenem podjetju se izgublja energija v stalnem boju med delničarji in sindikati. V podjetju z notranjim lastništvom prerokanja ni, zaposleni so lastniki, energija ljudi, ki bi se destruktivno izgubila, se konstruktivno uporablja. Drugi razlog je psihološki. Zaposleni z notranjim lastništvom so lastniki podjetja, zato se zavedajo, da so soodgovorni za uspeh, imajo občutek, da delajo zase, kar jim daje veliko zavest lojalnosti in pripadnosti podjetju. Zavest loja-

nosti in pripadnosti podjetju sta priznana največja motivacijska dejavnika. Motivacija zaposlenih pa je ključna za uspeh podjetja.

Kje so bili prej? Sedaj smo pa pri vsem licemerju sindikatov, predvsem svobodnih. V zadnjih 15 letih je potekala privatizacija podjetij, pri kateri so najkrajšo potegnili prav zaposleni. Lastniške certifikate, s katerimi bi lahko zaposleni pridobili kontrolni delež v praktično vseh podjetjih, so vodilni ekonomisti označili za brezvreden papir, sledil je črn trg certifikatov, na katerem so za praktično nič kupovali certifikate špekulanti, ki so imeli primerno politično motivirana bančna poroštva. Ker se je v nekaj več kot desetletju gospodarstvo opomoglo, so se certifikati spremenili v delnice, te so pa iz špekulantov naredile multimilijonarje.

To je zgodba, ki jo vsi poznamo. Vendar sindikati vseh teh petnajst let niso rekli nič. Niso razkrivali namer špekulantov, niso povedali zaposlenim, da ni dobro prodajati certifikatov, ni jih bilo nikjer, ko so razpadala gospodarska podjetja po vsej Slovenji, v Mariboru so bili tiho. Skratka, nikjer jih ni bilo, tudi demonstracij ni bilo, nasprotno, vodstva sindikatov so naredila vse za to, da bi pri(h)vatizacija mirno tekla naprej tako, kot je bilo načrtovano.

Sedaj, ko se je prva vlada v petnajstih letih zavzela za spremembe, ki so nujne za konkurenčnost slovenskega gospodarstva v evropskem in globalnem okolju, pa so sindikati demonstrirali. Vodje demonstracij so bili isti ljudje, ki so vsa ta leta brez besede dovoljevali razlastitve zaposlenih in kopičenje bogastva v rokah politične elite. Prepričan sem, da tudi sedaj za zaposlene ne načrtujejo nič dobrega.

Licemerje. Po Marxu. **D**

Sindikalistična voditelja Dušan Semolič in Dušan Rebolj s predsednikom GZS Joškom Čukom

Kriteriji za medijski sklad preozki?

Mitja Volčanšek; foto: Gregor Pohleven

Vladni predlog sprememb zakona o medijih je bil prejšnji teden po maratonskem zasedanju odbora DZ za kulturo, šolstvo in šport vendarle potrjen brez večjih popravkov. Novelo bodo poslanci spet obravnavali na majskem plenarnem zasedanju.

Podobno kot je pokazala že javna razprava, ki je potekala pred časom, so največ prerekanja zbudile predvidene rešitve na področju financiranja medijev ter razširitev pravice do popravka in odgovora.

Kriterij uravnovešenega poročanja o stališčih in delovanju politične pozicije in opozicije kot osrednji kriterij za dodeljevanje sredstev iz medijskega sklada je preozek, so menili v opoziciji, pri tem pa so se sklicevali na dopolnila, ki jih je vložil Mirovni inštitut. V slednjem so predlagali razširitev ugotavljanja pluralnosti in raznovrstnosti medija iz političnega na družbeno, kulturno in druga področja. Poleg tega naj bi bilo težko ugotavljati, koliko določen medij upošteva kriterij politične uravnovešenosti. O predlogih Mirovnega inštituta odbor na koncu ni glasoval, saj so predstavniki koalicije napovedali, da jim bodo nasprotovali. Nekatere rešitve, kot meni Branko Grims (SDS), bi bile namreč lahko škodljive, npr. določitev zgornje meje naklade medijev, ki bi smeli kandidirati za dodelitev finančnih sredstev.

Druga sporna točka je bila pravica do popravka. Predlogi so šli

od uvedbe samoregulacijskih mehanizmov do črtanja vseh členov novele na tem področju. Odbor se je vendarle uskladil vsaj glede tega, da medijem ne bo treba objavljati nesorazmerno dolgih popravkov.

Diferenciacija po izbiri V javnosti precej odmevna so bila tudi nasprotujoča si mnenja o novostih na področju osnovne šole. O tem je minuli teden razpravljal matični odbor, ki je besedilo zakona pripravil za nadaljnjo obravnavo v parlamentu. Glavna novost novele bo možnost, da v 8. in 9. razredu šole same izberejo obliko diferenciacije dela z učenci. Glavni razlog za tako odločitev v vladnih strankah vidijo v tem, da se nivojski pouk ni izkazal za uspešnega, poleg tega pa je njegova uvedba pomenila precejšnjo obremenitev tako za šolske zavode kot za učitelje. Sicer pa novi zakon nivojskega pouka ne odpravlja, kot so poskušali prikazati v opoziciji, ampak daje šolam možnost izbire. V LDS in SD so odločno nasprotovali vladnemu predlogu, po njihovo pa taka rešitev nima podpore stroke niti ni znano, kako bo stvar delovala v praksi. Za poslanca in nekdanje-

ga ministra Slavka Gabra (LDS) tako novela namesto večje avtonomije prinaša večjo negotovost za starše in otroke. Zaradi negotovosti glede posledic zakonskih sprememb so tako v opoziciji kot v Sindikatu vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije poudarili potrebo, da se opravi temeljitejša razprava in poslanci zakona ne sprejmejo po skrajšanem postopku, kot je predvideno. V koaliciji so po drugi strani prepričani, da bo na tak način povečana avtonomija šol pripomogla tudi k njihovi večji učinkovitosti.

Soglasje o imuniteti Razveseljivo je, da so parlamentarne stranke dosegle načelno soglasje vsaj glede ustavnih sprememb poslanske imunitete, za katere pa potrebna dvetretjinska večina. Kot je vidno iz razprave na seji ustavne komisije DZ, spremembe podpirajo vse poslanske skupine, saj gre ne nazadnje za kompromis, katerega usklajevanje je vzelo celo leto dni. Ne smemo pozabiti, da bo sprememba imunitete veljala tudi za državne svetnike in ustavne sodnike.

S spremembo 83., 100. in 167. člena ustave bodo poslanci razširili poklicno, odpravili pa nepo-

klicno imuniteto v lastnih vrstah. 83. člen tako predvideva odpravo procesnopravne imunitete v celoti ter razširitev materialnopravne. Slednja bi po novem zajela poleg kazenske tudi odškodninsko odgovornost poslanca za mnenje ali glas pri opravljanju funkcije (in ne le na sejah parlamenta in njegovih delovnih teles). V drugih členih, ki govorita o organu, ki odloča o imuniteti svetnikov in sodnikov, bosta v skladu s tem zbrisana odstavka, ki določata, da o imuniteti članov DS odloča DS in da o imuniteti sodnikov odloča DZ.

Nekaj pomislekov so imeli le poslanci LDS, ki jih skrbi vpliv spremembe 83. člena na izvajanje določbe 63. člena ustave, po kateri je vsakršno spodbujanje k nasilju in vojni ter narodni, rasni, verski ali drugi nestrpnosti protiustavno. Predlog o vnovični preučitvi vplivanja enega člana na drugega na komisiji ni dobil zadostne podpore, komisija pa se je strinjala z LDS o potrebi po vnovični preučitvi omejitve odškodninske odgovornosti na področju materialnopravne imunitete, in to predvsem za primere žaljivih obdolžitvev. **D**

Neznosna lahkost blatenja

Mitja Volčanšek, foto: knjiga Obranili Slovenijo in Gregor Pohleven

Blodnje predsednice Helsinškega monitorja Slovenije (HMS) Neve Miklavčič Predan se množijo. Potem ko je spet neuspešno poskusila pogreti afero Holmec, zdaj problematizira dogodke v Rožni dolini. Olje na ogenj priliva tudi tednik Mladina.

Med poskusom vdaje domnevno ubiti trije vojaki JLA na Holmcu so, kot je s precejšnjo zamudo potrdil tudi uradni Beograd, živi in zdravi. A domnevnih zločinov slovenskih sil očitno ne manjka. Miklavčič Predanovi se zdaj v vnemi za razkrinkanje »vojnih zločinov« pridružuje predsednica Centra za razvoj demokracije (CERD) iz Zagreba Semina Lončar, s katero je na tiskovni konferenci v začetku meseca napovedala razširitev ovadbe proti Sloveniji Mednarodnemu sodišču za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu. Govor je bil o sumu zločina na mejnem prehodu Rožna dolina pri Novi Gorici.

Novi zločini? Pripadniki TO naj bi bili namreč streljali na vojake JLA, ki so se poskušali vdati iz gorečega tanka. Povod za odločitev Miklavčič Predanove in Lončarjeve je pismo Hrvata Josipa Birkića, ki je bil v času

vojne nabornik JLA in je bil v Rožni dolini ranjen. Teritorialci naj bi bili po njegovo streljali nanj in še na dva vojaka, čeprav so se poskušali vdati. Pri tem naj bi bili enega od vojakov ubili. Predsednici HMS in CERD sta poleg Birkića našli še dve priči dogodkov v Rožni dolini. Novost v brezplodnih izpadih Miklavčič Predanove pa je opredelitev TO kot »iregularne paravojske«, kar je besednjak nekdanjih oficirjev JLA.

Srečko Lisjak, ki je vodil napad na Rožno dolino, je že pred tedni za našo revijo odločno zavrnil poskuse blatenja slovenske osamosvojitve, prav tako o novih sumih in ovadbah nič ne vedo na slovenskem državnem tožilstvu.

Operiranje z izmišljenimi podatki pa ni izključna domena HMS. O zločinih desetdnevne vojne je 8. maja pisala tudi Mladina, ko je povzela zgodbe treh prebivalcev Slovenije in se pri tem že na naslovnicah spraševala, ali smo Slovenci glede svoje preteklosti nedolžni. Na Mladini so celo pozvali slovenske oblasti, naj raziščejo domnevni »slovenski Guantanamo«, kjer naj bi se bil dogajal Abu Graib v malem. Za kaj gre? Šefket Suljević, oficir JLA, odgovoren za varnost v Ribnici, naj bi se bil med vojno 29. junija odločil za prestop na slovensko stran. Ko so ga posledično miličniki, ki se jim je vdal, odpeljali v Ljubljano, so jih tam obkolili terito-

rialci in Suljevića preiskali, vklenili in zaslišali ob uporabi fizičnega in psihičnega nasilja. Potem naj bi ga bili imeli še več dni zaprtega brez hrane in vode. Po vrnitvi iz pripora v Ribnico (vojna je bila že mimo) pa naj bi ga bili pripadniki specialne brigade Moris ugrabili vpricho njegove družine in odpeljali v tajni vojaški objekt. Oktobra 1991 naj bi bili morisovci protipravno aretirali tudi Ivana Miketića iz Črnomlja in Vladimirja Popovića iz Ribnice. Vsi naj bi bili zbrani še z nekaterimi drugimi »sumljivimi« osebami v tajnem vojaškem objektu. Popovića naj bi bili celo s streli ranili v obe roki. Pri tem je zanimivo, da je fotograf Mladine Popovića fotografiral, vendar mu ni padlo na pamet, da bi poslikal znamenja poškodb na njegovih rokah. Na Mladini so o domnevnih protipravnih aretacijah spraševali različne organe in ministrstva, od nikogar pa niso dobili konkretnih odgovorov

»Dokazi« o krutih tajnih zaporih v Sloveniji sestojijo izključno iz dvomljivih pričevanj treh nekdanjih oficirjev JLA.

oziroma jim nihče ni postregel z zelenimi podatki. Na Mladini so zato skleпали, da gre za prikrivane neprijetnih dejstev. Veliko bolj logična je razlaga, da podatkov ni zato, ker protipravnih aretacij ni bilo. »Dokazi« o krutih tajnih zaporih so izključno dvomljiva pričevanja omenjene trojice.

David premagal Goljata Če je Holmec po krivem najbolj razvpita osamosvojitvena zgodba, so dogodki na mejnem prehodu Rožna dolina pri Novi Gorici eden najsijajnejših uspehov desetdnevne vojne, in to predvsem zaradi velikega nesorazmerja sil v korist jugoslovanske vojske. JLA je v Rožni dolini ob zasedbi mejnega prehoda zbrala 117 mož s 5 tanki, z 98 puškami, 9 ročnimi strojnimi, 26

Neva Miklavčič Predan

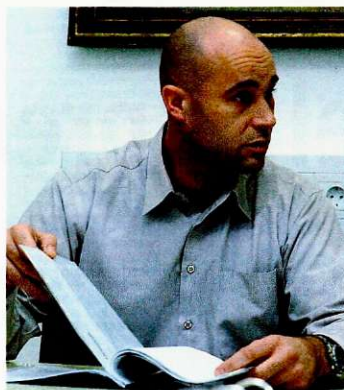
motornimi vozili in s precejšnjimi zalogami drugega orožja.

Drzno akcijo osvoboditve mejnega prehoda je vodil sedanji predsednik Društva veteranov vojne za Slovenijo in tedanji načelnik pokrajinskega štaba TO za Severno Primorsko major Srečko Lisjak. V napadu sta sodelovala diverzantski oddelek 9 teritorialcev in oddelek 8 miličnikov iz Nove Gorice. Teritorialci so 28. junija popoldne sami odkorakali proti mejnemu prehodu, miličniki pa so ciljali na bližnjo obmejno stražnico Pristava. Pred začetkom ognja so teritorialci pripadnike JLA pozvali k vdaji, civiliste pa opozorili, naj se umaknejo z območja. Pozive so upoštevali le civilisti. Pet minut po pozivu k vdaji se je začel napad. Na začetku so teritorialci zadeli tank T-55 in kopačnakladalnik, za katerim se je skrila skupina vojakov. JLA ni odkrila položajev, s katerih so teritorialci streljali nanje, zato odgovor s tan-

kovskimi strojnimi in puškami ni bil učinkovit. V takem položaju so se vojaki JLA kmalu začeli vdajati. V bojih so padli trije pripadniki JLA, med njimi poveljujoči Edvard Kovačič, ujetih je bilo 98 vojakov, dva tanka pa uničena. Diverzantski oddelek pri tem ni imel izgub. Sam potek dogodkov v Rožni dolini je precej pripomogel k rahljanju vojaške morale na strani JLA na Severnem Primorskem.

Očrnjene priče Žrtve »slovenskega Guantanamo« pa imajo vse prej kot čisto vest. Vodnik JLA Ivan Miketič je tako v črnomaljski kasarni igral vlogo obveščevalca. Med vojno je kategorično zavračal sodelovanje s TO in z milico, sodeloval pa je z nekaterimi nedanjimi oficirji JLA, ki so jugoslovansko vojsko obveščali o gibanju policijskih in teritorialnih enot v Beli krajini.

Znan je primer, zanj smo izvedeli s strani zanesljivega vira, ko je Miketič na sestanku pri tedanjem županu Črnomlja Martinu Janžekoviču dejal, »da se črnomaljska kasarna ne bo predala, dokler je on zadolžen za varnost«, čeprav je bila obkoljena. Pripadniki JLA se niso vdali, ampak so iz kasarne bežali. Miketič se je po prevzemu kasarne skrival v eno od zidanic nad Črnomljem. Teritorialci in miličniki so ga izsledili in odšli k njemu na pogovor, on pa jih je sprejel s pištolo v roki in jim z njo grozil. Na prigrvarjanje, naj prestopi na slovensko stran, je odgovoril: »Kaj boste vi s temi puškami in pištolami, mi imamo letala in rakete. Slovenija ne bo nikoli samostojna.« Spričo Miketičeve agresivnosti ga je manjša skupina pustila na miru in se kasneje vrnila z okrepitevami, a Miketiča ni bilo več v zidanci. Očitno je pobežnil, po tistem pa ga v Beli krajini

Darko Njavro

niso več videli. Tedanji pripadnik specialne brigade Moris Darko Njavro, ki ga pričevanje Šefketa Suljeviča bremeni sodelovanja pri nezakonitem odvzemu prostosti, je miren. Kot pravi, so tako pravosodni kot policijski organi že pred leti obravnavali omenjene domnevne zločine, pri tem pa niso našli ničesar spornega. Njavro se po drugi strani sprašuje, kdaj bo predsednica HMS vložila ovadbe zoper pilote letal JLA, ki so zagrešili resnične zločine, kot so bili bombardiranje Kočevske Reke, streljanje na stoječo kolono tovornjakov na Medvedjeku, porušenje več mostov itd. Za našega sogovornika je nesprijemljivo, da poskuša Miklavčič Predanova enačiti Suljevičevo aretacijo z vojnimi zločini, ki so se dogajali drugod. Kot pravi Njavro, so takrat delovali pod budnim očesom Rdečega križa in mednarodnih organizacij, od katerih ni nobena ugotovila nikakršnih kršitev.

Za Mladino pa Njavro meni, da sodi med časopise, ki niso bili nikoli sposobni priznati zaslug za osamosvojitve tistim akterjem, ki sodijo zdaj na politično desnico.

Zakaj zdaj? Vojna ne sestoji le iz operacij na terenu, ampak gre za

Srečko Lisjak

preplet medijskih, propagandnih, diplomatskih in drugih dejavnosti. Slovenija je dosegla največ z minimalnim številom žrtev in v tem pogledu predstavlja zgleden vojaški uspeh. Poleg visokega krvnega davka drugod po SFRJ je bila mednarodna skupnost na tleh nekdanje skupne države priča barbarstvu, za katera smo vsi mislili, da se na evropskih tleh ne morejo več ponoviti. Iz jugoslovanskih vojn ni praktično nihče izšel čistih rok. Prav to pa verjetno Slovencem marsikdo zavida in nas zato poskuša omadeževati, pri tem pa se oklepa vsake, še tako neznatne bilke.

Obračunavanje ultralevičarskega tednika z osrednjimi figurami osamosvojitve pa brzkone lahko razumemo kot diskreditacijo in eliminacijo v prvi vrsti Antona Krkoviča, ki je poleg Janeza Janše in Igorja Bavčarja igral osrednjo vlogo v procesu osamosvajanja od samega začetka, torej od vzpostavitve Manevrne strukture narodne zaščite sredi leta 1990 dalje. Pri tem ne smemo prezreti dejstva, da se Krkovič v zadnjem času pogosto pojavlja kot kandidat za Lipičevega naslednika v vrhu generalštaba.

Ključno vprašanje pri iskanju vzrokov za razpihovanje afer v zvezi z eno najsvetlejših plati slovenske zgodovine je: zakaj prav zdaj? V primeru predsednice HMS smo že ugotavljali preplet težav srbskih oblasti pri lovu na osrednja haaska obtožena in podžiganje protislovenskih čustev v interesu srbskega kapitala. Kar se dela slovenskih medijev tiče, pa gre za nadaljevanje kulturnega boja v preizkušenem slogu, ki izkorišča skorajšnje okroglo obletnico osamosvojitve. **D**

Bilanca balkanskih vojn

Ob domnevnih vojnih zločinih v Sloveniji se pozablja, da so se prave tragedije in resnični zločini dogajali drugje. Vojna za Slovenijo je terjala 18 mrtvih na slovenski in 44 na jugoslovanski strani, medtem ko se ocene o žrtvah na območju nekdanje Jugoslavije v obdobju 1991–2001 gibljejo med 120.000 in 130.000. Konflikt v BiH je po podatkih Mirsada Tokača iz Raziskovalnega in dokumentacijskega centra v Sarajevu na vseh straneh zahteval 96.175 mrtvih, od tega slabih 39.000 civilistov, poleg tega pa naj bi bilo še dodatnih 4.000 nepotrjenih žrtev. Podatki so izšli letošnjega marca, ko je bilo opravljenih 95 odstotkov raziskav. Poleg ubitih pa moramo upoštevati tudi veliko število beguncev, ki jih je terjala vojna.

Krajnc zrel za pregled

Vida Kocjan, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Študentski servis Maribor počasi, a zanesljivo prehaja v zasebne roke. Študentsko delo potrebuje za odplačilo posojil za naložbe, s katerimi bogatijo posamezniki, zato tolikšen vik in krik ob napovedih, da bo študentsko delo odslej omejeno.

Študentski servis Maribor (ŠS) s 33 poslovnimi enotami po Sloveniji, približno 80 zaposlenimi, s šestimi poslovnimi računi pri šestih poslovnih bankah, z 2 milijardama celotnega prihodka letno in nekaj deset tisoč tolarji čistega dobička je registriran za kar 11 dejavnosti. Poleg posredovanja delovne sile še za gradbeništvo, trgovino, gostinstvo, promet, nepremičnine, najeme, šport, izobraževanje, domove za starejše in storitve. Naziv družbe, ki ima mešano lastniško sestavo, kar pomeni, da so poleg slovenskih državljanov lastniki tudi tujci, je torej izredno dolg, skrajšano pa ga zapisujejo samo kot Študentski servis, d. o. o. Registriran je bil 11. marca 1994, ustanovitelj pa je bilo več oziroma je vpisanih 30 posameznikov, med njimi sedem s priimkom Krajnc

(Dragica, Marija, Marjan, Mateja, Miran, Tatjana, Tjaša), pogost priimek med ustanovitelji je še Iskra (Davorin, Manja, Vida), trije se pišejo Gregorčič (Katja, Vladko in Zdenko). Zastopnika oziroma direktorja sta dva, in sicer Marjan Krajnc in Zdenka Ploj.

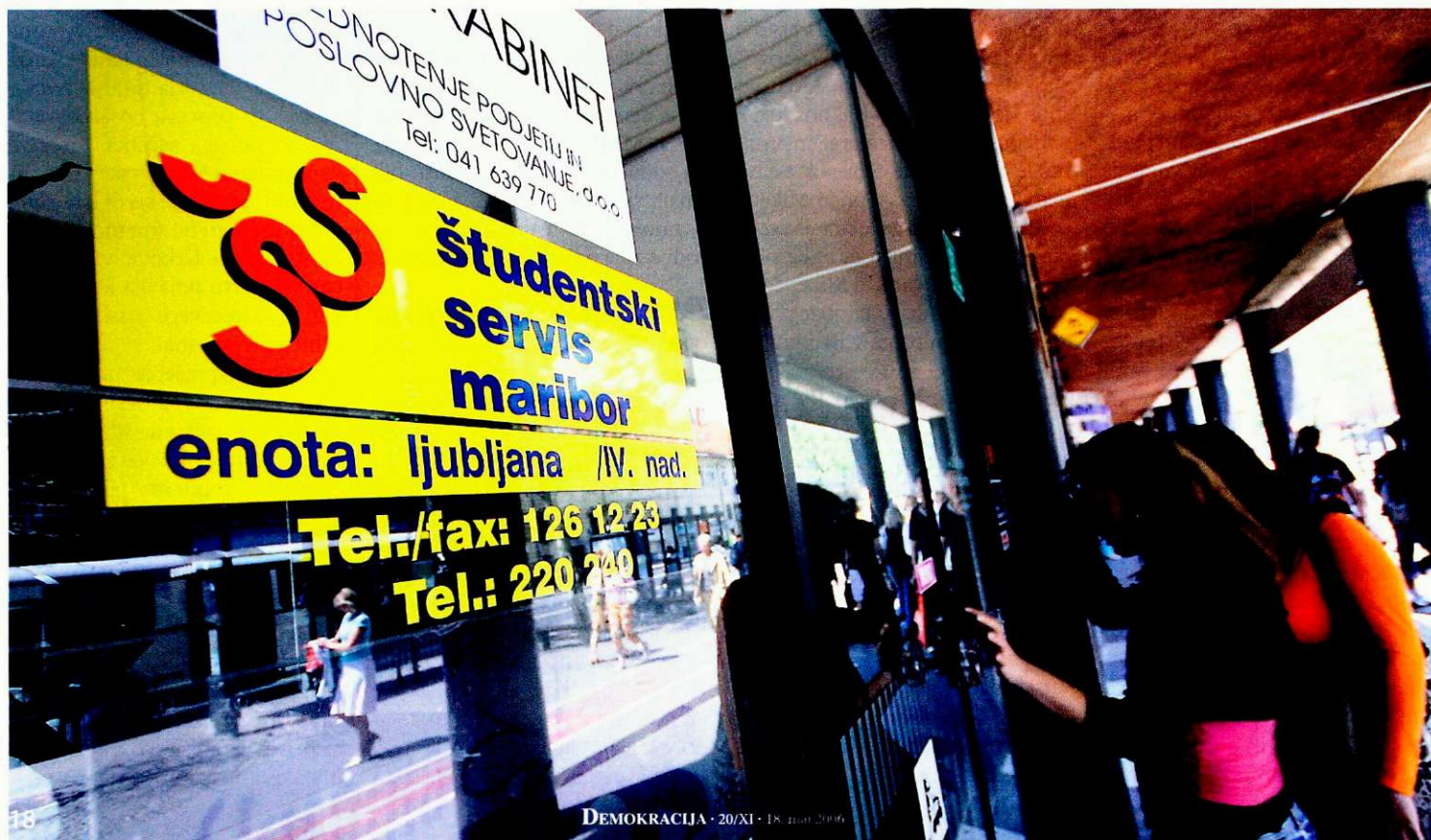
V zasebne roke Študentski servis je bil ustanovljen 17. junija 1961 z namenom zagotavljanja čim več občasnih in začasnih del študentom in dijakom. Nato je bil leta 1978 na podlagi referendumu in samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v delovne organizacije oblikovan kot delovna organizacija, kot ustanovitelja sta bila vpisana Univerza v Mariboru in Univerzitetna konferenca Zveze socialistične mladine (ZSMS) Maribor. Leta 1996 se je skladno z zakonom o lastninskem

Najmanj trojni direktor Marjan Krajnc

preoblikovanju nekdanje družbene lastnine preoblikoval, preoblikovanje pa je bilo vpisano julija 1996 na podlagi soglasja Agencije RS za prestrukturiranje in privatizacijo. Osnovni kapital družbe je bil konec leta 2004 dobrih 42,5 milijona tolarjev, kot ustanovitelji družbe pa so v poslovnem

poročilu navedeni Krekova pooblaščen družba za upravljanje investicijskih skladov (4,2 milijona tolarjev) in 40 fizičnih oseb (očitno se je število od začetka povečalo za 10), ki imajo v lasti 38,3 milijona tolarjev (ali večino) lastništva. Danes se predstavljajo kot skupina, sestavljena iz matične družbe Študentski servis, d. o. o., ter odvisnih družb Hoteli in turizem Rogaška, ki je v 100-odstotni lasti matične družbe, in Re One, d. o. o., ki je v 51-odstotni lasti matične družbe. Njihovo poslanstvo je še vedno tako kot leta 1961, a s to razliko, da so nekdanjo ustanovo olastnili tako, da je postala zasebna. Dodajmo, da se je lastništvo ŠS spremenilo še enkrat, in sicer leta 2002, ko je bila na Okrožnem sodišču v Mariboru vpisana sprememba firme in sprememba lastništva

družbe. Po mnenju vodstva se je s tem končal proces lastninskega preoblikovanja.

Četrtna del prek njih ŠS Maribor danes predstavlja 25-odstotni delež posredovanja del dijakom in študentom v Sloveniji. Najnovejših podatkov, koliko je to, v družbi nimajo, saj celo v poslovnem poročilu za leto 2004 (za leto 2005 še ni objavljeno) navajajo, da je prek ŠS Maribor leta 2001 delalo 49.783 dijakov in študentov, ki so delo opravljali pri 18.235 različnih delodajalcih, skupaj pa so ustvarili 1,9 milijarde tolarjev prihodkov. Glede na njihov četrtnski delež to pomeni, da so leta 2001 dijaki in študentje prek raznih študentskih posredovalnic dela ustvarili v celoti 10 milijard tolarjev prihodkov. Ob tem dodajmo, da delež študentskega dela iz leta v leto narašča. Že od leta 1980 dalje ŠS Maribor vodi Marjan Krajnc, ki je tudi pomemben lastnik družbe.

Hotel Bellevue Marjana Krajnc, ki očitno postaja slovenski finančni mogotec, pa najdemo še v številnih drugih družbah. Ker je priimek Krajnc pogost, smo želeli nekatere navedbe preveriti tudi pri njem, vendar na naša vprašanja ni odgovoril. Ko smo raziskovali dalje, smo ugotovili, da je bil v preteklosti največkrat nedosegljiv tudi za druge medijske hiše. Sicer pa Kranjca povezujejo s številnimi naložbami in tudi nekaterimi aferami. V zadnjem času se njegovo ime največkrat pojavlja pri nujno

potrebni obnovi nekdanj razkošnega, danes pa propadajočega hotela Bellevue na Šišenskem hribu v Ljubljani, to je na robu krajinskega parka Tivoli. Stavba, ki je v zelo klavrnem stanju, je v lasti družbe ŠS, d. o. o., ki jo vodi Marjan Krajnc. ŠS naj bi za zgradbo ob nakupu plačal 520 milijonov tolarjev. V stavbi je bil pred časom tudi požar, kar je podrtijo še dodatno opustošilo. Ko smo poskušali dobiti odgovor, kaj bo ŠS kot lastnik naredil, da bo stavba dobila prvotni sijaj, smo naleteli na gluha ušesa, čeprav je Krajnc še pred nedavnim zatrjeval, da bo zgradbo preuredil v luksuzen hotel. Odgovora niso dobili niti novinarji osrednjega slovenskega dnevnika, pojasnil o tem pa ne daje niti ljubljanska županja Danica Simšič.

Krajnc je direktor Grand Hotela Donat.

Juliana Marjan Krajnc se je pojavil tudi pri nakupu jeseniške družbe Voda Juliana. Krajnc je namreč direktor in lastnik družbe Roga iz Malečnika, ki ima registrirane podobne dejavnosti kot ŠS Maribor. Družba je bila ustanovljena že leta 1992, vendar nikoli doslej ni imela nobenega zaposlenega, prav tako je bila brez prihodkov. Zato je presenetljivo, da se je lani pojavila kot solastnica jeseniške družbe Voda Juliana. Druga solastnica je družba Gemag center, ki jo vodi Nevena Tea Gorjup. ŠS naj bi bil postal solastnik Juliane tako, da je odkupil terjatve glavnih upnikov, za kar naj bi bil plačal 520 milijonov tolarjev, poleg tega naj bi v družbo vložil še več sto milijonov tolarjev. Pojavljale so se celo informacije o nekaj milijard tolarjev vredni naložbi.

Hotel Donat Nadalje je Marjan Krajnc direktor družbe Hoteli in turizem Rogaska, hotelirstvo in turizem, Poslovna enota Grand Hotel Donat, kjer gre dejansko za družbo, ki ima dvakrat višjo izgubo (282 milijonov tolarjev) kot ima celotnega prihodka letno. Po neka-

ŠS Maribor študente in dijake nujno potrebuje.

Hotel Bellevue propada.

terih podatkih je ŠS za hotel plačal 432 milijonov tolarjev. Poleg tega je Marjan Krajnc oziroma »njegov« ŠS kupil večje zemljišče v Domžalah, za katero pa še ni povedal, čemu bo namenjeno.

Od kod denar? Ob vsem tem se postavlja vprašanje, od kod ŠS oziroma Krajncu denar. Sam je v eni od televizijskih oddaj zatrdil, da pri tem ni uporabljal denarja študentov, ampak naj bi bil ŠS najel posojila pri slovenskih bankah. Za družbo Roga smo že navedli, da je bila vsa leta brez prihodka, edino v letu 2004 ga je imela v višini 4 milijone tolarjev. Iz bilance Študentskega servisa Maribor pa smo ugotovili, da ima servis letno

okrog 2 milijardi tolarjev prihodkov. Leta 2001 jih je imel na primer v višini 1,5 milijarde tolarjev. Dobiček je minimalen, vrednost osnovnih sredstev je nizka. Ob vsem tem je imel konec leta 2004 za 762 milijonov poslovnih terjatev in za 1,1 milijarde kratkoročnih finančnih naložb, 1,7 milijarde tolarjev obveznosti do bank in 262 milijonov tolarjev obveznosti do drugih poslovnih subjektov, v pridobivanju pa so imeli za več kot 1,6 milijarde osnovnih sredstev. Iz bilančnih podatkov torej izhaja, da je Krajnc kot pomemben lastnik ŠS in direktor s 25-letnim stažem vse naložbe izvedel s posojili, vendar na račun prihodka, ki ga bodo v naslednjih letih ustvarili študentje in dijaki z delom prek ŠS. Jasno je torej, da mogotec, kot je Krajnc, zmeraj obsežnejše delo dijakov in študentov zelo potrebuje. S pomočjo študentskega denarja so namreč posamezniki počasi prišli do velikega osebnega premoženja. Zato tudi takšen vik in krik ob napovedih, da bo vlada študentsko delo omejila na minimum. **D**

Odkup terjatev v Juliani

Večino denarja ŠS ustvari z delom študentov in dijakov. Zdaj najemajo posojila za nakup nepremičnin, stroške pa bodo nedvomno prevalili na mlade.

Tečaji strmo navzdol

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Po petkovem padcu delniških tečajev na vseh svetovnih borzah se v investitorjih poraja vprašanje, ali se je trend obrnil in bomo priče dolgotrajni poti navzdol ali pa gre le za krajši popravek.

PORTFELJ 8 DELNIC NA DAN 12.05.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 12.5.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7.69	6.6	-14.17	857,240
2 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42.52	42.98	1.08	1,009,373
3 FJH AG	Nemčija	GER	EUR	1073	3.89	3.03	-22.11	779,115
4 FJH AG nova	Nemčija	GER	EUR	357	3	3	0.00	256,654
5 Zijin mining	Hong Kong	HKG	HKD	20720	3.05	4.7	54.01	2,397,906
6 Nutreco NV	Amsterdam	AEX	EUR	111	48.4	48.86	0.95	1,299,678
7 Petroleo Brasileiro S.A.	Amerika	NYQ	USD	53	96.88	100.64	3.88	1,002,244
8 Jiangxy copper	Hong Kong	HKG	HKD	4528	8.65	9.25	6.94	1,031,318

Denar v SIT 3,322,005 • Skupaj 11,955,534

Vrednost portfelja 04.11.2005→10,023,326 • Vrednost portfelja 12.05.2006→11,955,534 • Donosnost portfelja v odstotkih→19.28 • Donos portfelja v SIT→ 1,932,208

EUR→239.64 • USD→187.9 • HKD→24.623

Evropski borzni indeksi so v petek doživeli enega največjih dnevnih padcev v zadnjem obdobju. Nemški DAX 30 je izgubil skoraj 2,3 odstotka vrednosti, londonski FTSE pa 2,29 odstotka. Teden se je sicer začel odlično, saj so indeksi prav veselo rasli vse do konca tedna, ko so nekateri izgubili vse, kar so prideli v zadnjem mesecu. Kot kaže, so tokrat na trgu prevladali tisti, ki so do sedaj opozarjali na visoko ceno surovin in na nizko ceno dolarja. Podjetja za izdelavo svojih izdelkov nujno potrebujejo surovine, ki so ta čas na rekordnih ravneh. Nafta ostaja nad 70 dolarji, aluminij, premog, platina in cink so zrasi na rekordne ravni, medtem ko so srebro, zlato, rafiniran sladkor in pomarančni sok na ravneh, ki jih nismo videli že nekaj let.

Nizek tečaj dolarja Poleg dragih surovin je za evropske izvoznike slab tudi nizek tečaj dolarja. Le-ta je namreč najnižje od oktobra 1997. Za en evro je bilo tako treba v petek odšteti 1,2879 dolarja in poznavalci pravijo, da to še ni konec padanja ameriške valute. Padec se nadaljuje, čeprav ameriška osrednja banka ni jasno pokazala namena, da bo

ustavila višanje temeljne obrestne mere, ki po zadnjem dvigu ta teden znaša 5 odstotkov. Poznavalci pravijo, da bo morebitna pavza pri višanju obrestne mere le začasna, saj bo osrednja banka reagirala pri najmanjšem znaku nadaljevanja inflacijske rasti.

V Ameriki smo v začetku tedna gledali dokaj nezanimivo trgovanje, saj so bili investitorji v pričakovanju objave sklepov zasedanja ameriške osrednje banke. Želje investitorjev so bile, da bi FED v izjavi jasno povedal, da ne bo dvigoval temeljne obrestne mere, a to se ni zgodilo in v petek smo bili namesto bikovemu stampeu priče medvedjemu lomastenju. Indeks Dow Jones je ta teden z

rekordne ravni padel za slabih 200 točk, na 11.380,99 točke, ali za 1,7 odstotka, Nasdaq pa je izgubil 98,79 točke ali 4,2 odstotka. Višji padec Nasdaq lahko pripišemo temu, da omenjeni indeks v svoji sestavi nima energetskih podjetij, ki se v času, ko je nafta še zmeraj nad 70 dolarji, dokaj dobro držijo. Napoved za naslednji teden pa ni nič kaj optimistična; 90 odstotkov podjetij je objavilo četrtletne izide in v prvo vrsto bodo znova stopili makroekonomski podatki. Pri teh pa je tako, da predobri izidi prinašajo strah pred inflacijo, preslabi pa strah pred ohlajanjem izidov, kar ne daje slutiti nič dobrega.

Tudi azijske delnice so ta teden padle. Nikkei je kar štiri dni za-

povrstjo izgubljal vrednost, tako da je ta konec tedna znašala le še 16.601,78 točke. Hongkonški Hang Seng pa je nižji po zaslugi padanja tečajev Chine Mobila in HSBC.

Trgovanje Kapitalske družbe

Naš portfelj se kljub dogajanju na svetovnih trgih zelo dobro drži, saj njegova donosnost znaša 19,28 odstotka. Tokrat so ga pomagali na visokih ravneh obdržati nizozemski Nutreco ter hongkonška Zijin mining in Jiangxy copper.

Ta teden smo se odločili in prodali ETF na Japonsko in Intel. Pri Intelu smo realizirali 27,8-odstotno izgubo, pri ETF na Japonsko pa 21,04-odstotni dobiček. Za prodajo smo se odločili zaradi izpostavljenosti na ameriški dolar, obe delnici namreč izgubljata vrednost v slovenskih tolarjih zaradi padca ameriškega dolarja. Glede na to, da imamo v portfelju še vedno tri naložbe, ki so vezane na ameriški dolar, ki se giblje v koleraciji z ameriškim dolarjem, smo ocenili, da smo ta čas preveč izpostavljeni na ameriško valuto, za katero valutni trgovci napovedujejo padanje tečajev. Z denarjem od prodaje delnice ta teden ne bomo kupovali novih delnic. ■

Izšel je
novi Telefonski
imenik Slovenije
pomlad 2006
na zgoščenki!

Najtanjši telefonski imenik

Kupite ga lahko v Teletrgovinah ali na večjih enotah Pošte Slovenije, lahko pa ga naročite prek spletne strani tis.telekom.si ali na brezplačni Modri številki 080 8000. Zgoščenko vam bomo brezplačno poslali po pošti.

MODRA ŠTEVILKA

založnik **Teledat**

Telekom
Slovenije

Zadnji meseci tolarja

Denis Vengust, foto: arhiv Demokracije, Bor Slana

Sloveniji je v rekordno kratkem času uspelo dobiti zeleno luč za prevzem evra. Med novimi članicami EU je tako edina, ki je izpolnila vse potrebne kriterije za prevzem.

Slovenija si je ob osamosvojitvi začrtala dva glavna cilja in ju na svoji dosedanji poti tudi uresničila – polnopravno članstvo v Evropski uniji (EU) in članstvo v Severnoatlantskem zavezništvu (NATO). Pravni red EU določa, da mora država s polnopravnim članstvom prevzeti evro kot uradno plačilno sredstvo. Kaže, da nam bo tudi ta korak uspelo doseči v rekordno kratkem času. S tem ne bomo le prišli do novega plačilnega sredstva, temveč bomo evropskim državam dokazali svojo stabilnost. V mednarodnem finančnem okolju bomo prišli na zemljevid evroobmočja, ki je z vidika presoje finančne javnosti in trga kapitala izjemnega pomena.

Postopek prevzema evra V predpristopni fazi smo morali sprejeti pravni red EU kot tudi predpise, ki

se nanašajo na ekonomsko in monetarno unijo (EMU). Ta faza se je končala s formalnim vstopom v EU 1. maja 2004. Po vstopu je bila politika deviznega tečaja tolarja že predmet skupnega interesa tako Evropske centralne banke (ECB) kot tudi Banke Slovenije (BS). Zaradi interesa Slovenije po hitrem prevzemu evra je Slovenija že 28. junija 2004 vstopila v mehanizem deviznih tečajev ERM II. Ob vstopu je bil določen centralni paritetni tečaj, ki še vedno znaša 239,64 SIT za 1 EUR. Mehanizem ERM II sicer dovoljuje nihanje v območju +/- 15 odstotkov, vendar je BS kljub sicer dovoljenim intervencijam na denarjem trgu uspelo ohraniti tečaj brez večjih prizadevanj. Tudi pritiskov na devizni tečaj v tem obdobju ni bilo zaslediti.

Sodelovanje v ERM II traja za državo pristopnico najmanj dve

leti, v tem obdobju pa mora država izpolniti stroge maastrichtske kriterije, to so nizka stopnja inflacije, zdravje javnih financ, nizke stopnje obrestnih mer in stabilnost tečaja. Največja težava pri izpolnjevanju maastrichtskih kriterijev je bila za Slovenijo visoka inflacija, ki je izvirala iz prestrukturiranja gospodarstva in prilagajanja novemu tržnemu redu. Mnogo propadlih podjetij v tranzicijskem obdobju in težkih sanacijskih zakonov, ki so jih sprejemale pretekle vlade, je pritiskalo na pleča aktivnega prebivalstva in gospodarstva. Tudi zaradi socialnega miru ter pritiskov socialnih partnerjev je občasno prihajalo do nenadzorovanega dvigovanja plač, kar je vplivalo na potrošnje, s tem pa omogočalo pritisk na končne cene. Po nekaterih zadnjih posegih aktu-

Evropska centralna banka

alne vlade ter predlaganih reformnih ukrepov ostaja inflacija še naprej v obvladljivem območju. Zadnje mesece povzročajo velike pritiske na inflacijo podražitve energentov, predvsem nafte in plina, vendar se s to težavo zaradi uvozne odvisnosti srečujejo domala vse evropske države. Kljub temu Slovenija še vedno

ne presega dovoljenega 1,5-odstotnega limita, saj znaša zdajšnji inflacijski konvergenčni kriterij 2,6 odstotka, konvergenčni izračun inflacije za Slovenijo pa le 2,3 odstotka. Vlada mora biti še naprej izjemno pozorna na prenašanje visokih cen nafte v druge cene, saj bi to lahko sprožilo inflacijsko spiralo.

Bajukova analiza Šele temeljita analiza dejanskega stanja javnih financ, ki jo je minister za finance Andrej Bajuk zahteval ob prevzemu ministrstva, je omogočila, da je bila v roku zagotovljena stabilnost javnih financ. Na preglednost in zdravje javnih financ je vplivala predvsem zahteva po omejitvi javnega zadolževanja, kar je najbolj »prizadelo« občin, kjer bi lahko občinski veljaki zaradi predvolilnega obdobja in v ihti iskanja političnih točk do skrajnih meja zadolževali občinske proračune, to pa bi lahko spodneslo prizadevanje celotne države za uvedbo evra. Tudi ti ukrepi so vodili znano finančno revijo The Banker, da je Bajuku podelila priznanje finančnega ministra leta.

Ker je Slovenija že novembra 2005 izpolnjevala vse navedene konvergenčne kriterije, sta vlada in BS v marcu 2006 zaprosili evropsko komisijo in ECB za oceno pripravljenosti za vstop v evroobmočje. ECB je svoje mnenje o primernosti Slovenije za vstop v evroobmočje objavila 16. maja 2006, dva dni pred izidom tega članka. Odločitev o dejanskem vstopu in o končnem menjalnem razmerju bo formalno sprejeta 11. julija 2006 na vrhu zasedanja ECOFIN. Tudi tehnične priprave za prevzem evra so bistveno zahtevnejše, kot se zdijo. Vlada se je odločila, da bo konkretna tehnična vprašanja izvedbe pravil iz uredb evropskega sveta reševala kombinirano s krovnim zakonom o prevzemu evra, spremembami nekaterih področnih zakonov in sprejetjem nekaterih novih zakonov. Eden prvih zakonov s tega področja je bil zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih (ZDOCTE). Ta zakon naj bi prebivalce predvsem privajal na bistveno nižje zneske, hkrati pa preprečeval nenadzorovano

dvigovanje cen. Prav dvigi cen so postali v zadnjem času prava grozljivka za potrošnike. Mnogo trgovcev in ponudnikov storitev z zvitimi prijemi spreminja svojo ponudbo in uvaja spremenjene pakete, ki po sestavi praktično ne odstopajo od prejšnjih, so pa stroškovno bistveno višji. Le tako bodo namreč prikrili svoja prizadevanja in dejansko povečali cene. Zavedajo se namreč, da bo dvigovanje cen takoj po vstopu v evroobmočje zaradi neposrednega nadzora bistveno oteženo.

Gora bankovcev in kovancev

Poleg prilagoditve zakonodaje in uvedbe številnih predpisov mora BS preskrbeti tudi zadostno količino evrskih bankovcev in kovancev. BS že dlje časa pripravlja akcijski načrt za uvedbo nove denarne valute. Izbrani sta bili že tiskarna bankovcev in kovnica kovancev. Slednjih bo kar 234 milijonov kosov. Eden večjih varnostno-logističnih zalogajev BS bo tudi prevoz denarja iz kovnice na Finskem, pri čemer bodo po napovedih BS upoštevana največja varnostna merila. Glede na veliko območje uporabe evrskega denarja bi bili lahko prevozi tarča napadov tudi tujih kriminalnih združb, zato vsi postopki potekajo v največji tajnosti.

Velik del menjalnega dela bodo opravile tudi trgovske družbe, ki so neposredno izjemno aktivne v menjalnem sektorju, hkrati pa imajo dejanski dostop do najširše populacije. Da bodo varnostna vprašanja konec leta stvar mnogih diskusij, se ni treba niti spraševati. Ker bo dolžina dvojnega obtoka izjemno kratka, bo povpraševanje po novem denarju predvsem v začetku izjemno veliko. Seveda bodo morale biti na dan uvedbe evra tudi banke v polni pripravljenosti, saj lahko odpoved sistema pri marsikaterem občanu po nepotrebem povzroči paniko. Da bi se BS izognila težavam ob prestopu na evro, pri bankah že dlje časa nadzoruje sisteme in opozarja na pripravljenost.

Prevzem evra se torej nezadržno bliža. Potrošniki se lahko bojijo edinele podražitev, a te so se pravzaprav že začele – žal še prej, kot smo pričakovali. **D**

Za uvedbo evra je pomembno omejevanje zadolževanja javnega sektorja.

Državni zbor bo imel letos še veliko dela.

Trgovci in podjetja s spreminjanjem svoje ponudbe že dvigajo cene.

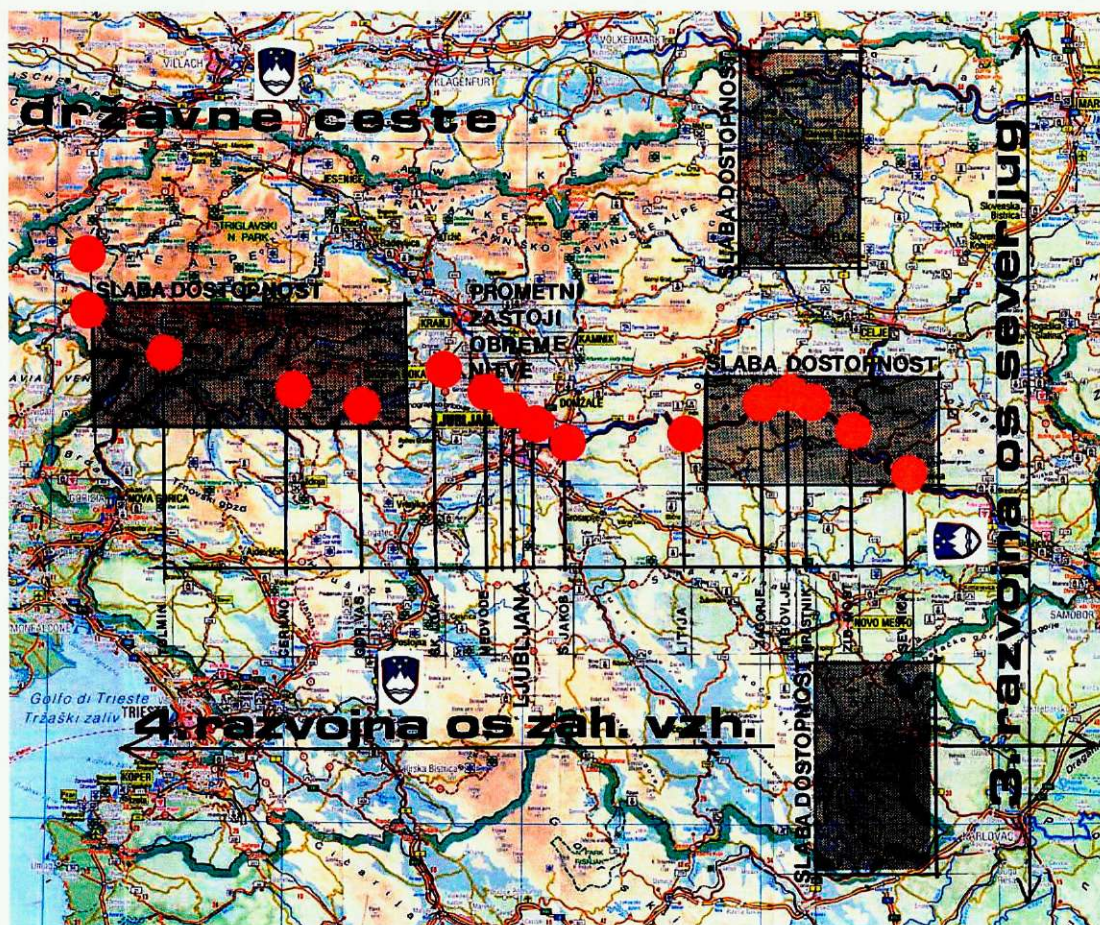

Zaradi dvojnega denarja bodo morale banke zagotoviti nemoteno delovanje.

Četrta slovenska razvojna os

Dr. Boris Gaberščik, Anton Gunde

V tem članku želimo bralcem predstaviti regionalni projekt četrte slovenske razvojne osi zahod-vzhod (Bovec–Tolmin–Ljubljana–Zidani most–Senovo).

Ta projekt se je postopoma razvijal ob razmišljanjih, kako bi razrešili prometni problem regionalnega povezovanja na ožjem ljubljanskem odseku Medvode–Stanežiče–Brod.

Vedno nam je bilo jasno, da parcialni projekti cest ne prinašajo rešitve, če niso vpeti v širše regionalne zasnove. Zato nekaj besed o vizijah. Nekateri pragmatiki jim nasprotujejo. Kaj je pravzaprav vizija? To je predstava, kakšna naj bi bila neka stvar v prihodnosti, je zaznava neke prostorsko ali časovno bolj oddaljene stvari, načrta, ureditve. Brez take dolgoročneje zaznave in predstave o neki smiselni celoti ne moremo zasnovati nobenega

nekoliko večjega slovenskega razvojnega projekta. Ostali bi večni drobnjakarji na robu evropskega razvoja. Seveda to ne pomeni, da ne moremo manjših lokalnih ali parcialnih problemov reševati postopoma, tudi na pragmatični dnevni način, vendar s pogojem, da se načrt vklopi v kompleksnejšo zasnovo in strategijo razvoja.

Naziv četrte slovenske razvojne osi smo povzeli po tretji razvojni osi Dravograd–Celje–Novo mesto–Metlika, saj gre za podobne regionalne probleme povezovanja širših slovenskih prostorov in za odpravljanje prometne osamitve nekaterih slovenskih regionalnih območij. Ostajamo pa tako tudi v sistemu slovenskih državnih cest.

Od sedemdesetih in osemdesetih let preteklega stoletja, ko smo v Ljubljani zgradili del avtocestnega obroča in prenovili nekatere glavne mestne ceste, se ni veliko premaknilo. Posledica tega so zelo poslabšane prometne razmere v Ljubljani.

Četrta os kot rešitev Predlagamo in načrtujemo četrto slovensko razvojno os od Soške doline prek Ljubljane do tretje slovenske razvojne osi. Cesta bi povezovala naslednje kraje: Kobarid, Tolmin, Cerklje, Gorenjo vas, Škofjo Loko, Medvode, Ljubljano, Litijo, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Zidani Most, Sevnice. To prometno os bi

uresničevali postopno s posameznimi etapnimi projekti.

V zahodnem delu od Tolmina do Škofje Loke poteka cesta po zelo razgibanem terenu. Predvidena trasa ima najnižji mogoči dostop iz Ljubljane do Posočja z višinsko koto 500 metrov. V tem poteku je nekaj lokalnih, vendar ključnih projektov. 2,5 km dolg bazni predor Otalež–Sovodenj po dolini Kopačnice pa bi regionalno cesto skrajšal za 7 km. Obstaja že načrt obvoznice okoli Gorenje vasi. V kratkem pa pričakujemo začetek graditve obvoznice okoli Škofje Loke. Z nekaterimi dodatnimi krajšimi posodobitvami obstoječe ceste bi med Ljubljano in Tolminom dobili najkrajšo sodobnejšo povezavo, dolgo 84 km.

Podobne potrebne cestne posodobitve od Šentjakoba do Sevnice bi izvajali po potrebi tudi ob načrtovani graditvi vodnih central v Posavju in Zasavju.

Ključni problem hitrejšega pretoka prometa v sestavi te osi pa predstavlja osrednji ljubljanski regionalni odsek Medvode–Šentjakob. To pomembno regionalno smer smo prostorski načrtovalci in urbanisti zarisali v shemo celotnega regionalnega sistema cest že leta 1978, vendar so uradni načrtovalci mesta in države to smer vse do danes zanemarjali. Odkrili pa so jo ljudje, dnevni vozači, ki zjutraj in zvečer najdejo obvoze preobremenjene severne mestne avtoceste in Celovške ceste. Vendar lokalne ceste v tej smeri niso dobro povezane in ne tehnično usposobljene za tak promet. Zato tranzitni promet poteka počasi in moteče, z velikimi zastoji v konicah, večinoma skozi urbana območja in naselja Medvode, Medno, Pirniče, Vikrče, Tacen, Savlje, Ježico in Črnuče.

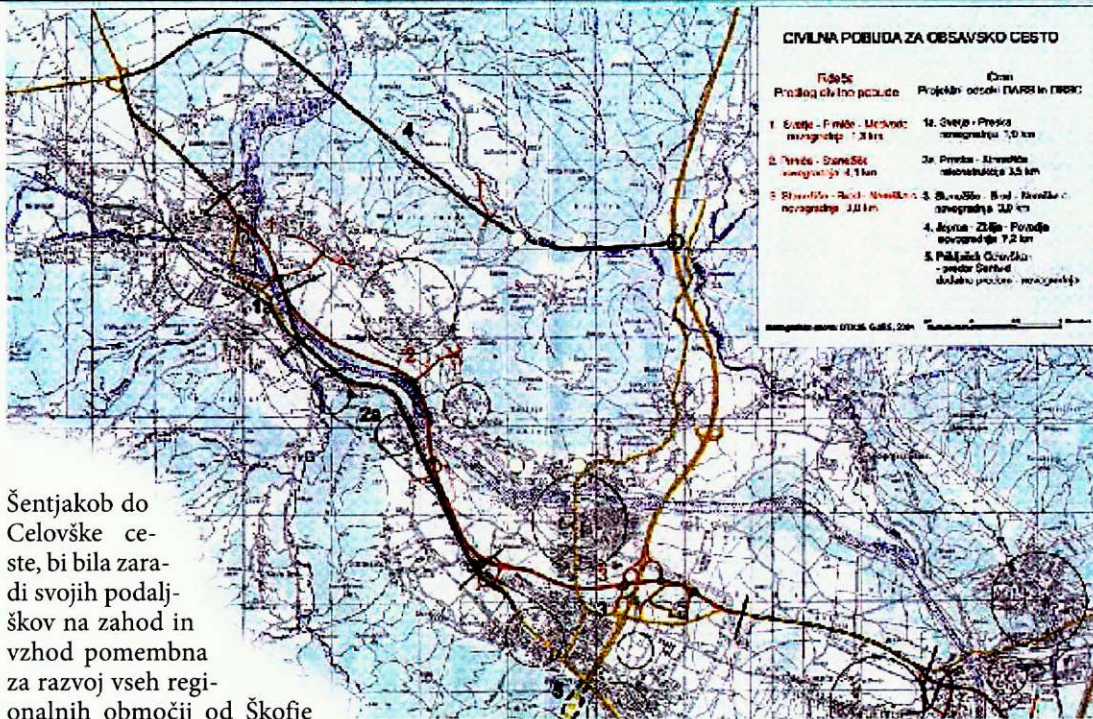
Nova obsavska cesta Nova regionalna obsavska cesta bi po-

tekala od Jeprce kot štiripasovna mestna vpadnica do obstoječega krožišča Medvode, z novim mostom pod vodno centralo Medvode prestopila na levo stran Save, prešla na desno stran Save pod Vikrčami in potekala naprej tesno ob železnici do novega eliptičnega krožišča Stanežiče. Naprej bi se usmerila proti vzhodu na prestavljeni avtocestni priključek Brod in se navezala na obstoječo, kasneje modernizirano Nemško cesto/obvoznico do Ježice. Cesta od Jeprce do Nemške ceste bi bila dolga 10 km.

Ta nova obsavska cesta bi imela velik pomen za prometno razbremenitev severne mestne avtoceste, Celovške ceste, središča Medvod, Mednega, Sp. Pirnič, Vikrč, Tacenske ceste in Šentvida.

Nemška cesta bi potem z novim križiščem ali krožiščem na Ježici in novim mostom čez Savo prešla na Tomačevski prod, ustvarila novo krožišče na štajerski vpadnici, potekala proti vzhodu na Brnčičevo cesto in dalje do obstoječega avtocestnega priključka Šentjakob. V svojem poteku bi ta cesta razbremenila Savlje, Ježico in Črnuče. Odprla bi razvoj velikega rekreacijskega prostora ob Savi in alternativni lokaciji za centralni stadion severno od Save. V zvezi z graditvijo vodne centrale Šentjakob bi ustvarila dostop do vodnega kanala Jarški prod za potrebe novega centra vodnih športov.

Ta cesta, ki je bila zarisana v karti avtocest in regionalnih cest na širšem območju Ljubljane od avtocestnega priključka

Odsek Medvode–Stanežiče–Brod–Nemška cesta

Šentjakob do Celovške ceste, bi bila zaradi svojih podaljškov na zahod in vzhod pomembna za razvoj vseh regionalnih območij od Škofje Loke do Tolmina in od Litije do Zasavja in Posavja.

Pred odgovorno nalogo Ministrstvo za okolje in prostor ima odgovorno nalogo, da izdela lokacijsko dokumentacijo za 1. etapo državne ceste od gorenjskega avtocestnega priključka Brod do Medvod.

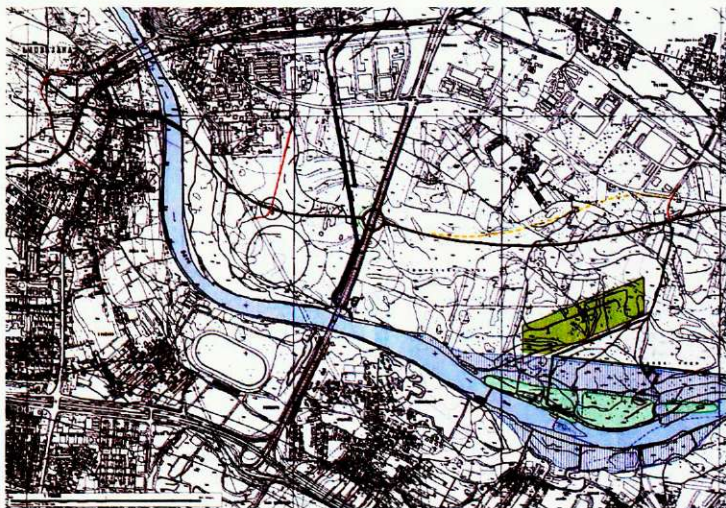
Glede na zelo slabe izkušnje z lobisti, tehnokrati, ki z različnimi manipulacijami zasledujejo svoje ozke lokalne in parcialne interese, pričakujemo, da bo celovita presoja učinkov cestnih povezav na prostor in okolje od Medvod do Nemške ceste opravljena na tehnično enakovrednih in primerljivih različicah, metodološko neoporečno in strokovno objektivno. Metoda presoje in izbira različic morajo biti transparentne, zapi-

sane v ocenjevalnih protokolih, tako da bo mogoč poznejši nadzor vseh parametrov ocenjevanja in poteka vrednotenja.

Izključujemo vsako manipulacijo, ki bi temeljila na prirejenih prometnih podatkih, samo na gradbeno-tehničnih in ekonomskih parametrih in ne bi upoštevala drugih socialnih, prostorskih in okoljskih parametrov, kot so vpetost rešitve v celovito regionalno zasnovano, drugih kompatibilnih projektov, kot so vodne centrale na obravnavanem območju, socialne škode med graditvijo in po njej, prometne razbremenitve naselij, varovanje narave in podobno. Šele na taki strokovni podlagi bo mogoče ugotoviti družbeno sprejemljivost izbrane različice. Ker je slovenska prostorska znanost že velikokrat izvedla zelo zahtevne strokovne presoje in razpolaga s potrebnim znanjem in z metodami dela, ne vidimo razlogov, zakaj bi pri obravnavanem projektu državne ceste Medvode–Stanežiče–Brod ravnali površno in nestrokovno.

Ministrstvo za promet in ministrstvo za prostor in okolje, predvsem pa DARS kot nosilec idejnih projektov imajo polno politično in strokovno odgovornost tudi za morebitne časovne zamude v primeru površnega raziskovalnega in planskega pristopa, če bi se pri poznejšem nadzoru pokazale planske in projektne napake. Mislimo, da je treba enkrat za vselej

končati že uveljavljeni način dela, ko se gradi brez dokončnih projektov, brez točnih investicijskih in finančnih programov in z brezobličnimi pogodbami z izvajalci gradbenih del. Tak način dela je špekulativen in kar naprej ter nepregledno draži gradnjo na račun davkoplačevalcev. Za cesto Medvode–Stanežiče–Brod bomo zahtevali podrobno izdelane projekte, realen investicijski program, razpis za najugodnejšega izvajalca gradbenih del in natančno pogodbo, ki bo vsebovala vse obveznosti izvajalca del do odprtja objekta za promet. □

Odsek Nemška cesta–Ježica–novi Savski most–štajerska vpadnica–Šentjakob

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

Radio VIVA

M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

Hrvaška skleroza in napuh

Gregor Drnovšek, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Hrvaški obmejni organi in naš državljan Joško Joras so po precej dolgi dobi mirovanja znova poskrbeli za povišane tone v dialogu med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško.

Problem meje ob ustju reke Dragonje in »hrvaške« mejne kontrolne točke Plovanija se vleče še iz začetka devetdesetih let. Joško Joras, slovenski državljan, ki ima to smolo, da njegova hiša stoji na levem bregu reke Dragonje in si jo zato Hrvati kljub nikoli dogovorjeni rešitvi tega vprašanja avtomatično »lastijo«, je v slovenskih očeh zadnja leta postal nekakšen bojevnik za mejo, za Hrvate pa predvsem velik trn v peti pri njihovem vsemogočnem dojemanju in razlaganju svojih meja.

Pismo hrvaškega premierja

Zanimivo je, kako je na slovenski, predvsem pa na hrvaški strani pozabljeno pismo nekdanjega hrvaškega predsednika vlade Nikice Valentića našemu premierju Janezu Drnovšku, v katerem jasno zagotavlja slovenskemu kolegu, da postavitev hrvaške kontrolne

točke ne prejudicira tudi mejne črte. »Dopustite, da još jednom u ime hrvatske Vlade potvrdim i jamčim, da izgradnja ovih privremenih radnji ne prejudicira graničnu crtu.« (Dovolite, da še enkrat v imenu hrvaške vlade potrdim in zagotovim, da tačasna dela ne prejudicirajo mejne črte, op. p.) S temi besedami je Valentić jasno povedal, da vprašanje mejne črte na tem območju ni bilo rešeno; rešeno pa ni niti danes, kot nas poskušajo prepričati Hrvati. Tako si vsaj razlagamo mejno vprašanje na slovenski strani, jezik hrvaške politike pa je medtem postal precej bolj nedvoumen, predvsem pa oster in oblastniški, a z velikimi luknjami v spominu.

Odgovore smo iskali na hrvaškem zunanjem ministrstvu, kjer smo vprašanja želeli postaviti njihovi tiskovni predstavnici Ivani Crnić. Ker smo ji vprašanja

Nekdanji hrvaški premier Nikica Valentić je leta 1994 pisal Janezu Drnovšku.

poslali tudi po elektronski pošti in so bila zanj očitno preveč občutljiva, da bi nam odgovorila v živo, nam je sporočila, da bodo na ministrstvu pripravili pisne odgovore na naša vprašanja. Kasneje smo po elektronski pošti dobili sporočilo, da so po naših

vprašanjih 11. maja izdali sporočilo za javnost št. 116/06, katerega vsebino so nato povzeli tako hrvaški kot slovenski mediji. V njem so zapisali nekatere stvari, ki so povsem sprte z zdravo pametjo. V začetku izjave reševanje obmejnih vprašanj najprej pogojujejo z reševanjem drugih odprtih vprašanj med obema republikama z objektivnim, resničnim in korektnim prikazom dosedanjih pogovorov o vprašanju državne meje na morju in vračilu dolga Ljubljanske banke v Zagrebu. O mejnem prehodu Plovanija hrvaško ministrstvo opozarja na skupni zapisnik iz leta 1994, s katerim je bil ta mejni prehod potrjen kot mednarodni mejni prehod, kar je zanje potrditev, da leži na hrvaškem ozemlju. Nato pa sledi stavek, v katerem sicer priznavajo, da je bil o tem vprašanju govor tudi v pismih med takratnima predsednikoma vlad, vendar naj niti v enem od njih s hrvaške strani mejni prehod ne bi bil pojmovan kot začasna mejna točka. V nekaterih izmed pisem naj bi se celo potr-

Hrvati si lastijo območje, katerega status ni urejen.

dilo, da je ta prehod na hrvaškem državnem teritoriju. Preprosto laž ali pa izguba spomina?

V Demokraciji zato objavljamo kopijo Valentičevega pisma Drnovšku, v katerem jasno navaja, da postavitev kontrolne točke ne prejudicira mejne črte.

Joras pričakuje pomoč Joško Joras, sinonim za mejni spor s Hrvaško, je v pogovoru z nami deloval umirjeno in diplomatsko, precej drugače, kot ga lahko vidimo ob incidentih s hrvaškimi obmejnimi organi. Naše prvo vprašanje je bilo, kako ga obravnavajo Hrvati glede na vse težave, ki jih ima z njimi. Ali jim morda plačuje davke? »Hrvatje me poskušajo obravnavati tako, kot bi oni radi videli – da sem hrvaški državljan, da živim na hrvaškem ozemlju in da sem jim lojalen. Nikoli nisem bil hrvaški državljan, nikoli nisem živel na hrvaškem ozemlju in nimam nobenega razloga, da bil jim plačeval kakršne koli dajatve ali obveznosti, ker oni pravnega naslova za to nimajo. Drži pa, da Republiki Sloveniji plačujem katastrski dohodek, da imam od Sklada kmetijskih zemljišč RS v najemu parcelo v izmeri 3,5 ha, da imam na naslovu Sečovlje 1, kjer živim, registrirano gostinsko dejavnost in trgovinske storitve ter konjerejsko društvo. Na tem naslovu sem tudi stalno prijavljen.« Joras pravi, da ravnica, na kateri stoji njegova hiša, definitivno spada v katastrsko območje Sečovelj, ki je sestavni del občine Piran. Ko pa se začne te-

Joško Joras

Hrvati so Jorasovo dovozno pot zaprli s cvetličnimi lonci.

Odziv MZZ na hrvaška stališča

Na hrvaško sporočilo se je v petek odzvalo slovensko zunanje ministrstvo. Med drugim je zapisalo, da je bil prehod Plovanija v celoti zgrajen na slovenskem ozemlju. Na ministrstvu so tudi spomnili, da so ob hrvaški graditvi prehoda večkrat tudi uradno protestirali.

»Dopustite, da još jednom u ime hrvatske Vlade potvrdim i jamčim, da izgradnja ovih privremenih radnji ne prejudicira granično crtu.«

ren vzpenjati, to je denimo tudi območje, kjer stoji casinò Mulino, je teritorij že hrvaški in spada v pristojnost občine Buje. Z njegovim lastnikom je Joras v sodnem sporu zaradi na črno postavljenega objekta preblizu njegove zemlje. O sami graditvi kontrolne točke pa je Joras dejal: »Ko se je leta 1993/94 gradila kontrolna točka, so naši protestirali s protestnimi notami. Leta 1991 so Slovenci na tem mestu hoteli zgraditi kontrolno točko, vendar so takrat prišli ljudje iz Buj in rekli, da je to hrvaško ozemlje. Naši so se takrat umaknili predvsem zara-

di miru in skrbi za mednarodno priznanje Slovenije. Čez nekaj časa so na istem mestu začeli graditi prehod Hrvati in leta 1994 je takratni premier Valentić pisal Drnovšku pismo, v katerem zatrjuje, da graditev ne pomeni tudi prejudiciranja meje.«

Zadnji incident je po Jorasovih besedah sprožil policiste, ki je na zasebno zemljo brez kakršnega koli naloga prišel preganjat slovenskega sodnega izvedenca. »Hrvaška oblast si dovoli klofutati predstavnike Republike Slovenije in s tem tudi Evrope, naši pa skrijejo glavo v pesek in ne odreagirajo. Jaz to občutim kot etnično čiščenje tega prostora.«

Bodo Hrvati umaknili lonce?

Najnovejšo odločitev sodišča v Piranu je Joras sprejel z mešanimi občutki. Odločitev sodišča, ki Hrvaški nalaga odstranitev cvetličnih loncev z njegove poti v 24 urah, v nasprotnem primeru lonce lahko odstrani Joras na hrvaške stroške, bo Joras spoštoval. »Počakali bomo, da naša sodna oblast, ki je podpisnica konvencije o pravni pomoči med obema državama, po pravni poti izroči odločbo obtožencu (Republiki Hrvaški, op. p.). Ko dobimo povratnico, čeprav upam, da bodo Hrvati to storili sami, saj hočejo v Evropo in se marajo izkazati kot civilizirana država, bomo počakali 24 ur, nato bomo iskali

rešitve, kako to odstraniti. Vedno sem bil povezan s civilno družbo, upam, da mi bo poleg SLS uspelo prepričati tudi druge stranke, da bodo dojele, da so moja prizadevanja upravičena in imajo pravno podlago. Nad našo pravno državo sem bil sicer že velikokrat razočaran in zdaj niti ne bom, če bodo še naprej tiščali glavo v pesek. Obstajajo pa mehanizmi, ki bodo tudi njih pripeljali do razmišljanja, da imajo tudi oni dolžnosti do svojih državljanov. Kajti sem slovenski državljan in Sloveniji plačujem davke. Če tega ne bodo dojeli, bom moral pač sam poravnati ta račun, vendar bo jasno, da niso opravili svojih nalog.« Joras kljub temu upa, da do velikega škandala ne bo prišlo, računa pa na pomoč slovenskih uradnih organov, če se bo moral loncev »lotiti« sam.

V pripravi bela knjiga Po naših informacijah slovensko zunanje ministrstvo pripravlja t. i. belo knjigo, ki naj bi jo predstavilo konec meseca in naj bi celostno osvetlila slovenski pogled na mejno vprašanje s Hrvati. Upamo, da bo Hrvaška spoznala, da se mora z evropskimi manirami približati Evropi, ne pa samo upoštevati in javnosti ter tujim politikom predstavljati samo dokumente in dejstva, ki naj bi dokazovali njihov prav. Zdajšnje hrvaško zanikanje besed, ki jih je leta 1994 predsednik hrvaške vlade Valentić napisal predsedniku Drnovšku, nazorno kaže samovoljno prikrojevanje resnice o mejnem vprašanju in hrvaškem lastninjenju nečesa, kar še zdaleč ni njihovo. Evropa, pazi se, civilizirana Hrvaška prihaja!

Muslimanski don Kihot?

Peter Avsenik, foto: arhiv Demokracije

Sabor Islamske skupnosti v Bosni in Hercegovini je potrdil izbiro Nedžada Grabusa za slovenskega muftija, a slovenski muslimani si glede tega niso tako enotni, kot zatrjujejo.

Sabor Islamske skupnosti v Sloveniji je zaradi potrebe po novem voditelju slovenskih muslimanov v BiH poslal predlog za imenovanje Grabusa za slovenskega muftija. V BiH so želje vodstva muslimanov v Sloveniji uslišali in novi mufti naj bi svojo funkcijo prevzel 1. junija. Čestitke sta mu med drugim poslala slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel in premier Janez Janša. Zadovoljstvo z izbiro je izrazil tudi tajnik Islamske skupnosti v Sloveniji (IS) Nevzet Porić in nam dejal, da je Grabus oseba, ki je zelo znana v Sloveniji in uživa veliko avtoriteto med muslimani v Sloveniji. »V času, ko čakamo njegov prihod, nisem slišal še nikogar, ki ne bi bil zadovoljen z njegovim imenovanjem,« je zatrdil Porić, a pri tem pozabil na svojega nekdanjega šefa.

Nekdanji vodja muslimanov v Sloveniji Osman Đogić nam je namreč dejal, da Grabusa ne priznava za slovenskega muftija, saj

je bil izbran v BiH in ne v Sloveniji. Svoje prepričanje je podkrepil z ustanovitvijo nove verske skupnosti, pri čemer je v rekordnem času zbral potrebno število članov in jo tudi uradno registriral. Vse to v želji po osamosvojitvi izpod bosanskega jarma.

Nepojasnjena odstavitev Okoliščine odstavitve nekdanjega muftija v Sloveniji Osmana Đogića še vedno niso razjasnjene. V zadnjem času se je precej pisalo o domnevnih finančnih malverzacijah, v katere naj bi bila vpletena tajnik IS Nevzet Porić in predsednik mešihata IS Ibrahim Malanović. Je morda Đogić vedel preveč in se ga je bilo treba znebiti?

»Islamska skupnost ni delovala transparentno; ni bilo sporočil, ni bilo primerne sistema, vpogleda v dokumentacijo niso imeli vsi. Težko je sicer reči, da je nekdo nekaj ukradel, ampak za način, kako je delovala IS, pa lah-

ko rečem, da je odpiral možnosti finančnih malverzacij,« je dejal nekdanji slovenski mufti.

Nevzet Porić na drugi strani meni, da je bil Đogić odstavljen iz drugih razlogov. »To je konfliktna oseba. Isto stvar je naredil v Avstraliji, ko je med seboj sprl dva odbora skupnosti, v katerih je delal,« je dejal Porić in dodal, da sprva za muftija sploh ni bil predviden Đo-

gić, ampak Osman Kozlič. »A nato je Kozlič zadevo odpovedal, mi pa smo hoteli rešiti nastalo situacijo in v igro je prišel Porić,« pravi Porić.

Odcepitev od Sarajeva? Kotsmo zapisali, so bile po Đogićevih besedah povod za njegovo ustanovitev Slovenske muslimanske skupnosti (SMS) tudi netransparentnost poslovanja in finančne malverzacije IS. Za kakšne vsote naj bi pri tem šlo, nam ni uspelo izvedeti, verjetno pa je, da le-te niso bile majhne. Ne nazadnje je pomenljivo tudi to, da je prav Porić tajnik IS ... Morebitna odcepitev slovenskih muslimanov od sarajevske oblasti bi zagotovo močno oslabilo finančno injekcijo, ki jo iz BiH dobiva IS v Sloveniji, s tem pa bi bile možnosti morebitnih finančnih nepravilnosti manjše. A če prejšnji mufti ni imel vpogleda v finančno stanje IS, zakaj bi ga imel Grabus? Ob dveh islamskih skupnostih v Sloveniji se postavlja tudi vprašanje,

Drago Čepar, urad za verske skupnosti

Osman Đogić, ustanovitelj SMS

Nedžad Grabus, novi mufti

kdo bo gradil predvideno džamijo in s čigavimi sredstvi.

Dve skupnosti V Sloveniji sta tako ta čas registrirani dve muslimanski verski skupnosti. Po besedah direktorja urada za verske skupnosti Draga Čeparja to ni nič nenavadnega. »Muslimani nimajo stroge hierarhične cerkvene ureditve, ki bi jih podrejala nekemu vrhovnemu poglavarju – za muslimansko skupnost to torej ni nič

nenavadnega. V Sloveniji imamo tudi dve budistični, dve hindujski skupnosti, imamo več krščanskih skupnosti...« je dejal Čepar.

A pri različnih krščanskih skupnostih v Sloveniji se doktrine med seboj razlikujejo, medtem ko se v islamskih ne. »Muslimani, ki ustanavljajo drugo skupnost, nimajo drugačne doktrine kot drugi, saj vsi živimo iz muslimanske tradicije Balkana,« je dejal Đogić. Povod za Đogićevo ustanovitev

Kdo je Nedžad Grabus?

Novi mufti je ugleden in tudi med slovenskimi muslimani dobro znan intelektualec. Po končani srednji teološki šoli se je vpisal na Fakulteto za islamske znanosti v Sarajevu in leta 1994 diplomiral. Študij je nadaljeval in si leta 2001 pridobil naziv magistra znanosti, dve leti kasneje pa je na isti fakulteti vpisal še doktorat. 38-letni Nedžad Grabus je avtor številnih verskih tekstov, bil je urednik verskega programa na BH radiu 1, ta čas pa je zunanji sodelavec TV Sarajevo in predavatelj islamske doktrine na Fakulteti za islamske znanosti v Sarajevu. Slovenski muslimani ga dobro poznajo, saj je med drugim nekaj časa živel na Jesenicah.

nove verske skupnosti torej ni bil doktrinarne narave, ampak so vzroki drugje. »Pravni odnosi med slovenskimi muslimani in bosanskim vodstvom niso urejeni, saj ni določeno, ali gre za samostojnost ali za podrejenost. Ko sem bil še mufti, sem hotel ta vprašanja urediti z vodji islamske skupnosti, a ni bilo posluha za to; zdaj je seveda jasno, da je slovenska skupnost del bosanske. Drugi razlog pa je aroganca zdajšnjega vodstva islamske skupnosti, ki ne želi, da bi se ta vprašanja reševala z dialogom,« dodaja Đogić. Slovenija bo torej

dobila novega vodjo islamske skupnosti, o katerem podrobneje pišemo v nadaljevanju. Na drugi strani pa želi v nepojasnjenih okoliščinah odstavljeno Osman Đogić v novi skupnosti vzpostaviti fizično in duhovno neodvisnost slovenskih muslimanov. Koliko so njegova prizadevanja boj z mlino na veter, bo pokazal čas. Težko je namreč predvideti, v kakšni meri in na kakšen način se bo nova muslimanska skupnost vživela v slovenski kulturni in politični prostor in ali ni nemara res bolje, da je vodstvo slovenskih muslimanov drugje. **D**

Ugodno do plina.

Brezplačen priklop do hiše in super darilo: rezervoar goriva!

Petrolovi pogoji postavitve plinohrama ter nakupa in dobave plina so še posebej ugodni. Več informacij na telefonski številki 080 22 66 in na spletni strani www.petrol.si

Darilo "brezplačen rezervoar goriva" dobite novi kupci ali najemniki plinohrama kot dobroimetje na predplačilni kartici Magna v vrednosti 15 000 SIT (za gorivo ali katerekoli druge nakupe na Petrolovih bencinskih servisih v Sloveniji).

PETROL

PLIN
EVROPSKE KAKOVOSTI
080 22 66

Britanski premier je glavni osmoljenec lokalnih volitev.

Težkim časom naproti

Ana Müllner, foto: Reuters

Britanskemu premierju Tonyju Blairu in njegovi Laburistični stranki se je po lokalnih volitvah močno zamajal stolček. Poraz na volitvah pa je že prinesel prve menjave v britanski vladi.

Na lokalnih volitvah 5. maja so se vladajoči laburisti še posebej slabo izkazali v Londonu, saj so izgubili sedem vetov od skupno štirinajstih, ki so jih do nedavnega nadzirali. Na državni ravni pa so zaostali tako za konservativci pod vodstvom Davida Camerona, ki jim je pripadlo štirideset odstotkov glasov, kot tudi za liberalnimi demokrati, ki so osvojili 27 odstotkov glasov. Za laburiste se je po neuradnih izidih odločilo 26 odstotkov volivcev, presenetljivo pa se je odrezala tudi skrajno desna Britanska nacionalistična stranka, ki je podvojila svoj izkupiček v primerjavi s prejšnjimi volitvami. V Veliki Britaniji obstaja 176 lokalnih skupnosti.

Menjave v vrhu Kot je bilo pričakovati, je poraz vladajočih

laburistov že prinesel prve kadrovske menjave v Blairovi vladi. Kot prva sta se bila od svojih položajev primorana posloviti notranji minister Charles Clark in namestnik premierja John Prescott, ki sta morala s svojih položajev odstopiti bolj kot zaradi poraza na volitvah zaradi vpletenosti v afere. Clark je na Otoku povzročil pravi škandal, ko je priznal, da v preteklih letih po izteku zapornih kazni iz

Čedalje večja podpora skrajnežem

države niso izgnali več kot tisoč zapornikov. Gre za tuje državljane, ki so jih aretirali in jim sodili v Veliki Britaniji, po prestani zaporni kazni pa bi jih morali praviloma izgnati iz države. Med njimi je bilo tudi več posiljevalcev in morilcev. Clarkovo funkcijo bo v prihodnje vodil dosedanji obrambni minister John Reid. V povsem drugačno afero pa se je zapletel Prescott, saj se mora svojemu položaju odpovedati zavoljo spolne afere, v katero se je zapletel s svojo 24 let mlajšo tajnico.

A bolj kot pričakovane menjave so presenetile druge Blairove kadrovske menjave; tako bo njegov kabinet moral zapustiti dosedanji zunanji minister Jack Straw. Prvič v zgodovini bo njegov položaj zasedla ženska, in sicer Margaret

Beckett, ena najzvestejših Blairovih privrženek.

Šteti dnevi? Blair, ki je dolga leta veljal za dostojnega naslednika nekdanje britanske prve ministric Margaret Thatcher, bo na Downing Streetu le s težavo preživel toliko let kot ona. Nekdanja »železna lady« je britanski vladi namreč poveljevala kar enajst let, medtem ko Blair, kot kaže, tega rekorda ne bo presegel. Eden najljubših stavkov Thatcherjeve se je glasil: »Ne obstaja nikakršna alternativa.« A kot kaže, tega ne moremo reči za Blaira, za katero že iščejo alternative tako za funkcijo premierja kot za vodenje Laburistične stranke, v kateri ima iz dneva v dan več nasprotnikov. In čedalje več jih verjame, da bi moral Blair čim prej prepustiti svoje mesto nekemu drugemu.

Če je uspeh laburistov dolgo časa veljal za zgodbo o uspehu, se slednja očitno izteka. S prvim resnejšim padcem podpore se je stranka soočila lani na parlamentarnih volitvah, ki jih je dobila le za las. Odkar je leta 1997 prišla na oblast, pa je izgubila okoli štiri milijone volilnih glasov in več kot tretjino članov. In čeprav ima Velika Britanija še vedno eno najmočnejših gospodarstev v EU, v zadnjem času očitki letijo predvsem na zanemarjanje socialne politike. Vse prej kot zgodba o uspehu pa je za laburiste stanovanjska politika, kar je postal tudi največji očitok opozicije, predvsem Konservativne stranke. A kljub temu Blair še vedno ostaja eden najbolj priljubljenih politikov v mednarodnih in predvsem evropskih krogih. Njegova t. i. tretja pot je bila že velikokrat zgled drugi Evropi, Blair pa je mnogokrat odigral tudi pomembno vlogo pri mednarodnih dogodkih. Naj spomnimo na sprejemanje evropske finančne perspektive lani, ko je Blair, s tem ko je znižal britanske zahteve, postal ključni akter in tako močno pripomogel k sprejetju do-

Gordon Brown, Blairov naslednik?

govora med članicami. Blair, ki je pred kratkim praznoval 53. rojstni dan, za zdaj zavrača možnost svojega predčasnega odstopa, potrdil je le, da ne namerava kandidirati na volitvah leta 2010. In medtem ko se čedalje glasneje ugiba o njegovem nasledniku, ki bi ga lahko nasledil že ob njegovem morebitnem predčasnem odhodu z Downing Streeta, se največkrat pojavlja Gordon Brown. Slednji kot finančni minister uživa visoko podporo tako med laburisti kot tudi med volivci. Poleg njega je do izbruha spolnega škandala za enega Blairu najzvestejših politikov veljal Pre-

Odhaja zunanji minister Jack Straw.

scott, vendar se mora zdaj svojim političnim ambicijam, tudi v vrhu Laburistične stranke, odpovedati.

Vzpon skrajnežev Vse prej kot zlahka pa gre jemati tudi čedalje večjo podporo, ki jo na Otoku dobivajo skrajne desničarske stranke, med njimi predvsem Britanska nacionalistična stranka. Kot eno glavnih predvolilnih tem je v ospredju postavila svojo rasistično ideologi-

jo do priseljencev iz drugih držav, pri čemer ji je še posebno prav prišla afera notranjega ministra Clarka. Posebno visoko podporo je stranka dosegla v velikih industrijskih mestih, kot so Manchester, Liverpool in Leeds, kjer živi največ priseljencev iz tujih držav, predvsem nekdanjih angleških kolonij. Njena ciljna volilna baza so predvsem mlajši belci. Ti se še posebej počutijo ogrožene zaradi prišlekov iz drugih držav, ki predstavljajo občutno cenejšo delovno silo. Povečevanje nestrpnosti pa je tudi ena od mnogih posledic, ki so jih za seboj pustili lanski teroristični napadi v Londonu. Od sovraštva do tujcev pa so se odkrito distancirali politiki iz drugih strank, saj večina izmed njih na britanskem političnem prizorišču nasprotuje nestrpnosti in rasizmu. Izmed vseh zahodnoevropskih držav namreč prav Velika Britanija že od nekdaj velja za najstrpnejšo, a očitno se tudi na Otoku ne bodo mogli izogniti zmeraj večjemu vplivu, ki ga imajo skrajne desničarske stranke in katerih uspeh temelji predvsem na razpihovanju sovraštva. □

Pohitite, olje naročite in naslednjič ga zastonj dobite!

Vsak mesec bomo med vsemi, ki bodo naročili kurilno olje, izžrebali 10 kupcev, ki bodo ob naslednjem naročilu dobili enako količino olja brezplačno! Vse podrobnosti na www.petrol.si in na 080 22 66!

PETROL

KURILNO OLJE IN PLIN
EVROPSKE KAKOVOSTI

080 22 66

Sprejem

Papež Benedikt XVI. je na zasebni avdienci v Vatikanu sprejel predsednika evropske komisije Joséja Manuela Barrosa. To je bilo prvo srečanje Barrosa s svetim očetom, s katerim sta se med drugim pogovarjala o prihodnosti Evrope ter vzdrževanju dialoga med različnimi religijami in kulturami. Vatikan in EU imata diplomatske odnose od leta 1970. Sveti sedež je sicer že od vsega začetka podpiral ustanovitev Evropske gospodarske skupnosti, predhodnice EU, novi papež Benedikt XVI. pa evropskim zadevam posveča veliko pozornosti. Tako kot njegov predhodnik Janez Pavel II. večkrat ponavlja, da bi morala združena Evropa temeljiti tudi na svoji krščanski preteklosti.

Literarni kolaž Vaclav Havel, 69-letni nekdanji češki predsednik, sicer pa pisatelj, dramatik in esejist, ki se je leta 2003 po 13 letih umaknil s položaja predsednika države, je po 15 letih izdal knjigo, ki ima naslov Prosim Strucne

(Kratko, prosim). Njegov založnik ji je opredelil kot literarni kolaž, ki je nastal po dnevniških zapiskih, pismih in pogovorih s češkim pi-

sateljem Karlom Hvizdalo, ki je sodeloval s Havlom. Knjiga je nadaljevanje dela iz leta 1986, naslonjenega na pogovore Hvizdale s tedanjim disidentskim voditeljem Havlom. Korespondenca je potekala, ko je Hvizdala živel v izgnanstvu v Bonnu, Havel pa je ostal onstran železne zavese. Havel piše tudi novo dramo, prvo po letu 1988.

V spomin suženjstva V Franciji so prvič zaznamovali dan spomina na žrtve suženjstva, ki so ga v tej državi in njenih kolonijah prepovedali pred 158 leti. 10. maj je bil izbran, ker je Francija pred petimi leti sprejela zakon, ki suženjstvo opredeljuje kot zločin proti človečnosti. V pariškem parku Luxembourg so letos pripravili

slovesnost, ki sta se je udeležila tudi francoski predsednik Jacques Chirac in premier Dominique de Villepin, v bližnjem Pantheonu, kjer so pokopani številni znani

Francozi, pa so odkrili tudi umeetniško delo, ki ga bo kasneje nadomestil spomenik. Po ocenah strokovnjakov naj bi francoski trgovci iz Afrike v francoske kolonije na Karibih prepeljali približno 1,25 milijona sužnjevc.

Hišni pripor Italijansko pravosodje je odločilo, da bo sodelavec Silvia Berlusconi, 71-letni poslanec Cesare Previti, ki je bil obsojen na šest let zapor, zaradi visoke starosti kazni prestajal v hišnem priporu, v rimskem zaporu Rebibbia pa je tako preživel le nekaj dni. Previti je bil na prvostopenjskem sodišču obsojen na enajst let zapor. Po pritožbi so mu kazni

TUJI TISK

Corriere della Sera

Bolj bolni

Američani so pogosteje bolni kot Evropejci. Kriva je prehrana in kakovost življenja. Že dolgo je znano, da Amerika več porabi za zdravstveno varstvo, a ima slabše rezultate. V Ameriki je 16 odstotkov oziroma 46 milijonov prebivalcev

brez zdravstvenega zavarovanja, kazalci smrtnosti žensk in otrok pri porodu so višji kot v Evropi. Tudi povprečna življenjska doba je v Evropi višja kot v Ameriki, čeprav je Amerika na vrhu po stroških za medicinske potrebe, saj porabi za to kar 15 odstotkov nacionalnega dohodka. Stanje sistema za zdravstveno varstvo je bila ena od središčnih tem pred predsedniškimi volitvami leta 2004; velja prepričanje, da bo kandidat, ki je predstavil najboljšo reformo zdravstvenega varstva, imel dobre možnosti za zagotovitev mesta v Beli hiši, ko se čez dve leti izteče mandat Georgea Busha. Na zdravje Američanov pa ne vpliva samo zdravstveni sistem, ampak tudi prehrana, način življenja, stres in delo.

La Stampa

Sanje so resničnost

Nevidni človek, znamenita osebnost iz ameriških komedij, mora posaditi na glavo vsaj klobuk, da bi postal neviden, še bolje pa je, če si obleče plašč, ki ga naredi nevidnega. Zdaj kaže, da se je znatno dokopala do nevidnosti, le

da je pri tem uporabila nasproten učinek. Obstajajo tako imenovane super leče, ki nas lahko naredijo nevidne. Toda za zdaj lahko postane neviden predmet, ki je zelo blizu te naprave, izpolnjeni pa morajo biti še posebni svetlobni pogoji. Ko posijejo skozi leče posebni svetlobni žarki, prekrijejo predmet, da postane neviden. Kaže, da je človeštvo na pragu nove poti, novo tehnologijo bo mogoče s pridom uporabiti v vojski ali v medicini. Če jim bo uspelo zmanjšati napravo, ki obdaja predmete in telesa z nevidnimi žarki, bo nevidnost na pohodu. Varovalna nevidna vojaška uniforma je še daljna prihodnost, zagotovo pa se nekateri s tem že ukvarjajo.

zmanjšali na sedem let, kasacijsko sodišče pa ga je nato obsodilo na šest let. Previti, obrambni minister v prvi Berlusconijevi vladi, je bil obsojen zaradi podkupovanja sodnikov pri nakupu družbe SME s strani Berlusconijevega holdinga Fininvest, kjer je bil pravnik.

Najbogatejši Ameriška revija Forbes je objavila seznam najbogatejših svetovnih voditeljev. Najbogatejši je 82-letni savdski

kralj Abdulah s premoženjem v vrednosti 21 milijard dolarjev. Drugi najbogatejši vladar je 59-letni brunejski sultan Hassanal Bolkiah z 20 milijardami dolarjev, sledi pa mu leto mlajši predsednik Združenih arabskih emiratom šejk Kalifa bin Zajed al Nahajan. Na četrtem mestu lestvice je 56-letni vladar Dubaja, šejk Mohamed bin Rašid al Maktum, s 14 milijarda-

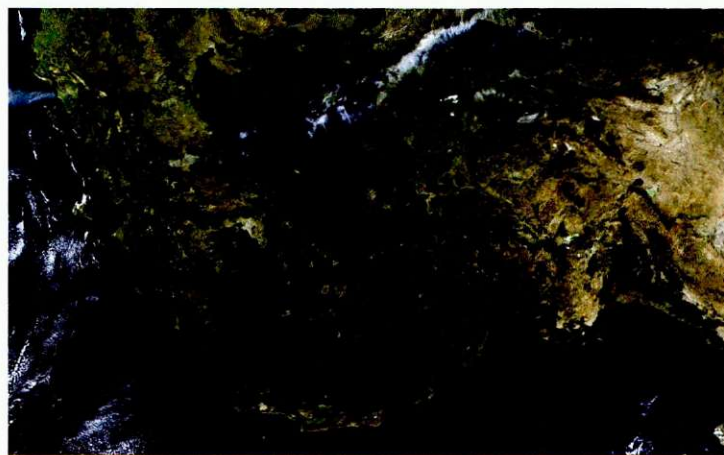
mi dolarjev, na petem s štirimi milijardami dolarjev je 61-letni liechtensteinski princ Hans-Adam II. Šesto mesto je zasedel novi monaški vladar, 48-letni Albert II., z milijardo dolarjev, sedmi pa je Fidel Castro, ki mu Forbes pripisuje 900 milijonov dolarjev premoženja. Castru sledi 63-letni predsednik Ekvatorialne Gvineje Teodoro Obiang Nguema, ki naj bi imel 600 milijonov dolarjev, deveta pa je britanska kraljica Elizabeta II., ki je brez Buckinghamске palače, kronskih draguljev in drugih dednih dragocenosti, ki so ji zaupane le v varstvo, vredna pol milijarde dolarjev. Seznam zaokrožuje nizozemska kraljica Beatrix z 270 milijoni dolarjev.

Pomoč ZDA bodo Palestincem zagotovile zdravila in medicinsko pomoč v višini deset milijonov dolarjev. Nekateri ameriški zavezniki so predlagali, da bi finančno pomoč lahko namenili tudi za izplačevanje plač palestinskim vladnim uslužbencem, saj bi v nasprotnem primeru finančna kriza

na palestinskih ozemljih lahko vodila v zlom storitvenega sektorja. Na drugi strani pa v ZDA, ki so pretrgale vse stike s Hamasovo vlado, dokler ta ne prizna Izraela in se odpove nasilju, menijo, da je Hamas sam odgovoren za zagotavljanje potreb palestinskega ljudstva. Sicer pa se gospodarska kriza na tem ozemlju zaostruje in

bi lahko bila hujša, kot so predvidevali; lahko bi povzročila humanitarno krizo, okrepitev nasilja in padec palestinskih oblasti. Potem ko so zahodne države po zmagi Hamasa na volitvah odpravile pomoč palestinskim oblastem, bi lahko bilo letošnje leto najslabše v zgodovini gospodarstva na Zahodnem bregu in v Gazi.

Najdbe

Ribič blizu grškega otoka Kalimnos v Egejskem morju je v svojo mrežo ujel ostanke bronastega antičnega kipa konjenika in nedotaknjeno amforo. Ribič je najdbo izročil luški kapitaniji na otoku, ta pa jo je izročila mestnim uslužbencem iz arheološkega urada. Glavnino ujete najdbe predstavlja torzo, visok 95 centimetrov, katerega detajli so pokriti z različnimi morskimi organizmi. Že leta 1994 je ribič s Kalimnosa v svoje mreže ujel damo s Kalimnosa, kip ženske v bronu iz helenske dobe, ki je zdaj na ogled v Arheološkem narodnem muzeju v Atenah.

Vir: STA

TUJI TISK

The Times

Zgodilo se bo

Na svetu bo postalo za tri stopinje topleje že do leta 2050, je sporočila skupina znanstvenikov iz OZN, ki preučuje potencialno globalno segrevanje ozračja. Povišanje temperature, ki bo prineslo sušo in lakoto več kot 400 mili-

jonov ljudi, ter uničenje divje narave napoveduje medvladna komisija za podnebne spremembe v najbolj prepričljivem dokumentu, ki je posvečen vplivu toplogrednih plinov na globalno segrevanje ozračja. Količina ogljikovega dioksida v atmosferi bo do leta 2050 narasla za dvakrat kljub uspehom na področju zmanjševanja spuščanja toplogrednih plinov v ozračje. Ker je številka povišanja temperature povprečna, je v nekaterih območjih mogoče pričakovati še večje povišanje temperatur, na primer na jugovzhodu Anglije, kjer bo temperatura narasla tudi za 4,5 stopinje. Pozimi bo na tem območju za 25 odstotkov več padavin, poleti pa jih bo za 60 odstotkov manj.

Science

Strah in pričakovanje

V prispevku, objavljenem v reviji Science, so znanstveniki za raziskavo živčnih mehanizmov, ki so v temelju strahu in pričakovanja, uporabili tehniko MRI, ki omogoča pridobitev slike možganov. Med 32 prostovoljci, ki

so se strinjali, da bodo dobili lahek električni šok v nogo, se jih je nekaj tako balo, da so se odločili, naj jim dajo močnejši elektrošok, samo da bi čim prej končali postopek. Pri udeležencih, ki so se bali, so opazili povečano možgansko aktivnost v predelu, ki je povezan z bolečino in pozornostjo. Izsledki so pokazali, da se strah ne razvije iz nevarnosti, ampak tudi zaradi povečane pozornosti, ki jo možgani temu neprijetnemu dogodku namenijo. »Pričakovanje je včasih veliko težje prenašati, kakor samo neprijetnost, ki jo pričakujemo,« pravi avtor raziskave Gregory Berns, profesor psihiatrije na medicinski šoli Univerze Emory v Atlanti (ZDA).

INTERVJU

Aleksander Zorn

Gospod Stanovnik je v resnici precej siten gospod

Metod Berlec, foto: Bor Slana

Aleksander Zorn je doma iz Maribora. Znan je kot literarni kritik, esejist, publicist in dramaturg. Dolga leta je bil urednik pri Mladinski knjigi. Pod njegovim uredništvom je začela izhajati sedaj že znamenita knjižna zbirka Premiki. Spada v krog intelektualcev, ki so se vsa leta zbirali v krogu Nove revije. Je član SDS. Z nastopom nove vlade je postal državni sekretar v kabinetu predsednika vlade.

Gospod Zorn, ste državni sekretar v kabinetu predsednika vlade. Katere so vaše glavne zadolžitve?

Najbolj preprosto bi lahko rekel, da pokrivam kulturo v širšem smislu, vendar bi bilo morda ustrežnejše opisati pot, ki me je pripeljala na to mesto. Predsednik vlade je želel imeti strateški svet za kulturo, izobraževanje in znanost, kar pomeni, da je prvi premier, ki si je poleg gospodarskih in upravnih posvetovalnih teles, ki so jih imeli že prejšnji premierji, ob sebi želel še kulturo. Tako smo sestavili strateški svet za kulturo. Potem se je izkazalo, da potrebujemo odbor za državne proslave in sem prevzel tudi tega. To je moj drugi resor, ki pa je postal po obsežnosti dela prvi. Že v samem zakonu je sedem državnih proslav, vendar pa je vedno še kakšna več, ki ni državna, pa jo tudi pomagamo organizirati in v njej delovno sodelujemo. Letos je petnajsta obletnica osamosvojitve, kar pomeni, da bo ob tej priložnosti množica kakšnih sto dvajsetih vzporednih prireditvev, ki po zakonu niso državne, vendar jih bomo morali ustrezno uskladiti, sicer bomo imeli po Sloveniji vse prireditve na kupu in na njih bodo želeli imeti iste govornike. Te stvari učinkovito urejamo štirje ljudje, čeprav imamo seveda Koordinacijski odbor za državne proslave, ki odloča o vseh bistvenih stvareh, vendar je to delegatsko telo, ki ne teka po terenu. Za 15. obletnico pa smo dobili nekaj dodatne pomoči. Potem je tu seveda še Protokol, ki prevzame svoje obveznosti. Če si hočemo predstavljati, koliko dela je to, je to na primer sedem premier na leto, kar je dober repertoar normalnega gledališča. Moj tretji resor pa je sprotno delo v kabinetu predsednika vlade, kar pomeni, da po dogovoru prevzemam nekatere tekoče zadeve, ki jih je vsak dan ne-

kaj, na primer sodelovanje pri predstavljanju Slovenije v času predsedovanja EU.

Ste predsednik Koordinacijskega odbora za državne proslave. Zaradi vaše funkcije posredno in neposredno na vas letijo številne pohvale in kritike. Za nami je državna proslava ob dnevu upora proti okupatorju. Zakaj odločitev, da bo proslava na Nanosu?

Nanos je bil izbran kot idealen kraj za tisto, kar predvideva zakon. Zakon govori o državni proslavi upora proti okupatorju. Ta ni več definiran samo kot okupator v času druge svetovne vojne in po zakonu to ni več proslava, ki bi slavila 27. april kot tako imenovani dan ustanovitve Osvobodilne fronte. Zato se je po dikciji zakona in simbolno izkazalo, da je vrh Nanosa idealen kraj, saj pokriva tri velika uporniška mesta oziroma tri velike uporniške skupine. To so najprej tigrovc, ki imajo tam svoj spomenik, potem je tam spomenik Janku Premrlu Vojku, ki je narodni heroj in junak druge svetovne vojne ter slovenskega upora v tistem času. Na Nanosu pa je tudi pomnik, ki spominja na slovensko osamosvojitve. Kot veste, je bil Nanos v tistem času raketiran. Se pravi, da je bil tam tudi upor zoper okupatorsko JLA, ki je vpadla v državo in zasedla meje.

Je res, da je bil mesec dni pred proslavo pri vas predsednik ZZB NOV Janez Stanovnik, ki naj bi bil nad lokacijo in scenarijem proslave navdušen, po proslavi pa je to mnenje močno spremenil?

To je čisto res. Ker so tam trije pomniki, sem sklical sestanek vseh štirih veteranskih organizacij. Se pravi Tigra, Zveze združenj borcev NOB, Zveze SEVER (policijski veterani) in Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Vsi predsedniki veteranskih združenj so prišli k meni in z vsemi smo se pogovorili o poteku proslave in tudi o izbranem kraju zanjo. K meni je prišel, ne prvič, tudi gospod Janez Stanovnik in pogovarjala sva se celo uro. Moram reči, da mi je v pisarni čestital za izbor lokacije na vrhu Nanosa. Dejal je, da imajo borci vsako leto svojo tradicionalno proslavo ob vznožju Nanosa, kljub temu da je spomenik njihovega narodnega heroja na vrhu. Rekel

je, da so nekateri njegovi borci navajeni hoditi tudi peš na vrh. Nekateri pa ne morejo več, saj so že v letih. Zagotovil sem mu, da bo poskrbljeno za prevoz. Gospod Janez Stanovnik, ki ima sicer hudomušne avstro-ogrske brke, pa je v resnici precej siten gospod. Tisto, za kar me je v pisarni pohvalil in mi celo čestital, da smo končno z oblastjo našli skupen jezik za proslavo upora, je kasneje v medijih izpridil. Prvič, izbor na vrhu je bil nenadoma napačen, čeprav ga je sprva hvalil. Drugič, njegovi borci da ne bodo mogli gor, ker so prestari, zraven pa bo policija še zaprla ceste, pa še celo vrsto protokolarnih malenkosti je nenadoma našel, ki mu niso bile všeč. Gospod Stanovnik ni kredibilen sogovornik, ker v javnosti spreminja tisto, kar se dogovorimo. Spor mu je očitno potreben, da se lahko razide z dobro idejo o skupni proslavi, ker bi mu morda na zvezi borcev sicer kaj očitali. Najbrž se ne bomo več pogovarjali z njim, ampak raje s tistim, ki drži besedo.

Pojavili so se očitki, da ste nekako preprečili dostop drugim ljudem na Nanos.

Dostop na Nanos je bil mogoč peš ali z organiziranim prevozom. Vrh Nanosa je vendar priljubljena, množična, znana in tradicionalna izletniška točka za pohodnike in turiste. Mi pa smo bili s konvojem 130 terenskih vozil vojske in policije sposobni pripeljati na vrh hkrati 1.500 ljudi, kar je več, kot jih pride na proslavo v Gallusovo dvorano Cankarjevega doma. Če pa me že sprašujete, zakaj se ni smelo iti z osebnimi vozili na vrh Nanosa, zaradi česar je bil spet vik in krik med borci po medijih, morate vedeti, da tega ne zmorejo navadna vozila, pač pa samo terenska, poleg tega pa se tudi ne morejo srečevati, ker je cesta preozka in bi vsak osebni avtomobil, ki bi se brezglavo napotil gor, seveda obtičal in povzročil popoln zastoj za vse druge. Zato smo tudi organizirali prevoz s terenskimi vozili; vozil je bilo celo več, kot je bilo potrebnih. Če pa rečemo nekaj še o očitku, da proslava upora ni bila v Cankarjevem domu, kot je vedno, moram reči, da to ni res, saj je bila lani na Mali gori, po vsebinskem dogovoru odbora za državne proslave pa lokacij za proslave državnih praznikov ne izbiramo samo za Ljubljančane, kot je bilo prej to ►

► nespodobno v navadi, ampak za vso Slovenijo in vse Slovence, saj je bil tudi upor po vsej Sloveniji. Državne proslave smo decentralizirali in omenjena proslava se bo vsako leto selila v drug kraj. In za to selitev iz Ljubljane po vsej Sloveniji dobivamo množične pohvale.

Veliko pozornosti je bilo posvečene govoru predsednika državnega zbora Franceta Cukjatića, ki so ga mnogi zelo pozitivno sprejeli zaradi spravne naravnosti, drugi pa so ga divje napadali. Pojavili so se očitki, naj bi bil s svojim govorom poskušal nekako revidirati zgodovino.

Sem ostro proti kakršni koli reviziji zgodovine. Zgodovine ne smemo popravljati, saj mora biti kar najbližje resnici, zato je treba popraviti vso tisto popravljeno zgodovino, ki so jo v prejšnjem režimu petdeset let konstruirali v nasprotju s številnimi dejstvi. Že če vzamemo za primer sam 27. april, ko se je v resnici 26. aprila ustanovila Protiimperialistična fronta in ne Osvobodilna fronta, kakor kar naprej žebrajo prav poučeni ponarejevalci zgodovine, je bila to za komuniste, ki so bili najmočnejši dejavnik v Vidmarjevi vili, fronta proti zaveznikom, se pravi proti Britaniji in Franciji, s katerimi smo danes praktično v skupni državi. Danes so nam seveda od vekomaj zavezniki. Protiimperialistična fronta pa je bila ustanovljena takrat, ko je veljal še pakt med Hitlerjevo Nemčijo in Stalinovo Sovjetsko zvezo. Se pravi, da takrat ni šlo za fronto proti Hitlerjevi Nemčiji, ampak proti zaveznikom. To je eden izmed ponaredkov in teh je na kupe. In teh se moramo otresti, da ne bomo imeli popravljene zgodovine.

Kaj pa Cukjatijev govor?

Lahko ga imamo za enega treh prelomnih govorov z zadnjem letu dni, kar so bile te proslave s poudarkom na govornikih, ki imajo državi Sloveniji kaj povedati, postavljene na novo; glede tega je njegovo humanistično poslanstvo brez primere. To, da je izrekel, naj domovina vendarle postane mati vsem svojim otrokom, in pozval k prenehanju sporov, je bilo povedano v cankarjanski metafori lepo, da lepše ni moglo biti. Če to lahko podžge spor, potem seveda ne vem, kaj spor lahko pomiri. Hkrati je razširil slovenski upor proti okupatorju globlje v zgodovino, saj vemo, da nismo obstali samo zato, ker smo se uprli samo v času druge svetovne vojne. Kajti če Slovenci kot gibanja proti naciji prej ne bi bilo in ne bi bilo že mnogo prej konstantnega upora proti preprečevanju prehajanja v nacijo, ne bi nikoli dobili svoje države. Bili bi petdeset let mlad narod, ki hoče biti nacija z Brižinskimi spomeniki, če sem nekoliko neposreden. To implicitno in neinteligentno želi borčevska zgodovina, ki se ne sme popravljati, ker je že tako umetelno popravljena, da ji manjka še precej več kot kakšen Judežev evangelij. Saj

je partijska zgodovina vendarle v zgodovinski vedi sinonim za popravljanje zgodovine in so o tem pisane debele strokovne in literarne knjige, pri nas pa mediji v pisnih bralcev še kar naprej z velikim veseljem in primernim neznanjem objavljajo prispevke upokojenih uradnikov iz Orwellovega Ministrstva za resnico, ki ne vedo, da jim je firma šla v stečaj.

Sredi februarja je vaš odbor soglasno podprl koledar državnih proslav s parado Slovenske vojske vred ob dnevu državnosti. Na to se je takrat javno odzval predsednik republike Janez Drnovšek in se izrekel proti vojaški paradji. Vi ste se potem odzvali v izjavi za javnost. Problemizirali ste predvsem Drnovškovo govorjenje, da so „vojaške parade redka oblika državnega praznovanja predvsem v razvitih demokratičnih državah“. Kako je sedaj s tem?

Vem, da vas zanima, kako je sedaj s parado, vendar vam tega nočem povedati, ker me še kar naprej veseli, da mediji iz tega delate novico desetletja. Res je, da se v precejšnjem številu držav EU državne proslave zgodijo s paradami. In to praviloma v državah, ki imajo dolgoletno demokratično tradicijo in niso prišle iz socialističnega tabora, kjer je spomin na parade nekoliko drugačen in je kontekst tega spomina povezan z diktaturo, tako da ljudje parad ne marajo, ker mislijo, da so nekaj slabega. Tudi v Sloveniji in Jugoslaviji, kjer so bile parade čaščenje JLA, slednje pa Slovenci nismo posvojili ravno kot svoje vojske, kakor se je izkazalo ob osamosvojitvi. Zato v tem smislu odpor do parade razumem. Po drugi plati pa tako majhna vojska, kot je slovenska, po naravi stvari ne more biti simbol agresije,

saj ne bo nikoli zasedla nobene sosednje države ali pa uprizorila puča v svoji lastni. Takšna vojska je nekaj, kar smo z državo prvič dolgoročno in profesionalno zares dobili. Svoje vojske se nimamo za kaj sramovati in jo v nekakšni hipijevski varianti postsocializma skrivati v imenu belih golobov miru. Zakaj pa? Treba bo postopoma sprejeti tudi to, da je profesionalni vojaški poklic časten poklic in da gre za vojake, ki niso bili nasilno vpoklicani v vojsko pri določenih letih kot pri naborniškem sistemu. Skratka, ljudje, ki se odločajo za ta poklic, se odločajo za častni poklic in isto velja tudi za policijo. To bo treba vnesti v družbo kot nekaj normalnega.

Kaj pa Drnovškovo nasprotovanje paradji?

Naš predsednik države je glede tega nekoliko nenavaden. Obrnil se je v čistejšo duhovnost, kot je običajna za njegov državniški položaj. V ta njegov kontekst gre tudi drugačen odnos do vojske, kot je običajen za vrhovnega poveljnika. To je seveda protokolarno nekoliko nerodno, saj mora povsod, kamor gre na državniški obisk, pregledovati tudi oboroženo častno vojaško četo. V svojem odgovoru na njegovo javno zavrnitev parade, ki je imela tudi protokolarne razsežnosti, sem takrat z javno izjavo branil integriteto našega izbora, da je parada lahko normalno zaznamovanje državne proslave. Po drugi plati pa sem odklonil vsako nadaljnjo polemiko s predsednikom republike, ker bi bila nespodobna in nesmiselna. Če pa pogledam zadnjo njegovo pobudo, povezano z operacijskimi mizami, moram reči, da je z vrhovnega mesta izrekel nekaj tako pozitivnega, da od mene od tega trenutka dalje ne boste sli-

Zgodovine ne smemo popravljati /.../, zato je treba popraviti vso popravljeno zgodovino ...

šali reči nobene polemične besede zoper predsednika, ki ima moč, da gre njegov moralni poziv čez običajne, formalne, toge norme, ki jih nalaga zakon, zato da bi dosegel nekaj humanega. Zato seveda sprejemam njegov drugačni odnos do vojske, kot se običajno prilega vrhovnemu poveljniku, ker je ta neobičajnost del njegove osebe. Iskanje dobrega v svetu, ki ni dober, je za ezoterika nujnost, za predsednika pa je lahko tudi nenavadna. To je vse. Mi se bomo kakršnih koli sporov v zvezi s tem izogibali. S predsednikom Drnovškom glede nadaljnjih proslav zelo dobro sodelujemo.

Kako si razlagate dejstvo, da je nedavno odpustil nekaj svojih sodelavcev, sedaj pa je nekatere od njih spet vzel nazaj.

Si razlagam. Odpuščanje že samo po sebi nosi dva pomena. Najprej tega, da človeka odpustiš, potem pa onega, da mu grehe, zaradi katerih je bil odpuščen, odpustiš.

Naj se še malo vrnem k paradi ob dnevu državnosti. Parade ne bo, bo pa mimohod?

Saj sem rekel, da je to država skrivnost, ki jo boste izvedeli natančno sekundo za rokom, ki je določen za to na odboru za državne proslave. Se pravi en mesec pred proslavo.

Z nastopom nove vlade in vašim predsedovanjem odboru za proslave so te dobile po mnenju številnih bolj svež, privlačen in državotvoren značaj. To se ni videlo samo ob lanskem dnevu državnosti, dnevu samostojnosti, dnevu upora proti okupatorju, ampak predvsem ob novih dveh praznikih – vrnitvi Primorske k matični domovini in na t. i. Maistrovi proslavi. Kaj želite z novim pristopom povedati, sporočiti slovenski javnosti?

Najprej je treba povedati več stvari. Število državnih proslav se je razširilo. Dobili smo državno proslavo za Primorsko, za Štajersko in Prekmurje. Vsako na poseben način. Primorska se je vrnila k matični domovini, štajerska Maistrova proslava pomeni zavarovanje severne meje, brez katere si je Slovenija težko predstavljati, ker bi bila v nasprotnem primeru meja morda nekje pri Celju, Slovenija pa bi bila nemara kakšna kneževina, saj bi se še revolucije ne zdelo vredno pripraviti zanjo. In seveda priključitev Prekmurja, za katero se je odločila mednarodna politika, vendar je naš praznik umesten zato, ker se je tam ohranilo slovenstvo, pa čeprav so bili Slovenci okoli devetsto let ločeni od matičnega naroda. Prekmurci si svoje državne proslave niso dali vzeti. Slovenija je imela posebno zgodovino, tudi zato smo precej različni, saj so bile cele pokrajine vpete v druge in narodnostno drugačne pa še večje državne mehanizme. Zato je prihod Slovenije nazaj v enovito državo nekaj, na kar smo lahko ponosni in zaradi česar smo tudi primerno veseli. Zaradi naše svojevrsne zgodovinske usode se ni dalo narediti skupnega recepta za takšno državno proslavo, ki bi zares pokrila vse, razen tistih dveh, ki ju že imamo, to sta za dan samostojnosti in enotnosti ter dan državnosti. Ti dve sta vezani na zelo mlado državo. Smo pa Slovenci le nekoliko starejši narod, zato smo sklenili, da te zgodovinske dogodke in mejnike pomembno državniško zaznamujemo, in smo državne proslave razširili globlje v zgodovino. To hkrati pomeni tudi decentralizacijo državnih proslav in vključitev drugih delov Slovenije v te slovesnosti.

To je bilo zunaj Ljubljane dobro sprejeto.

Vsekakor. V nasprotju s prejšnjimi leti, ko smo vsi vedeli, da ljudje državnih proslav, ki se neposredno prenašajo po televiziji, razen prve osamosvojitvene, praktično ne gledajo, da je zanimanje zanje zamrlo, da so govori birokratski, da so umetniški poskusi, ki so to spremljali, s gledališkega stališča sicer zanimivi, vendar so vezani na estetsko elito. Zato se nam je zdelo,

Svoje vojske se nimamo za kaj sramovati in jo v nekakšni hipijevski varianti postsocializma skrivati v imenu belih golobov miru. Zakaj pa?

da moramo najprej državne praznike razdeliti zgodovinsko na nekoliko daljše obdobje in z njimi vključiti druge dele Slovenije, hkrati pa se z artističnim delom približati širšemu sloju ljudi, se pravi tudi državljanom, ki niso umetniško toliko senzibilni. To ne pomeni, da pademo na najnižji nivo, ampak da izberemo takšno umetniško in kulturno srž proslave, ki je bolj komunikativna. To nam je uspelo. Začnimo kar pri Nanosu in lanski Mali gori ob dnevu upora proti okupatorju. Proslavo na Mali gori je v televizijskem prenosu gledalo trikrat manj gledalcev kot letošnjo na Nanosu, čeprav so za slednjo rekli, da je bila elitistična, ker nanjo nihče ni mogel in je bilo tam menda samo tristo gledalcev, a jih je bilo v resnici tisoč. Gledanost je bila 7,4-odstotna, kar je 145.000 gledalcev. To je veliko. Lanska primorska proslava ob vrnitvi Primorske k matični domovini je dosegla 12-odstotno gledanost. Samo najbolj priljubljene televizijske oddaje so bolj gledane, kot je bila proslava v Portorožu, ki jo je gledalo 250.000 ljudi. Če se ob Nanosu spomnimo, da so to že majski prazniki, ko gre veliko Slovencev na dopust, kjer pač ne gledajo državnih proslav, je bila gledanost res visoka.

Drugače torej kot pri partizanskih proslavah.

Tega nima smisla primerjati, saj nimam nič proti veteranskim partizanskim proslavam. Opozoril pa bi na nekaj drugega. Na proslavah zveze borcev sodeluje nekakšna čudna četa, ki je oblečena v kvazipartizanske

uniforme. V tem smislu bi jim po partizansko rekli, da so raztrganci, kajti ti so se med vojno napravljali v partizanske uniforme in se potikali po gozdovih, da so vohunili za pravimi partizani, kakor smo se učili v šolah in nam je za oder napisal Matej Bor. Tudi ni problem, da so nekoliko predebeli za glumaško ponazarjanje partizanov. Takšni partizani niso tekali po gozdovih. Problem je, da nosijo orožje. Na proslavah in v javnih prostorih nošenje orožja ni kar tako dovoljeno. Niti trofejno niti staro orožje ne. Nositi ga je mogoče le pod pogojem, da organizator sam pozove k nošenju takega orožja. V tem primeru pa morajo imeti za to dovoljenje (odločbo) upravne enote oziroma mora biti to zapisano v dovoljenju za prireditev. Organizatorju upravna enota naloži tudi varnostne ukrepe za zagotovitev splošne varnosti. Drugače povedano, mislim, da tako nošenje orožja ni dovoljeno, če nimaš posebnega dovoljenja. Upam, da ga imajo. Če pa ga nimajo, je to zelo nerodno. Pa tudi če ga imajo, kaj nam sporočajo? Je to njihova častna četa? Vojaška častna četa je strogo uzakonjen del državnega protokola. Je to njihov paraprotokol? To zbuja skrajno čudne občutke. Je to zakonsko nedovoljena ali zakonsko prijavljena simbolna grožnja z orožjem? Je to simbol vojske, ki po koncu vojne ni položila orožja? To bo v prihodnje treba urediti na razviden in zakonit način.

(Celoten intervju je objavljen na spletni strani www.demokracija.si)

Bili so topovska hrana

V. M.

V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije iz Ljubljane so naredili dokumentarni film *Prisilna mobilizacija Slovencev v nemško vojsko 1941–1945*, ki ga je pripravila kustodinja mag. Monika Kokalj Kočevar.

Film so premierno pokazali 27. marca v Cankarjevem domu. Prisilna mobilizacija v nemško vojsko med drugo svetovno vojno ni le slovenska, ampak evropska tema. Čeprav je 43. člen haaškega pravilnika določal, da mora okupator spoštovati zakone, ki jih je na zasedenem ozemlju uvedla legitimna oblast pred okupacijo, in da ne sme posegati v urejanje državljanstva zasedenih dežel, dokler ni to rešeno z mirovno pogodbo po vojni, je nemški okupator izvajal prisilno mobilizacijo v svoje enote v petih evropskih državah (Češki, Luksemburgu, Poljski, Belgiji in Sloveniji) in dveh fran-

coskih pokrajinah (Alzaciji in Loreni). Možje različnih narodnosti so se morali bojevati na mnogih frontah po Evropi in veliko jih je med vojno izgubilo življenje v uniformah vermahta. Tako skupno število vpoklicanih kot njihova usoda med vojno in po njej je še vedno precej neznan in neraziskana tema.

Prisilna mobilizacija Kdo so bili prisilni mobiliziranci? Ko so aprila 1942 Slovenijo zasedle tri države, Nemčija, Italija in Madžarska, so hitro začele izkoriščati njene naravne in človeške vire. Medtem ko so Italijani vpoklicali slovenske moške na ozemlju, ki

so ga zasedli po rapalski pogodbi, so Nemci začeli z mobilizacijo v različne službe leta 1942. Kasneje tudi Madžari. Nemci so na Štajerskem v svojo vojsko kot »vojaške obveznike« vpoklicali letnike od 1908 do 1928. Prve vpoklice so opravili od 21. do 23. julija 1942 za letnik 1923. Na Gorenjskem in v Mežiški dolini so začeli januarja 1943 in do konca leta 1944 so vpoklicali letnike od 1916 do 1926. Kot za mnoge druge kategorije prebivalstva, ki so bile v prejšnjem režimu zapostavljene, tudi za mobilizirance ni podrobnejših raziskav in na voljo natančnejših podatkov. Po nekaterih ocenah je bilo v Wehrman-

schaft na Štajerskem mobiliziranih 84.700 moških, na Gorenjskem in v Mežiški dolini še 28.000, v Volkssturm 35.000 ljudi, v Arbeitsdienst 10.000, v domovinsko protiletalsko službo in v pomožne službe pa še nad 10.000 moških in žensk. Ocenjujejo, da so Nemci skupno mobilizirali okoli 150.000 Slovencev in Slovenk.

Domnevno je umrlo okoli 15.000 Slovencev (za zdaj naj bi bili zbrani podatki za okoli 10.000 mobilizirancev), okoli 15.000 pa naj bi jih bilo ranjenih.

Ustni viri Navedeno je avtorico spodbudilo, da je v okviru muzejskega projekta *Ustni viri – zbi-*

Urjenje v kopenju jarkov, Litomerice, junij 1943

ranje pričevanj v Kranju, Tržiču, Brestanici, Velenju, Mariboru, Ptuju in Ljutomeru z ekipo posnela na video 42 pričevanj nekdanjih prisilno mobiliziranih nemških vojakov. Dobila je skoraj trideset ur posnetega gradiva, pripovedi, iz katerih je izbrala pet ključnih tematskih dogodkov, ki so bili za prisilne mobilizirance najbolj značilni: mobilizacija, urjenje in odhod na fronto, dogodki na fronti, pobeg in (ali) ujetništvo, pot domov in izkušnje ob prihodu domov. Posnete zgodbe pričevalcev so različno dolge, od 8 do 45 minut. Pričevanja so začeli zbirati pred dvema letoma. V začetku niso načrtovali filma. Vendar se je avtorica ob poslušanju razlag, slikovitih opisih in vživiljanju v zgodbe v živih gorenjskih in štajerskih narečjih zavedala, da te pretresljive zgodbe ne smejo ostati samo zbrane in arhivirane, ampak morajo biti prikazane javnosti v obliki zgoščene filmske pripovedi.

Film, ki sicer ni narejen po merilih televizijskih dokumentarcev, v katerih je v ospredju tudi dinamika prikaza, je zasnovan zelo preprosto in komorno. Razdeljen je na tri sklope, na dvanajstminutno spremno besedilo, ki je razdeljeno po posameznih temah, in na skoraj dvajsetminutne vložke, v katerih so posamezna pričevanja dolga od ene do treh minut. Spremno besedilo je ilustrirano s številnimi dokumentarnimi fotografijami vpoklicanih in posnetki utrinkov vojaškega življenja, ki skozi pripovedi oživijo. Del fotografij so prispevali mobiliziranci (Franc Erce, Alojz Wagner, Boris Pšeničnik in drugi), fotografije, ki prikazujejo mobilizacijo in odhod iz domovine, pa so iz ljubljanskega in celjskega Muzeja novejšje zgodovine. Film je dolg skoraj uro in pol in je preveden tudi v angleščino. Oglela se je udeležila veliko nekdanjih prisilnih mobilizirancev, tako da je bila Kosovelova dvorana Cankarjevega doma premajhna za vse. V razpravi, ki je sledila ogledu filma, so mobiliziranci tožili predvsem nad tem, da do danes za svoje trpljenje niso dobili odškodnine od nemške države, pri čemer jim niti slovenska država ne pomaga tako, kot bi želeli. Že

Gorenjci v 416. Ers. Bat., Litomerice, 1943

od leta 1995 imajo sicer status žrtve vojnega nasilja, ne dobivajo pa mesečne rente kot mnoge druge kategorije žrtev vojnega nasilja.

Mitja Ribičič 6. aprila 1954 je Mitja Ribičič, takratni državni sekretar za notranje zadeve, na izvršni svet naslovil obsežen dopis, v katerem je zakoličil politiko oblasti do mobilizirancev. Med drugim je zapisal: »Stališče DSIP po tem vprašanju je, da se nemški vladi v nobenem primeru ne bo priznalo pravice do dajanja invalidskih podpor invalidom 'Wehrmachta' – državljanom FLRJ, da teh oseb ni smatrati kot vojne invalide in da bo naše socialno zavarovanje dalo pomoč in jo eventualno tudi povečalo tistim od teh invalidov, ki so nesposobni za delo.« Predlagal je, da se od nemške vlade zahteva le pavšal, ki bi torej šel v državno malho. Na račun invalidov. Kakšen je bil Ribičičev »argument« za zavrnitev? »Nikakor ne bi bilo v skladu s pridobitvami NOV, če bi naše vojne invalide istovetili z invalidi 'Wehrmachta', ki so se borili proti osvobodilnemu gibanju v drugi svetovni vojni, in jim s tem dali statusa našega vojnega invalida. /.../ Poleg tega, če bi invalidi 'Wehrmachta' dobivali iz Nemčije invalidsko rento, bi bili verjetno stavljeni v boljši položaj od naših invalidov, kajti nemška država bi iz politično-propagandnih ozirov vsekakor imela inte-

res, da jim da visoke rente, večje, kot jih imajo naši invalidi.«

Danes ocenjujejo, da je bilo med prisilnimi mobiliziranci v nemško vojsko okoli 25.000 invalidov. Toliko ljudi in njihovih družin je prizadelo Ribičičevo navodilo. Ribičičev režim, ki se je

navzven kazal kot demokratičen in socialen, je v resnici temeljil na krivicah in cinizmu (še danes lahko v Sloveniji gledamo pojave, ki so ostanek prejšnjega režima).

Ustanovitev društva Segregacij-ski (ločitveni) 163. člen, po katerem ▶

Novo mesto, prihajamo! V nedeljo, 28. maja!

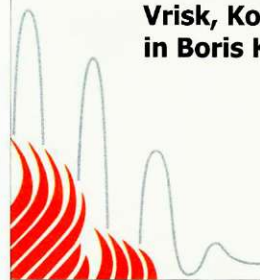
600.
oddaja
Prijetelji
radia Ognjišče

26.
srečanje
PRO-jevcev

☀ ob 15^h **srečanje PRO** na Kapitlju s sveto mašo in šmarnično pobožnostjo

☀ ob 18^h **oddaja PRO** - koncert narodno-zabavne glasbe v športni dvorani Leona Štuklja. **Nastopili bodo narodnozabavni ansambli: Slapovi, Brane Klavžar, Nagelj, Tonija Verderberja, Vrisk, Korenine in Vandrovci; Jožica Mavsar in Boris Kopitar ter radijski voditelji.**

Vstopnice:
na Radiu Ognjišče (01 512 11 26) in
na Kapitlju pri s. Lidiji (07 393 52 35)

RADIO OGNJIŠČE

► je bila mobilizirancem odvzeta delovna doba tudi za čas od 6. aprila 1941 do vpoklica v nemško vojsko, je prejšnja oblast iz pokojninskega in invalidskega zakona črtala šele tik pred demokratizacijo. Prisilni mobiliziranci so po demokratizaciji leta 1990 pričakovali, da se bo odnos države do njih korenito spremenil. Pomemben korak so sami mobiliziranci naredili 2. februarja 1991, ko so ustanovili Društvo mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko 1941–1945. Še istega leta so v Celju postavili razstavo *Po sili vojak*. V Mozirju so avgusta 1991 sprejeli spomenico, s katero so zahtevali vštetje obdobja, preživetega v nemški vojski, državni delovni službi ali v ujetništvu, v pokojninsko dobo, zavzeli so se za pridobitev pravic invalidov, vdov in sirot ter za odškodnino, ki bi jim jo morala plačati Nemčija kot naslednica tretjega rajha. Spomenico so poslali slovenski in nemški vladi. Takrat se je nemški veleposlanik v Ljubljani izgovarjal na brionski dogovor med Titom

Pri pripravi kosila, Sudeti, 1943

in Brandtom, po katerem naj bi bila Nemčija odškodnino Jugoslaviji že poravnala. Toda izkazalo se je, da je po tem sporazumu Nemčija odobrila Jugoslaviji milijardo mark dolgoročnega posojila in da ni šlo za odškodnino.

Status žrtve Novembra 1992 je slovenska vlada priznala, da so zahteve mobilizirancev upravičene in da so bili žrtve vojnega nasilja. Posebna vladna medresorska komisija je začela zbirati

podatke o številu in pravnih podlagah za zahteve oškodovancev. Februarja 1994 je državni zbor sprejel sklep, s katerim je mobilizirancem priznal status žrtv vojnega nasilja. Oktobra 1995 je bil sprejet zakon o žrtvah vojnega nasilja, ki zajema tudi prisilne mobilizirance v nemško vojsko. Večina mobilizirancev je dosegla status žrtve vojnega nasilja in pripadajoče minimalne pravice. S tem se je končalo petdesetletno obdobje moralne diskvalifikacije,

ko so bili prisilni mobiliziranci samo »švabski vojaki« in »nečastna kolaboracija«. Toda invalidi niso bili vključeni v novi zakon o vojnih invalidih, zaradi česar so mobiliziranci vložili tožbo na sodišče za človekove pravice v Strasbourgu. Ker slovenska država Nemčiji ni postavila zahtev o plačilu odškodnine prisilno mobiliziranim, so se ti odločili za tožbo proti nemški državi.

V zadnjih desetih letih so na več krajih postavili spominske plošče v spomin prisilnim mobilizirancem v nemško vojsko. 6. maja 1995 so na celjskem pokopališču v navzočnosti mariborskega škofa Franca Krambergerja postavili spomenik, 10. junija istega leta pa so v navzočnosti nadškofa Alojzija Šuštarja v baziliki pri kapeli Marije Pomagaj na Brezjah pritrldili zahvalno spominsko ploščo. Danes je vsakemu dobro mislečemu jasno, da so bili prisilni mobiliziranci v okupatorjeve vojske žrtve okupacije oziroma vojne in da so bili narodno zavedni ljudje. **D**

DRAMA www.drama.si
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Peter Handke
**PODZEMNI
BLUZ** Prva slovenska uprizoritev

Prevajalka Mojca Kranjc
Režiser Jernej Lorenci

PREMIERA 19. in 20. maja ob 20.00 v Mali drami
Prodaja in rezervacija vstopnic pri blagajni gledališča
(od 14.00 do 17.00 ter od 18.00 do 20.00): tel. 01/2521 511

V glavni vlogi
JANEZ ŠKOF

ob njem
**PETRA GOVC
ŠTEFKA DROLC
MATIJA ROZMAN
NINA VALIČ
ROMEO GREBENŠEK
ALJAŽ JOVANOVIČ**

Mehiški aksolotl

Zelena revija

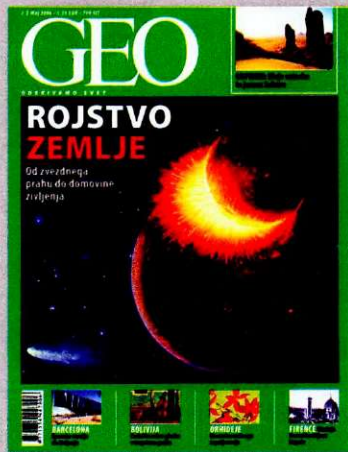
V. M.

Človek, narava, tehnika, tehnologija, raziskovanja, pustolovščine so teme, o katerih piše revija *Geo*, ki že trideset prihaja med bralce – zdaj tudi v slovenščini.

Zelena revija *Geo* je bila ustanovljena leta 1976 v Hamburgu v Nemčiji, najprej z imenom *Geo Deutschland*. Kmalu se je razširila še na francoski trg in v Rusijo. Še ko je izhajala v teh treh državah, je njena skupna naklada dosegla deset milijonov izvodov. Postala je sinonim za poljudnoznanstveno revijo, ki že nekaj časa velja kot evropska tekunica ameriški reviji z veliko daljšo tradicijo *National Geographic*. Če se slednja bolj posveča geografiji oziroma naravi v najširšem smislu, deloma pa tudi zgodovini, najdemo v reviji *Geo* poleg narave tudi teme o zgodovini, predvsem pa o najrazličnejših znanstvenih odkritjih.

V zadnjem času so revijo *Geo* začeli izdajati na Hrvaškem, v Romuniji, na Češkem, Madžarskem in v Turčiji, od letošnjega aprila pa tudi v Sloveniji. Je mesečnik in obsega 146 strani, vsebine pa ponuja v razkošni izvedbi: fin papir in dober tisk. Človek, narava, tehnika, tehnologija, raziskovanja, pustolovščine so bile in so še njene teme, obdelane tako, kot zahtevajo potrebe novega stoletja: sveže in zanimivo. Obe omenjeni reviji sta začeli v slovenščini izhajati skoraj sočasno, zato se je vnel med njima pravi marketinški boj za bralce. Ameriška je pozornost privabljala s pomočjo senzacionalizma (*Evangelij po Judi*), evropska pa s provokativnostjo (veliki pla-

kati z anatomsko risbo spolnega akta). Zdaj ko so »porodni krčiči« za nami, bo o branosti odločala predvsem kakovost.

Čudežni človek Poglejmo, kakšne teme je prinesla prva številka revije *Geo*. Osrednja tema je bila *Čudežni človek* in je bila sestavljena iz petih prispevkov: *Videti v notranjost telesa* (prikazi človekove notranjosti), *Razvoj* (kako se iz ene celice razvije tkivo, organi in celotno bitje), *Gibanje* (statično prefinjeno okostje, ki daje telesu oporo), *Zgodovina* (o prvem anatomskem atlasu iz leta 1543) in *CT-skener* (razvoj in možnosti skeniranja človekove notranjosti). Med pomembnejšimi temami so bile še: mesto Benetke, veličastni prizori kameleonov, živinorejci, ki si prizadevajo vzrediti najboljše, in odkritja o starodavni zgodovini Polinezijcev.

Rojstvo Zemlje Pred kratkim je izšla že druga, majska številka, ki skozi osrednjo temo prikazuje rojstvo Zemlje. Sestavljena je iz treh delov: *Od zvezdnega prahu do domovine življenja*, ki govori o smrti zvezd in trku Protozemlje z nebesnim telesom v velikosti Marsa. Skratka, veliko nenavadnega se je moralo zgoditi, da je v trinajstih milijardah let iz žareče gmote plazme nastal planet, primeren za življenje. Drugi prispevek govori o pomembni kozmološki teoriji prapoka, ki pušča mnoga odprta vprašanja. Tretji je teoretično-spekulativnega značaja, saj je v njem govor o prihodnosti planeta in sporoča, da se bo podoba Zemlje v prihodnosti dramatično spremenila.

Če so bili v prvi številki paša za oči kameleoni, so v drugi morški konjički. Tudi naslednji prispevek je podoben, saj prikazuje krasotice med cveticami – orhideje. Ljubiteljem eksotičnih pokrajin bo odprava Sahara prikazala pesek, savane in nenavadno skalovje gorovja Ennedi na severovzhodu Čada. Med mesti so tokrat na vrsti Firenze, mesto, kjer je v 15. stoletju zaživel gradbeni čudež (arhitekt Brunelleschi in graditev firenške stolnice, ene najlepših zgradb na svetu), hkrati z njim pa razcvet umetnosti pod imenom renesansa. Prispevek prikaže predvsem korenine in potek tega čudeža. Druga številka prinaša tudi zanimiv slovenski prispevek, v katerem Tomaž Gerdina piše o najbolj strupenih slovenskih rastlinah. ☐

Marezige

Petra Janša, foto: vir STO/ Bobo, D. Dubokovič

S trmo nad Vanganelso dolino, 280 metrov nad morjem, ležijo Marezige, ki se raztezajo s svojimi zaselki po blagem slemenu hriba. Od Kopra so oddaljene le 10 km in do njih pride-mo, ko iz smeri Koper–Pula v zadnjem križišču zavijemo levo, s cesto obrobimo šavrinske griče, zasajene z vinsko trto in oljkami, in se v Vanganelu začnemo vzpenjati mimo Babičev vse do središča Marezig. Zaščitni znak te pokrajine je rdeče, kot kri gosto vino refošk, belo vino tega območja, istrska malvazija, pa nosi v sebi moč sonca. Številni turisti se bodo odpravili v ta kraj prav te dni, saj domačini prirejajo tradicionalni praznik refoška.

»Suho morje« ali »peščena zemlja« Razlag, odkod je vas dobila ime, je več, vse pa samo pričajo o zgodnji poseljenosti teh krajev. Marezige naj bi bile izpeljanka iz osebnega imena Marius oziroma Marensicus. Naslednja možnost za nastanek imena je izpeljanka iz imena »Maresecum«, suho morje ali pa je njen izvor latinska »mara«, kar pomeni kamnito, peščeno zemljo. Marezige so prvič omenjene v seznamu vasi koprške komune, ki se pojavlja v sklopu koprškega statuta. Starost tega popisa ni povsem jasna, vendar se giblje med 13. in 15. stoletjem. Iz drugih virov izvemo, da so bile Marezige kolonatska kurija, kar pomeni, da so bile tukaj kolonatske posesti različnih lastnikov.

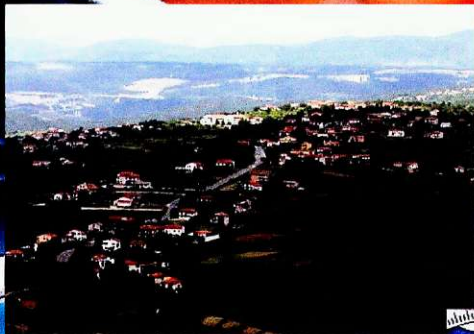
Izčrpnije podatke o Marezigah nam posreduje škof Paolo Naldini v svojem delu Coreografia iz leta 1700, kjer omenja marežgansko župnijo, ki je spadala pod kubedski vikariat. Piše, da sta vasi Marezige in Sv. Anton zelo podobni in sta razloženi po pobočju hriba, zato takemu naselju ne moremo reči vas, ampak je primerneje reči, da je skupek kolonatskih posesti.

Velike spremembe so ti kraji doživeli najprej z Napoleonovimi Ilirskimi provincami in potem z uveljavitvijo avstrijske uprave. To je bil čas prvega, čeprav skromnega izobraževanja istrskega podeželja in s tem začetek postopne demokratizacije in naraščajoče narodne zavesti. Trst se je naglo širil in zahteval čedalje večje količine poljskih pridelkov iz svojega zaledja. Naslednja prelomnica je bila marčna revolucija leta 1848, ko se je postopoma začel odpravljati fevdalni red in so nastajali novi veleposestniki. Istra je dobila svoj deželni zbor, v katerega je volila svoje poslance. Leta 1868 so na novo razdelili občine. Kmalu pa je prodrla tudi aktivnost narodnega ozaveščanja, ki je doseglo svoj vrhunec s slovenskim taborom v Kubedu. Leta 1885 je bila ustanovljena čitalnica v Marezigah, leto pozneje pa tudi enorazredna šola. Leta 1898 dobijo Marezige svojo občino. Leta 1901 se ustanovi gospodarsko in pevsko-bralno društvo Neodvisnost, ki deluje po vsej mestni občini Marezige. 1907 je ustanovljeno tudi godbeno društvo in čez dve leti slovesno

odprejo novo knjižnico. Naslednji prelom je čas po prvi svetovni vojni, ki je močno zaznamoval Marezige na gospodarskem in kulturnem področju.

Do prve svetovne vojne se je gospodarska moč krepila. Ustanovljena je bila hranilnica, katere ustanovitelj je bil Andrej Munič, pisec priložnostnih iger za marežganske ljubitelje. Po letu 1919 so se začele zapirati šole in narodno zavedne ljudi so internirali. Nejevolja se je zlila nad novo italijansko oblast za časa volitev 15. maja 1921, ko se je zgodil marežganski upor. Po upor so bili uvedeni posebni zakoni za te kraje, ki so zaostriili še tako težko življenje na istrskem podeželju. V spomin na ta dogodek praznuje mestna občina Koper svoj praznik, osnovna šola pa nosi ime po voditelju tega upora Ivanu Babiču-Jagru.

Marezige

Čudovit razgled na Koprski in Tržaški zaliv

Središče prireditev je marežganska kanava.

Vaška podoba Marezig

Dolga obcestna vas, kot so Marezige, je v Slovenski Istri redkost. Stare kamnite hiše so bile grajene iz sivega peščenjaka, strehe krite s tankimi ploščami, škrlicami ali korci. Preprosto notranjost so krasile značilne istrske vezenine, na črnem ognjišču pa je gospodinja pripravljala kakšno od tipičnih jedi: bakalo, šparge z jajci, župo, bobiče, omboloto, hroštolo, pince ali kuhane štruklje.

Hiše so bile nekoč obrnjene stran od mrzle in vsiljive burje, pred poletno pripeko pa jih še danes varujejo pergole, ki dajejo senco in rodijo grozdje. Toplo podnebje dopušča, da v teh krajih dozori še en dragocen dar narave, oljka, iz katere novembra iztisnejo izredno cenjeno, okusno in zdravilno deviško oljčno olje.

Župnijska cerkev, posvečena sv. Križu, verjetno izhaja iz 15. stoletja, vendar je bila nekoliko manjša. Ima pravokoten tloris in posebej stoječ zvonik iz modrega istrskega kamna. Stavba je bila razširjena na današnjo velikost leta 1756. Notranja oprema je bila preskrbljena leta 1934, ker je starejša podlegla zobu časa. Prenovljena notranjost je svetla in zračna, krasijo pa jo glavni ter dva stranska oltarja.

Kot vsem Istranom je tudi Marežganom preskrba z vodo povzročala precejšnje težave. V vasi so imeli skupni vodnjak, a kadar je v njem zmanjkalo vode, so jo morali zajemati v tri četrt ure oddaljenem potoku

Istrska hiša

Vanganelso jezero

Rokave. V njem so tudi lovili ribe in rake. Težavo z vodo so leta 1964 rešili tako, da so nad vasjo Vanganel zajezili Bavški potok. Nastalo je akumulacijsko jezero, imenovano Vanganelso jezero. Danes se uporablja za namakanje in ribogojstvo.

»Fešta od refoška« V preteklosti je bil v Marezigah maja živinski sejem. Kasneje, leta 1972, se je ta prireditev na pobudo KS Marezige razširila in preimenovala v praznik refoška.

Prvih sedem let je KS Marezige sama organizirala te prireditve, nato so praznik finančno in organizacijsko podprle tudi druge primorske organizacije. Ta kmečki praznik neguje tradicijo vinogradništva v tem okolju s podukom na dveh avtohtonih vrstah vina: refoška, po katerem praznik nosi ime, in malvazije; pomembno vlogo so imele tudi druge, za ta okoliš aktualne kmetijske panoge, kot sta živinoreja in čebelarstvo. Praznik refoška traja 3 dni, od petka do nedelje. Tik pred praznikom posebna strokovna

komisija oceni, kateri vinogradniki so pridelali najboljša vina. Vina prvih treh nagrajencev se nato točijo v marežganski kanavi, na osrednjem prireditvenem prostoru, kjer ne manjka zabave ob prijetni glasbi in dobri domači hrani, ki jo pripravi Turistično društvo Marezige. Poleg tega, da lahko obiskovalci vsak dan pokušajo vina in lokalne kulinarične dobrote, lahko prisluhnejo prelepim zvokom pihal, saj lokalni pihalni orkester vsako leto v Marezigah organizira Mednarodno srečanje pihalnih orkestrrov. Višek tridnevne prireditve je v nedeljo, ko podelijo medalje in priznanja najboljšim pridelovalcem vin, nato pa sledi sprevod vozov z motivi iz kmečkega življenja.

»Med pijačami najkoristnejše, med zdravili najokusnejše in med hrano najprimernejše.« Ohranjeni srednjeveški dokumenti pričajo, da je refošk ena izmed avtohtonih trtnih vrst Furlanije-Juljske krajine in da izvira z območja med Krasom in Slovensko Istro. Prilagodil se je različnim vrstam tal, tudi najzahtevnejšim lapornatim in težjim ilovnatim v Slovenski Istri. Najnovejša odkritja medicinske in enološke stroke potrjujejo vsebnost zdravilnih učinkov flavonidov v rdečih vinih, ki pomagajo pri preprečevanju

Cerkev sv. Križa

ateroskleroze. Vino vsebuje tudi snov, ki premaguje boleznin in podaljša življenje, salicilno kislino, ki je glavna sestavina aspirina. Refošk ima nekaj prednosti pred drugimi rdečimi vini: zaradi višje kislosti potrebuje zelo majhne količine žvepla za čistočo, zato ugaja tudi ljudem, ki so preobčutljivi na žveplo, ima nižjo stopnjo alkohola ter vsebuje nežnejšo mlečno kislino, ki pospešuje prebavo. **D**

Groz refoška

Obiranje oljk

Zofka Kveder

Založba Litera

Zofka Kveder (1878–1926) je prva ženska pisateljica, ki je uvrščena v nacionalno zbirko *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*, ki izhaja že 60 let. Z njenim opusom se bo naša literarna veda naposled oddolžila vznemirljivi osebnosti iz obdobja naše moderne že zaradi nesporne estetske cene, ki jo avtorica ima, je v spremni besedi v prvi knjigi zapisal urednik ZD akademik dr. France Bernik. Med drugim ji je dal priznanje Ivan Cankar, saj je bila zanj »najboljša slovenska pisateljica« (1902). Kvedrova je veliko let preživela na tujem, v Pragi in v Zagrebu, kjer je tudi umrla. Je prva slovenska pisateljica, ki se je vse življenje preživljala skoraj izključno s pisanjem. V prvi knjigi so objavljene štiri zbirke črtic: *Misterij žene* (1900), *Odsevi* (1902), *Iz naših krajev* (1903) in *Iskre* (1905). Urednica je Katja Mihurko Poniž, prav tako prva urednica ZB doslej.

Jezikoslovni zapiski

Založba ZRC

Znanstvena revija *Jezikoslovni zapiski*, ki jo izdaja Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, v letniku 11 (2005) prinaša vrsto zanimivih prispevkov. V številki 1: *Primerjalne skladenjske zgradbe s stališča slovenske teorije jezikovne naravnosti* (Helena Dobrovoljc), *Vezljivostni primitivi kot slovarske ubeseditve* (Andreja Žele), *Oblikoslovno označevanje in besediloslovna analiza* (Aleksandra Bizjak), *Položaj v besedi in formantne frekvence samoglasnikov: Naglašeni samoglasniki* (Peter Jurgec), *Rezijanko tulac 'tilnik' (Bila)*. *Praslovanski anatomski termin v slovenščini* (Metka Furlan). V številki 2: *Prevzete in domače prvine v slovenskih zloženkah* (Irena Stramljič Breznik), *Naglasni tipi glagolov v (knjižni) slovenščini* (Matej Šekli), *O terminološkem slovarju in njegovi izdelavi z vidika strokovne in jezikovne ravnine* (Borislava Košmrlj - Levaičič), *Ozirni prislovi v Slovarju sinonimov slovenskega jezika* (Zvonka Praznik), *Barve in njihova simbolika v kulturi in jeziku* (Jožica Čeh), *Vezljivost poljskih glagolov s prepono W(e)- in slovenskih glagolov s prepono v-* (Maria Wtorkowska), *Povezava med vezljivostnimi lastnostmi glagola in njegovimi prvostopenjskimi samostalniškimi izpeljankami* (Mojca Tomišič), *Skladenjska zapletenost povedi v govornem jeziku sodobnih slovenskih politikov* (Anja Benko), *Avtorski komentar in citat ter njuna sporočevalno-vplivajska vloga v Šerfovi pridigi* (Branka Vičar).

Angleški slovar

Založba DZS

Mali angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar je dvosmerni slovar s približno 15.000 iztočnicami v vsakem delu. Namenjen je slovenskemu uporabniku pri razumevanju angleškega jezika in tvorjenju v njem. Angleško-slovenski del je bil kot novo delo samostojno izdan leta 2001, zdaj pa se mu pridružuje še novi slovensko-angleški del. Mali angleško-slovenski slovar je že zasnovan na sodobnih pravopisnih načelih, slovensko-angleški slovar pa v polni meri izrablja dostopno korpusno gradivo za oba jezika. Podatki za slovenski jezik so bili pri tem slovarju prvič obdelani iz besedilnih korpusov. V uvodnem delu so poleg splošnega opisa slovarja izpostavljene tudi lastnosti, ki so v času izida v slovenskem prostoru slovaropisna novost. Slovar ima mali žepni format in nekaj manj kot tisoč strani. Avtorji slovarja so Petra Zaranšek, Andrea Švab, Miljana Cunta, Julija Potrč, Andrej Žerak in Katja Petan.

Razprave in gradivo

INV

Razprave in gradivo, ki jih izdaja Inštitut za narodnostna vprašanja, v 47. številki prinašajo nekaj zanimivih prispevkov: o asimetričnem odločanju kot sredstvu za urejanje in upravljanje različnosti v Evropi (Mitja Žagar), o vlogi in pomenu narodnih manjšin v čezmejnem sodelovanju (Jernej Zupančič), primerjalno analizo vitalnosti — produkcije, reprodukcije, transformacije — etničnih skupnosti na narodnostno mešanih območjih ob slovenski meji (Mojca Medvešek), o konvenciji za pripravo statuta Dežele Furlanije Julijske krajine in slovensko manjšino (Bojan Brezigar), o lokalni identiteti v štirijezikični Kanalski dolini, o posebnih pravicah romske skupnosti, o preganjanju Romov po vojni, o Romih v Nemčiji, o vlogi Ivana Molka v skupnosti ameriških Slovencev v Calumetu, o

Andreju Kobalu in demokratičnem poskusu podonavskih držav pred letom 1938.

Izgubljeni evangelij

Založba Rokus

Zelo hitro, ko je izvirna knjiga o t. i. izgubljenem evangeliju oziroma *Evangeliju po Judu* izšla v Združenih državah Amerike, smo jo dobili v prevodu tudi v slovenščini. Ob njenem izidu so napovedovali nove poglede na krščanstvo, še posebej na vlogo Jude Iškarijota. Doslej je namreč veljal za tistega apostola, ki je izdal Jezusa oblastem, da so ga križali. *Evangelij po Judu* pa naj bi pripovedoval, kako je Jezus sam Judu določil to vlogo — vlogo »izdajalca«. Morda bolj kot to je zanimiva zgodba o odkritju in nato zaviti poti ter raziskovanju starodavnega kodeksa, v katerem so po skrbnih preiskavah odkrili *Evangelij po Judu*, enega od doslej le v pisnih omembah znanih evangelijev, ki so ga napisali gnostiki, posebna krščanska sekta, ki je imela svoje poglede na Jezusa in njegovo vlogo.

Homeopatija

Založba Mladinska knjiga

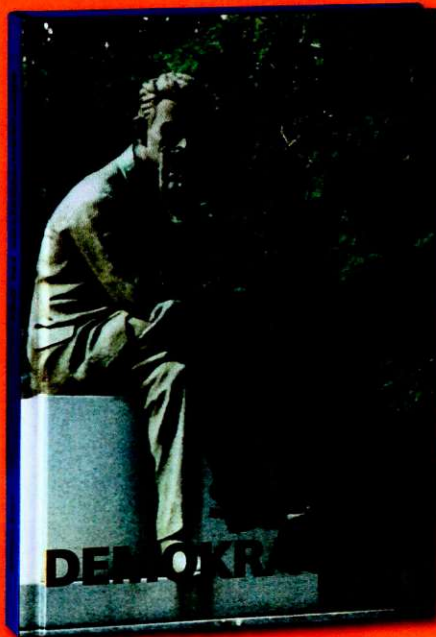
Homeopatija, blaga metoda zdravljenja brez stranskih učinkov, se s pridom uporablja že več kot 200 let. Njen cilj je povečanje naše življenjske moči in sposobnosti, da se zdravimo sami iz sebe. V tem praktičnem priročniku najdemo vse, kar moramo vedeti za temeljno homeopatsko zdravljenje vsakdanjih težav pri sebi in svojih bližnjih. Temeljit uvod predstavlja načela in metode homeopatije ter pregled načinov zaužitja, potenc in odmerjanja homeopatskih zdravil. Praktični primeri prikazujejo pravilno pot do izbire in uporabe homeopatskih zdravil pri samozdravljenju. Poglavja o prvi pomoči, boleznih od glave do pet, motnjah splošnega počutja in otroških boleznih s preglednimi opisi simptomov nam omogočajo, da hitro in zanesljivo izberemo ustrezno homeopatsko zdravilo.

KNJIGA MESECA MAJA

DOKUMENT ČASA

**100 let
socialdemokracije****Avtor: Milan Zver.***Obseg: 125 strani. Format: 15x21 cm. Brošura*

Milan Zver svojo študijo začne z letom 1896, ko je bila ustanovljena prva socialdemokratska stranka v Sloveniji. Uvodoma sledimo pregledu zgodovine socialdemokracije, vlogi Ivana Cankarja, Albina Prepeluha in drugih socialdemokratov, predvojnemu zatonu socialdemokracije in povojnemu revolucionarnemu obračunu z njenimi ostanki. V drugem delu prikaže oživitve socialdemokracije v 80. in 90. letih, najprej neodvisno stavkovno in politično gibanje, potem vrnitev Jožeta Pučnika v politiko in na čelo socialdemokratov, njegovo vlogo in vlogo stranke v Demosu ter krizo stranke po Demosovem razpadu. V zadnjem delu prikaže okrepitev SDSS po izvolitvi novega predsednika Janeza Janše. Knjiga, ki govori o dveh socialdemokracijah na Slovenskem v 20. stoletju, je bogato slikovno ilustrirana.

Redna cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Pri nakupu knjige meseca marca
vam priznamo **40% POPUST**,
zato boste zanjo odšteli le **1.320,00 SIT / 5,50 EUR**.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **50% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le **1.100,00 SIT / 4,59 EUR**.

Akcijna ponudba velja do 31. maja 2006. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

 Naročam knjigo 100 let socialdemokracije

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu 01 230 06 66.***Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.*

Ljubezen iz Verone kot iluzija

Lucija Horvat, foto: Lidija Mataja, Gregor Pohleven

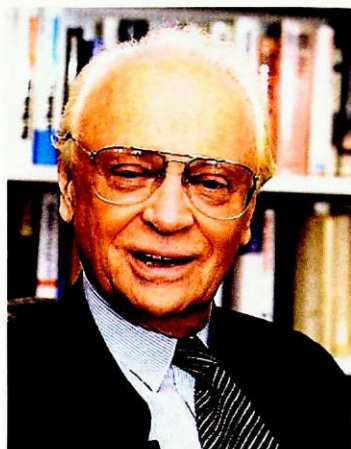
Navajenost, naveličanost, zoprni vsakdanjik. Le kam je odšlo vse navdušenje? Hotela sta narediti samomor. Zakaj že? Zakaj so prišla na dan vsa ta vprašanja, bo jasno že med ogledom komedije Bil je škrjanec, katere premiera bo danes v Špateatru.

V Špateatru v Mengšu bo danes ob 20. uri zadnja premierna uprizoritev v letošnji gledališki sezoni. S komedijo Ephraima Kishona Bil je škrjanec, parodičnim nadaljevanjem Shakespearove tragedije Romeo in Julija, bodo v Špateatru sklenili letošnjo uspešno sezono. Trinajsta premiera v produkciji Špateatra je navdušila že na nekaj predpremierah. Predstavo, ki je odlična komedija za tri igralce, je režiral mojster slovenske komedije Boris Kopal. Nastopili bodo Gregor Čušin v vlogi Romea, ki svoji družino preživlja s poučevanjem baleta, Vesna Pernarčič kot vsega naveličana in prav nič romantična Julija ter Matjaž Tribušon kot njen stvaritelj, ostareli Shakespeare. Za kostumografijo je poskrbel Alan Hranitelj, za scenografijo Irena Pivka, skladatelj Uroš Rakovec pa za glasbo.

Čez trideset let Ena največjih klasičnih tragedij Romeo in Julija je postala temelj za zabavno komedijo, ki z neprijetnim vsakdanjkom, polnim banalnih malenkosti, ruši ideal o najstniških ljubimcih iz Verone, ki sta ju spor med njunima družinama in posledično prepovedana ljubezen pognala v samomor. V Kishonovem nadaljevanju sta ljubimca tistega usodnega večera za las ušla dvojnemu samomoru in veliko let pozneje ju lahko opazujemo med soočanjem z običajnimi zakonskimi težavami: naveličanostjo, prešuštvom in težavami s hčerjo. Po tridesetih letih zakona je oba življenje že krepko načelo, postarana sta in glasno prepirljiva. Romantične obljube o večni ljubezni se zdijo kakor oddaljena iluzija. Romeo in Julija nista nobena izjema med zakonskimi pari,

Bil je škrjanec

Ephraim Kishon

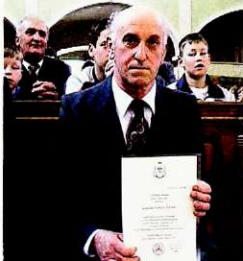
Boris Kopal

tudi med njima se je v dolgih letih skupnega življenja nabralo cel kup umazanega perila, krčnih žil in vetrov. Njun odnos se tako močno zaplete, da se mora v zgodbo vplesti sam avtor, da bi vsaj kaj popravil. Toda ker je tudi on že star in pozabljiv, mu to ne uspe. Zgodba se sprevrže v neobvladljivo zmešnjavo, v katero se vrivajo situacije in časi iz drugih Shakespearovih del.

Ephraim Kishon Avtor komedije Bil je škrjanec Ephraim Kishon (1924–2005) je eden najbolj priljubljenih izraelskih umetnikov. Bil je satirik, dramatik, scenarist, režiser in producent. Študiral je kiparstvo in slikarstvo ter pisal drame v madžarščini, leta 1947 pa je s svojim prvencom Moj glavnik dobil prvo nagrado na natečaju za najboljši roman na Madžarskem. Iz Madžarske, kjer se je rodil kot Ferenc Hoffman, je leta 1949 emigriral v Izrael in tam že čez dve leti začel objavljati v hebrejščini. Napisal je scenarije za filma, ki sta obkrožila svet, *Sallah Shabati* in *Blaumilch Canal* ter ju sam tudi režiral in produciral. Njegovo igro z naslovom Poročna pogodba so v izraelskih gledališčih igrali skoraj najdlje od vseh, druge njegove igre in komedije pa so bile v rekordnem številu predvajane v gledališčih in po televiziji v mnogih državah sveta. Je avtor 42 knjig za odrasle in osmih knjig za otroke. Njegova dela so bila objavljena v 37 jezikih in tiskana v 43 milijonih izvodov. Njegove družinske zgodbe Doma je najhuje je najbolj brana hebrejska knjiga po Bibliji. Leta 1990 je bil nagrajen z najvišjo nemško nagrado za literaturo, Bundesverdienstkreuz, leta 2002 pa je dobil izraelsko nagrado za življenjsko delo. **D**

Jubilej organista

Bila je prva nedelja decembra leta 1955, ko je mladi Franc Očkon odšel v Zagorje na pogovor k takratnemu organistu Ivanu Arhu z željo, da ga uvede v svet črno-belih tipk in pedalov. Leto za letom je potem vse do služenja vojaškega roka vsak ponedeljek spoznaval notne zapise in igranje na kraljici inštrumentov, kar orgle so. Pot z Jesenove ravni v Podkumu do cerkve sv. Petra in Pavla v Zagorju je bila v eno stran dolga tudi do dve uri hoda. Odvisno od vremena in letnega časa. Vendar je Franc vztrajal in si vsak ponedeljek pridno nabiral znanje. Pravi, da je bil danes že nekaj let pokojni Ivan Arh dober učitelj, ki pa je le poredko iz sebe iztisnil kakšen nasmeh ali pohvalo. Pridobljeno znanje je Franc utrjeval na domačem harmoniju, ki mu ga je oče kot edinemu otroku v družini –sестrica je umrla v izgnanstvu v Nemčiji med drugo svetovno vojno – kupil že po prvem letu učenja. V kroniki župnije sv. Jurija v Podkumu je takratni duhovnih Božidar Slapšak, ki je odkril Francetov dar

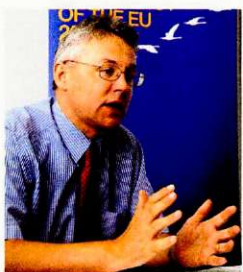

Organist Franc Očkon

za glasbo in se dogovoril za uk pri organistu Ivanu Arhu, zapisal, da je prav za božič leta 1956 Franc Očkon kot 17-letni fant prvič nastopil v župnijski cerkvi. Letos so na dan sv. Jurija v tej cerkvi slovesno zaznamovali njegov veliki jubilej. Od prvega nastopa je namreč preteklo petdeset let igranja na tamkajšnje že malce dotrajane orgle. V spomin so mu med mašo podarili sliko, delo mlade umetnice Anite Jakoš, ki je na platnu upodobila "njegove" orgle, da ga bodo spominjale na vse minule dni in leta, ki jih je preživel ob igranju. Dejal nam je, da je v vseh letih le redkokdaj manjkal pri nedeljskih in prazničnih mašah. Le izjemoma. Za nameček je dolga leta vodil še cerkveni zbor in tudi moški pevski zbor v bližnjem Polšniku. Našel pa je čas tudi za kakšno manjše popravilo orgel, ko jih je načel zob časa. Da zna Franc Očkon za orgle zaigrati tudi kaj necerkvenega, kaj za svojo dušo, smo se prepričali, ki smo ga obiskali nekaj dni po slovesnosti. I. G.

Podaljšano štipendiranje

V British Councilu je minister za kulturo Vasko Simoniti z veleposlanikom Velike Britanije Timom Simmonsom podpisal podaljšanje sporazuma o skupnem programu štipendiranja Valvasor – Chevening. »Ena od mnogih prednosti pridružitve Slovenije Evropski uniji je, da lahko slovenski študentje še lažje študirajo in delajo v Veliki Britaniji. V zadnjih 10 letih je tam študiralo več kot 100 slovenskih študentov in upamo, da bo njihovo število še zraslo,« je dejal Simmons, minister za kulturo Simoniti pa je čestital izbranim štipendistom in izrazil upanje, da bodo prilo-

Tim Simmons

žnost za študij v Veliki Britaniji dobro izkoristili. Direktor British Councila v Ljubljani Robert Monro je dejal, da želi program, ki ponuja odlične možnosti za izobraževanje, privabiti najboljše študente, da bi se izpopolnjevali v Veliki Britaniji. Štipendijo Valvasor – Chevening sta leta 1997 za tri akademska leta ustanovila slovensko ministrstvo za kulturo in britansko ministrstvo za zunanje zadeve. Sporazum je bil doslej že dvakrat podaljšan za tri leta, do sedaj pa se v Veliki Britaniji izpopolnjevalo 36 slovenskih ustvarjalcev na področju kulture. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 18. 5.

20.00 Špateater: premiera: Bil je škrijanec, komedija

21.00 Cankarjev dom: Glasbeniki z Nila (Egipt) – etno. Glasbeniki z Nila izvajajo svojevrstno mešanico različnih tradicionalnih glasbenih izročil, ki obujajo spomin na tisti del egiptovske zgodovine, ko so Romi v Egiptu ustanovili arabskoroško skupnost. Potem ko je njihovo ustvarjanje leta 1975 odkril etnomuzikolog Alain Webber, so se uveljavili kot ena prvih zasedb v valu t. i. world music glasbe.

PETEK, 19. 5.

19.30 Šentjakobsko gledališče: C. Boothe Luce: Ženske

20.00 Cankarjev dom: Drame Princes – gledališka predstava, Prešernovo gledališče Kranj. Igra kontroverzne avstrijske pisateljice in Nobelove nagrajene Elfriede Jelinek. Po predstavi bo pogovor z Marinko Postrak in Ivico Buljanom, ki ga bo vodila dr. Neva Šlibar.

SOBOTA, 20. 5.

19.00 Grajski kompleks Kodeljevo: Dreamthinkspeak (Velika Britanija): Ne oziraj se – gledališka predstava. Zamisel in izvedba: Tristan Sharps. Predstava Ne oziraj se je gledališko potovanje po sobah, hodnikih in stopniščih izbranega prizorišča, nastala kot svobodna aluzija na znameniti mit o Orfeju in Evidiki.

19.30 SNG Opera in balet: G. Puccini: La Bohème – opera

NEDELJA, 21. 5.

17.00 Šentjakobsko gledališče: J. Verne: V osemdesetih dneh okoli sveta

20.30 Cankarjev dom: Louise Lecavalier (Kanada): Kobaltno rdeča/Remix duet; Jaz je spomin – sodobni ples. Ozadje predstave Kobaltno rdeča/Remix duet v koreografiji Teda Robinsona je osebna zgodba Lecavalierjeve, ki pa je ne želi izdati in prepušča gledalcem vso svobodo asociacij.

PONEDELJEK, 22. 5.

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: J. B. Strauss: Ena in druga

20.00 MGL: Kvartet – gledališka predstava. Kvartet je Müllerjeva parafraza kulturnega romana Cholderlosa de Laclosa Nevarna razmerja, danes verjetno bolj znanega po njegovih filmski obdelavi. Po predstavi pogovor z ustvarjalci.

TOREK, 23. 5.

19.30 Cankarjev dom: Marie Chouinard Company (Kanada): Body Remix – Goldbergove variacije – sodobni ples. Predstava je svojevrstna meditacija o lepoti in krhkosti človeškega telesa. Njeno zvočno ozadje je studijsko obdelani posnetek Bachovih Goldbergovih variacij v klavirski izvedbi Glenna Goulda iz leta 1981, v njej pa se vrstijo prizori z na videz pohabljenimi akterji.

20.00 SNG Drama: P. Handke: Podzemni bluz

SREDA, 24. 5.

20.00 Stara elektrarna: Maja Delak & Mala Kline: Hi-res – sodobni ples. Projekt Hi-res se sprašuje, ali in kako se lahko v svetu tehnologije in visoke digitalne resolucije povežemo z bistvom svojih notranjih vzgibov. Po predstavi pogovor z Majo Delak in Malo Kline.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Razkritje skrivnosti

Monika Maljevič

Najbolj brana knjiga zadnjega časa, napisal jo je Dan Brown, s pomočjo režiserja Rona Howarda prihaja na velika platna.

Ameriškega profesorja sim-
bologije Roberta, igra ga
Tom Hanks, pokličejo v
francoski muzej Louvre, da bi po-
magal razjasniti nenavaden umor.
Tam spozna vnukinjo umorjenega
zgodovinarja Sophie (Audrey Tautou)
in skupaj se odločita odkriti,
kdo je morilec. Pri tem naletita na
veliko skrivnost, ki bi utegnila za-
majati temelje krščanstva, kar po-
skušata preprečiti škof Aringarosa
(Alfred Molina) in njegov neizpro-
sni pomočnik Silas (Paul Bettany).
Langdon za pomoč zaprosi zgo-
dovinarja Teabinga (Ian McKellen),
kar ju spravi v še večjo nevarnost
in skrivnost še bolj zaplete. V Da
Vincijevi šifri se vse začne s srhlji-
vim umorom, preiskava pa privede
do razkritja največje zarote v
zgodovini človeštva.

Zadnja večerja V Da Vinci-
jevi šifri sir Leigh Teabing poda
svojevstveno razlago te legendarne
slike, ki jo je Leonardo da Vinci
začel slikati leta 1495 in končal
leta 1498. Naredil jo je po naro-
čilu svojega pokrovitelja, milan-
skega vojvode Ludovica Sforze,
in jo naslikal neposredno na ste-
no samostana Santa Maria delle
Grazie v Milanu. Slika predstavlja
Jezusa trenutek po tistem, ko
svojim apostolom pove, da ga bo
eden izmed njih izdal. Naravni
način prikaza čustev apostolov
– od šoka, prepadenosti do odsotnega
izraza na Judovem obra-
zu – je bil nekaj povsem novega.
Slika je anahronistična, na njej so
miza, prt, stoli in lončevina, ki so
jo vsak dan uporabljali menihi
15. stoletja. Leonardo je apostole
postavil v štiri skupine po tri,
Kristus je na sredini, ločen od
drugih apostolov, okrog njega je
prazen prostor. Desno od Jezusa
je poženščena podoba mladega
apostola, osrednja sled šokantne-
ga konca Da Vincijeve šifre.

The Da Vinci Code

Režija: Ron Howard

Scenarij: Akiva Goldsman po knjigi Dana Browna

Produkcija: Brian Grazen, John Calley

Igrajo: Tom Hanks, Audrey Tautou, Ian McKellen, Alfred Molina, Jürgen Prochnow, Paul Bettany, Jean Reno, Etienne Chicot

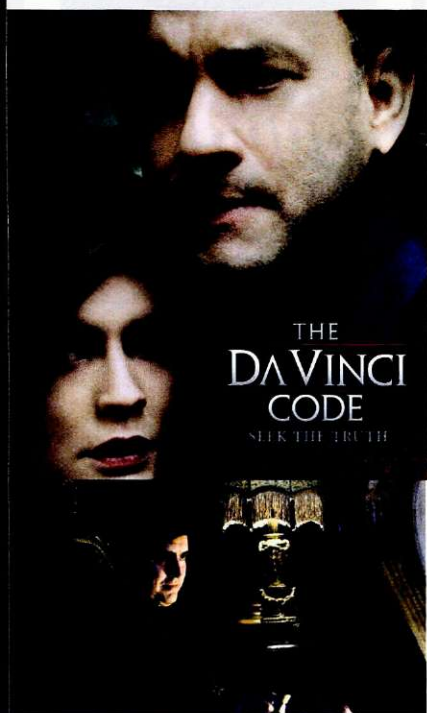
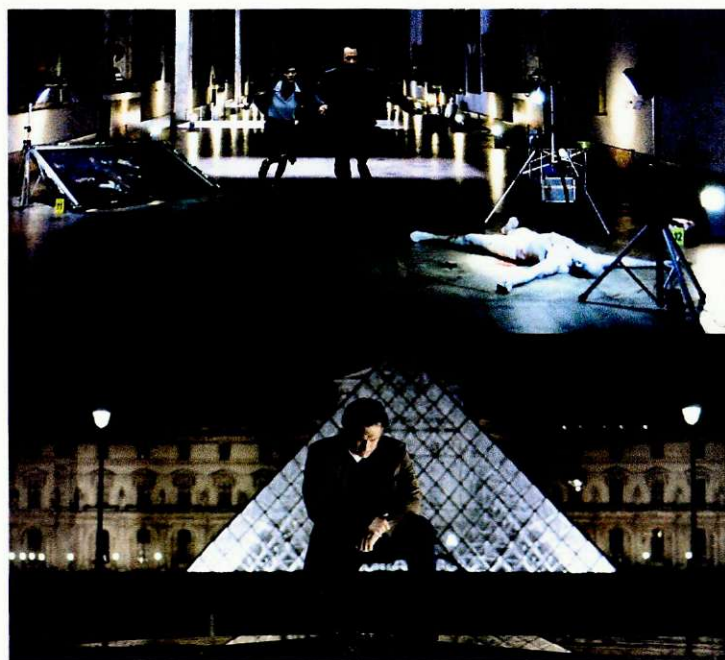
Premiera: 18. 5. 2006

Distribucija: Continental Film

Mona Liza je eden najslavnejših
in najbolj prepoznavnih portretov,
ki so bili kadar koli naslikani. Leo-
nardo je to skrivnostno žensko s po-
menljivo vablјivim nasmeškom za-
čel slikati leta 1503 in jo je verjetno
slikal več let. Tri leta pred smrtjo je
odpotoval v Francijo, da bi delal za
mladega kralja Franca I. Portret je
odnesel s seboj. Prvič so ga razstavili
v Fontainebleauju, nato v Versaille-
su in nazadnje v Louvru. Mnogo
let je bila slika znana kot La Gio-
conda, saj naj bi prikazovala Elisa-
betto, tretjo ženo trgovca iz Firenc
Francesca del Gioconde. Vendar o
sliki še vedno ugibajo. Nekateri so

prepričani, da je Leonardo za model
vzel sebe, drugi, da je bila ženska lju-
bica enega od Medičejcev.

Madona v votlini Leta 1483 je
Leonardo dobil nalogo, da naslika
podobo, ki bi bila osrednja slika
oltarnega triptiha. Obstajata dve
sliki Madona v votlini – izvirnik
na platnu visi v Louvru, kasnej-
ša kopija na lesu pa je v zbirki
Narodne galerije v Londonu in
prikazuje sedečo Devico Marijo z
malim Jezuškom in Janezom Kr-
stnikom. Poleg je nadangel Gabriel.
Slika je del kompleksne skrivnosti
Da Vincijeve šifre. **D**

Dva obraza

Matyas je odraščal v sirotišnici, zato ga zelo preseneti novica o nedavni smrti njegove matere. Ob tem odkrije, da ima tudi brata dvojčka.

SThomasom sta skupaj odraščala do 6. leta starosti. Medtem ko Matyas išče izgubljene spomine, se Thomas izkaže za zelo pozornega moža in očeta, kar v Matyasu vzbudi strahove, da bi poleg lastne identitete lahko izgubil tudi družino.

Fotograf Matyas, mladi očka, ob visoko noseči ženi Claire in malem Pierru živi življenje, za kakršno je bil prikrajšan. Odraščal je namreč v sirotišnici in se zgodnjega otroštva sploh ne spomni. Ko dobi uradni poziv v zvezi z dedovanjem, izve, da mu je nedavno umrla mama, za katero je bil dotlej prepričan, da je skupaj z očetom umrla v prometni nesreči, ko mu je bilo 6 let. Pri notarju izve tudi, da ima brata dvojčka Thomasa, ki pa je rasel pri starših. Poslej Thomas vztrajno nadomešča izgubljeno, Matyas, ki je odkril svoj drugi jaz, pa poskuša sestaviti delčke svojega otroštva. Bolj ko se mu preteklost jasni, mračnejša postaja prihodnost. Ko se Matyas končno najde, se morda tudi izgubi.

Idejo za Dva obraza je Clevon, tudi avtor scenarija in dialogov, dobil pri prijatelju dvojčku, ko mu je dejal: »Introjiciral sem brata. Ko gledajo brata, vidijo mene.« Torej

je ponotranjil bratovo podobo. Gre za znani fenomen zrcalnih dvojčkov. Ta problem identitete (s katerim je Clevon »obseden«, kot pravi, v vseh svojih filmih in ima korenine v njegovih otroških strahovih pred temno in nasilno platjo svoje notranjosti, ko je bil mami na ljubo vedno prijazen), je prepletel z zgodbo prijatelja notarja o dveh »navadnih« bratih (nista bila dvojčka). Iztočnica je bila: »In če se v mojem življenju pojavi še en jaz? Sem jaz neresničen? Je vse, kar vidim, laž?«

Izbral je strukturo klasične pripovedi s stališča glavne osebe, tako da gledalec skoraj nikoli ne ve več kot protagonist. Osredinil se je na prikaz notranjega občutenja z vizijami in sanjami (ki pa se jih glavni lik ne spominja): dialogi so pičli, brez razlag, poudarek je na naravnih »organskih« zvokih. Precej je uporabljal bližnje posnetke, zlasti oči in telesa nasploh. Vsaka oseba ima svojo govorico telesa in čutnost – Clevon pravi, da je poskušal ujeti njeno živalskost. Film je sneman iz roke, kar po mnenju režiserja poudarja občutek resničnosti. Tudi pri zvoku in montaži se je režiser vseskozi spraševal, kakšen bo učinek na gledalca. M. M.

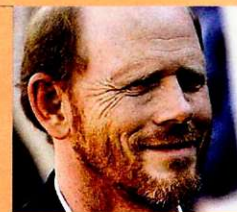
Na kratko

PAULA WAGNER, dolgoletna producentka partnerica ameriškega igralca Toma Cruisa, bo predsednica ene od žirij na letošnjem mednarodnem filmskem festivalu v Benetkah, ki bo v tem italijanskem mestu potekal od 30. avgusta do 9. septembra. Wagnerjeva bo na čelu mednarodne žirije, ki bo odločala o podelitvi nagrad za najboljši filmski prvenec. Podjetje Cruise/Wagner Productions je produciralo tudi zadnji Cruisov film Misija nemogoče 3, remake priljubljene nanižanke iz 60. let. Ista hiša je producirala tudi prva dva filma te serije.

Preparirana trupla **GÜNTERJA VON HAGENSA** bodo »zaigrala« v novem filmu o Jamesu Bondu z naslovom Casino Royale. Pretekli konec tedna so namreč z Danielom Craigom, ki nastopa v vlogi agenta 007, posneli muzejski prizor, v katerem bo viden tako angleški plakat za von Hagensovo razstavo »Körperwelten« kot tudi nekatera izmed njegovih prepariranih trupel. Razporejena bodo za mizo, kot da igrajo karte. Ali bodo pri snemanju uporabili van Hagensove izvirnike ali kopije, ni znano. Večino filma Casino Royale bodo posneli na Češkem, v Pragi in Karlovyh Varyh. Nekaj prizorov bodo predvidoma posneli na Bahamih, nekaj pa v Italiji in Veliki Britaniji. Svetovna premiera 21. filma o Jamesu Bondu po romanu Iana Fleminga iz leta 1953 in v režiji Novozelandsca Martina Campbella bo predvidoma novembra letos.

Ameriški režiser **RON HOWARD** sploh ne razmišlja o tem, da bi se oziral na zahtevo organizacije Opus Dei, da se njegov novi film Da Vincijeva šifra opremi z opozorilno oznako. Skrajno konservativna katoliška organizacija je Howarda namreč prosila, naj v glavi cerkvenega trilerja pojasni, da gre za povsem izmišljeno zgodbo. »Tu ne gre niti za religijo niti za zgodovino,« je ogorčeni Howard izjavil v enem od intervjujev za ameriški tisk. »Vohunski trilerji se preprosto ne začenejo s takšne vrste pojasnili,« je menil Howard. Predloga Dana Browna pa jasno kaže na to, da se je film naslonil na leposlovni roman.

Trouble

Režija: Harry Clevon

Scenarij: Harry Clevon, Isabelle Coudrier-Kleist, Sophie Hiet, Yann Le Nivet in Jérôme Salle

Igrajo: Benoît Magimel, Natacha Régnier, Nathan Lacroix, Olivier Gourmet, Christian Crahay, Patrick Descamps, Hanna Novak

Premiera: 25. 5. 2006

Distribucija: Ljubljanski kinematografi

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

RADIO VELENJE

Po potih stare slave

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Seat Ibiza 1,4 TDI reference

Povsem logično je, da se od modela, ki je za Seat v 12-letni zgodovini prinesel največ uspehov, tudi v prihodnje veliko pričakuje. Gre za ibizo, avtomobil nižjega razreda, ki je bil pred kratkim prenovljen, da bi še vedno lahko uspešno dihal za ovrtnik vodilnim. Sedaj je še očitnejši športni predznak, napredek je opazen pri kakovosti izdelave, hkrati pa bi tudi cena lahko prepričala kupce, saj je v primerjavi s starim modelom ugodnejša.

Velike spremembe Pre-nova je najočitnejša na sprednjem delu avtomobila. Žarometa imata vidne dvojne luči, hladilne odprtine pa se

bolj agresivno zajedajo na odbijaču pod njima. Ostalo je bolj ali manj ostalo enako, pozorni bodo opazili le nekaj sprememb na zadku, kjer je najočitnejša velik napis 'ibiza' na pokrovu prtljažnika. V notranjosti so uporabili nove materiale, ki so malce kakovostnejši na otip in bolj sestavljeni. Za voznika je seveda najpomembnejše, da je njegov prostor odlično urejen. Dobro oprijemljiv volan je nastavljen po višini in globini, po višini tudi sedež, ki mu manjka nekaj več ledvene opore. Gumbi so smiselno razporejeni in na doseg roke,

čeprav moti, da tisti na volanu za upravljanje radia ponoči niso osvetljeni. Lahko bi bil na voljo tudi kakšen odprt predal več, sicer pa ni večjih zamer. Prostora je razmeroma dovolj za avtomobil tega velikostnega razreda, tako da tudi sedenje zadaj za odrasle ni mučno, prtljažnik pa je nekako v povprečju med ibizi enakimi. Z električnim servom ojačan volan je glede komunikativnosti eden boljših v razredu, saj ponuja dovolj občutka za dober nadzor, kar pristaja športnemu značaju seatov. Edina zamera, ki se tiče nadzora, je predolg hod pedala za sklopko. Inženirjem je s podvozjem s posamičnima obesama spredaj in poltogo premo zadaj uspelo doseči dinamično vodljiv avtomobil, ki ponuja zanesljivo lego v ovinkih, le vzmetenje je lahko za kakšen 'francoski' okus pretrdo.

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	SEAT IBIZA 1.4 TDI
vrsta motorja	trivaljni, vrstni, turbodizelski, 2 ventila na valj
prostornina v ccm	1422
moč v kW (KM) pri vrt./min	51 (70) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	155 pri 2200
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	3977 x 1698 x 1441
medosna razdalja v mm	2460
prtljažnik v litrih	267/960
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1131 (513)
največja hitrost v km/h	166
pospešek 0-100 km/h v s	14,8
poraba (po normah EU) v l/100 km	5,9/4,1/4,7
poraba na testu v l/100 km	6,6
cena vozila v SIT	2.762.110

Glasen, nemiren in zmogljiv

Osnovni turbodizelski trivaljni naj bi bil najbolj razširjen med motorji v dizelski ponudbi, iz nekaj več kot 1,4 litra delovne pro-

stornine pa iztisne zadovoljivih 51 kW (70 KM). Obstaja tudi 8 kW (10 KM) močnejši agregat, vendar je že osnovni s 155 Nm navora dovolj zmogljiv za vsakdanje poti. Majhni avtomobili z dizelskimi motorji so že praviloma precej dragi, zato se velikokrat pojavi vprašanje smiselnosti nakupa takšnega kompleta, še posebej če avto vozimo večinoma na kratkih razdaljah. Seatov oziroma Volkswagnov TDI je precej robat izdelek. Glasen in dokaj nemiren je skozi celotno območje delovanja, še posebej ob zagonu. Le trije valji pač zahtevajo svoj davek, saj je takšen motor težje uravnotežiti kot tiste s sodim številom cilindrov. Vseeno pa se po drugi strani odkupi z zmogljivostmi. Predvsem dobri vmesni pospeški so posledica velike za-

loge navora in komunikativnega menjalnika, ki tudi z ročico lepo sledi voznikovim željam. Poraba je ob nezahtevni vožnji lahko zares nizka in se dejansko približa tovarniškimi vrednostim, ki obljublajo povprečje znatno pod petimi litri, med mestnimi križarjenji pa se hitro približa vrednostim, ki jih dosegajo šibkejši bencinski motorji, zato spet velja razmisliti, kje opravljate največ svojih poti.

Še vedno uspešen Da bo ibiza po prenovi še vedno prodajna uspešnica za Seat, ne moremo dvomiti, saj gre za zanimiv in dovolj samosvoj avto, čeprav temelji na koncernskih bratcih, ki so si včasih med seboj že kar preveč enaki. Osnovni opremljenosti 'reference', ki vključuje ABS, čelni zračni blazini, električno pomični sprednji šipi ter daljinsko osrednje zaklepanje, bo verjetno večina dodala še klimatsko napravo za le 130 tisoč tolarjev doplačila, vse skupaj pa lahko že pomeni idealen avtomobil za marsikateri slovenski okus z nekaj športnega pridiha. V razumljivih cenovnih okvirih seveda. **D**

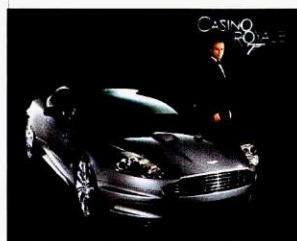

Novice

OPEL OPC V SLOVENIJI V začetku maja se pri vseh Oplovih pooblaščenih trgovcih začelja prodaja modelov OPC (Opel Performance Center). Nove različice merive, astra, zafire in vectre prihajajo na trg z obsežnim seznamom opreme, vrhunsko tehnologijo in izjemnimi užitki v vožnji s športnim pridihom. Novi modeli OPC imajo posebno prednjo masko z osrednjo rešetko za zrak, velikimi 18-palčnimi platišči s prepoznavnim šestkrakim dizajnom OPC, poudarjenima pragovoma, modrimi zavornimi čeljustmi in trapezoidnima izpušnima cevema. Notranjost krasita vrhunska športna sedeža Recaro in inštrumenti ter usnjena volan in ročica menjalnika.

CHEVROLET EPICA Chevrolet bo z novo epico, ki prihaja na trg letošnjo jesen, poživil ponudbo limuzin v segmentu srednjega razreda. Prišlek bo na voljo z 2,0- oziroma 2,5-litrskim prečno nameščenim šestvaljnim pogonskim agregatom. S svojim slogom že napoveduje novo oblikovalsko obdobje znamke Chevrolet. Glavne značilnosti so radodarno odmerjen potniški prostor, učinkovita zvočna izolacija in obsežna serijska ter varnostna oprema. Novo epico izdelujejo v korejski tovarni GM v Byupongu.

ASTON MARTIN DBS Britanci so posredovali v javnost prve uradne fotografije novega astona martina DBS, ki so ga izdelali po meri najslavnejšega britanskega filmskega vohuna. V njegovi zadnji filmski epizodi z naslovom Casino Royale, ki bo premierno predstavljena publiko v letošnjem novembru, ga bo upodobil igralec Daniel Craig. Novi DBS je zasnovan na podlagi modela DB9, ki so ga za to priložnost opremili z aerodinamičnim kompletom in dodatnimi odprtini za hlajenje motorja. V notranjosti bosta Bondove filmske sopotnike pričakala alcantara in usnje.

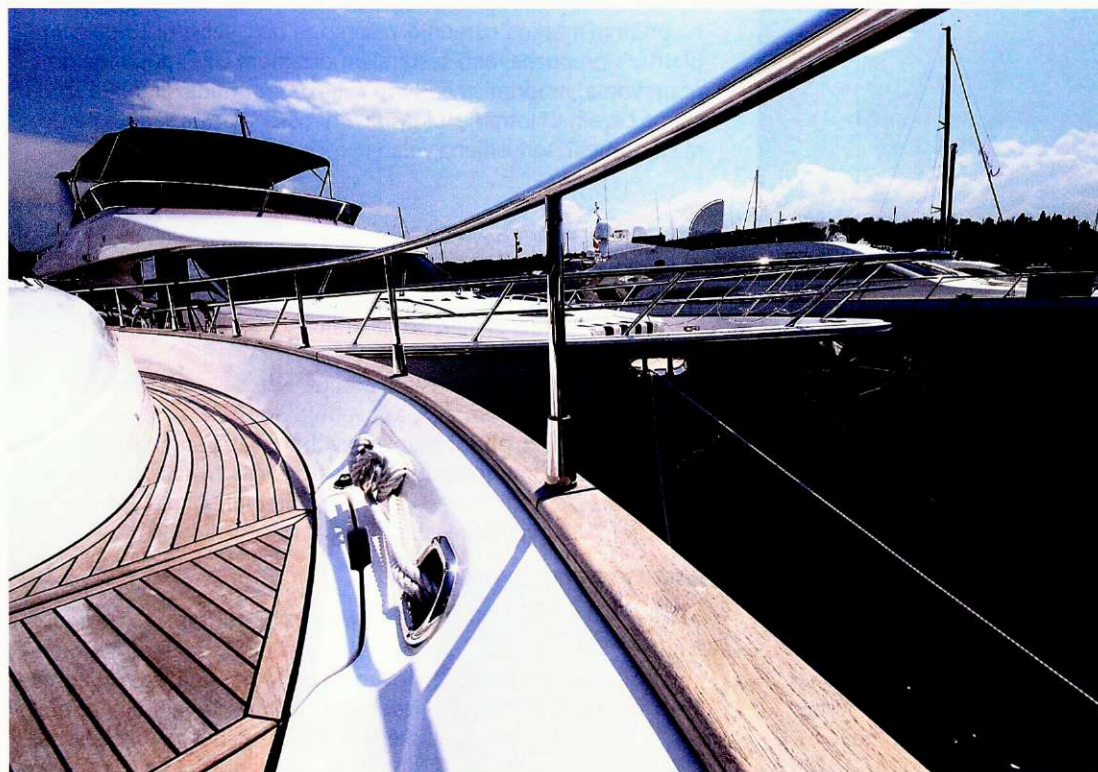
30 LET DIZELSKEGA VARČNEGA GOLFA Pet litrov goriva na 100 km, navor kot pri 6-valjnem bencinskem motorju, veliko prevoženih kilometrov – vse to odlikuje Volkswagrove turbodizelske motorje. Dejstvo, da se kar štirje od desetih kupcev golfa odločijo za dizelski motor, je dokaz zgodbe o uspehu, ki so jo pri znamki Volkswagen s predstavitvijo prvega golfa D začeli pisati pred natanko 30 leti. Volkswagen je prvič predstavil dizelsko vozilo golfovega razreda konec poletja 1976.

Radio Krka
106.6 MHz

Plavajoče razkošje

Aleš Kocjan; foto: Bor Slana

V portoroški marini je bila v drugi polovici prejšnjega tedna že enajsta mednarodna razstava Internautica, na kateri se je predstavilo več kot 200 domačih in tujih razstavljavcev.

odličnih izdelkov te ladjedelnice. Tako si je bilo mogoče na razstavi premierno ogledati luksuzni 15-metrski motorni jahti CRANCHI Mediterranee 50 Hard Top in Mediterranee 47 Hard Top pa tudi povsem novo superluksuzno jahto Dominator 62S.

Elan Marine je kot običajno poskrbela za povečanje domače samozavesti in ponosa. Tako smo si lahko na razstavi ogledali celotno linijo domačih potovalnih jadrnic Impression – 434, 384 in 344, ki je mimogrede tudi dobitnica nagrade »evropska jadrnica leta 2006«, nikakor pa ni bilo mogoče prezreti povsem nove jadrnice iz Elanove delavnice, to je Elan 340, ki naj bi v tem segmentu nadomestila zelo uspešno jadrnico Elan 333. Ker jadrnica predstavlja povsem nove smernice oblikovanja, strokovnjaki ne dvomijo, da na navtičnih razstavah ne bo žela najrazličnejših priznanj.

Tudi letos so organizatorji razstavne površine razdelili v dva dela. V pokritem delu so si lahko obiskovalci ogledali motorna plovila, dodatno opremo, navigacijske pripomočke, športna oblačila in vso drugo opremo, ki je bodisi posredno, bodisi neposredno povezana z navtiko, na morju pa so bile zasidrane večje motorne jahte in jadrnice. Na obeh vrstah površin so si lahko obiskovalci letos ogledali več kot dvesto različnih plovil in spoznali prek 1.000 bolj ali manj priznanih domačih in svetovnih blagovnih znamk. Med domačimi podjetji so izstopala podjetja Seaway, Best Boats Yachting in Elan Marine. Seaway se je na razstavi predstavil s tremi plovili, pri čemer je bilo največ zanimanja obiskovalcev namenjenega jadrnici Shipman 63, ki

je na letošnji navtični razstavi v Düsseldorfu dobila najvišje priznanje v navtiki, ki ga podeljuje enajst največjih navtičnih revij v Evropi, to je naslov »evropska jadrnica leta 2006«. Jadrnico je v celoti zasnoval, razvil in zgradil Seaway, odlikujejo pa jo inovativna zasnova, odlične plove lastnosti in

ekološko neoporečna tehnologija. V nasprotju s Seawayem se Best Boats Yachting ni mogel predstaviti s tako prestižno jadrnico, ki bi jo zasnovali in naredili Slovenci, je pa podjetje, ki je že 17 let ekskluzivni zastopnik znane italijanske ladjedelnice Cantiere Nautico Cranchi iz severne Italije, predstavilo nekaj

Plavajoči hotel Ker si je bilo na sejmu skoraj nemogoče ogledati vse takšne in drugačne motorne jahte, za katere je vsaj v naši ekipi veljalo največ zanimanja, smo se odločili, da si bomo bolje ogledali eno izmed njih in jo vam nekoliko podrobneje predstavili. Izbrali smo si seveda eno izmed večjih jaht, če

Evropska jadrnica leta 2006 Shipman 63

Ladenstein 72 – razkošje, ki se ga hitro navadite

Jadrnice in lepa dekleta – dobra kombinacija

ne že kar največjo, ki jo je bilo mogoče videti na sejmu, to je 1,9 milijona evrov vredno jahto z oznako Ladenstein 72, ki jo je izdelal Ladenstein Yacht. Mere tega plavajočega hotela s petimi zvezdicami so vsaj za navadne smrtnike sanjske. Jahta v dolžino meri 22 metrov, široka je 5,55 metra, poveljniški most, s katerega se ladja upravlja, pa se dviga kakšnih pet metrov nad morsk gladino, kar je dovolj, da človek dobi občutek, da upravlja z malo manjšim Titanikom. Temu primerno je seveda tudi razkošje, ki ga ponuja jahta. V trupu ladje, ki sprejme od 15 do 20 ljudi, je pet razkošno opremljenih kabin. Vsaka ima lastni wc, kopalnico, hi-fi in televizijski sistem. V srednjem delu ladje so razkošna kuhinja, jedilnica, dnevni prostor in poveljniški most, ki poleg pogleda skozi okno edini daje občutek, da je človek na ladji in ne kje drugje. Potem je tu seveda še gornji

del ladje, kjer so jacuzzi za dve osebi, dnevni prostor, več površin za sončenje in še drugi poveljniški most. Čeprav so jahto izdelali na Tajskem, je izdelana zelo kakovostno. Večina notranjosti je odeta v žamet in les, pohištvo je zelo kakovostno, prav tako pa tudi vsi drugi deli ladje. Prav slednje je skupaj z ceno, ki je glede na podobne jahte razmeroma ugodna, tisto, kar je po besedah Martina Forštnerja, direktorja podjetja Fori Tinko, ki je ekskluzivni zastopnik za tovrstne motorne jahte za celotno območje Jadrana, razlog za to, da za jahto vlada veliko zanimanje. Tako naj bi po njegovih besedah na razstavi stekli pogovori s Slovincem, ki se resno zanima za njen nakup. Ogledovanje takšnih in drugačnih ladij in razkošja, ki ga ponujajo, se človek ne naveliča, zato je vedno težko ko je treba odiniti proti domu. A kaj hočemo, vsega lepega je enkrat konec. **D**

Teleskop

OGROŽENA POLARNI MEDVED IN POVODNI KONJ

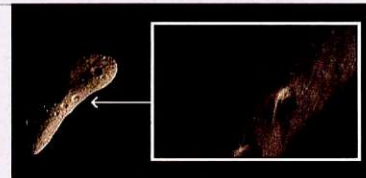
Znanstveniki so na seznam živalskih vrst, ki jim grozi izumrtje, pred kratkim prvič uvrstili polarnega medveda in povodnega konja. Kot pravijo biologi, so polarni medvedi prizadeti predvsem zaradi izgube arktičnega ledu, ki se v zadnjih letih čedalje bolj taja, povodne konje pa ogroža predvsem nenadzorovan lov. Tako je denimo populacija povodnih konjev v Demokratični republiki Kongo v zadnjem desetletju upadla za kar 95 odstotkov, kar je bil tudi eden od glavnih razlogov, da so povodne konje uvrstili na seznam vrst, ki jim grozi izumrtje.

CONCORDE NAJ BI DOBIL NASLEDNIKA Japonska vesoljska agencija JAXA naj bi s pomočjo nekaterih japonskih podjetij in z ameriško vesoljsko agencijo NASA še to poletje začela razvijati novo nadzvočno potniško letalo, ki naj bi nadomestilo slavni concorde. Po zdajšnjih načrtih naj bi letalo, ki naj bi ga razvili najpozneje do leta 2020, letelo z vsaj dvakratno hitrostjo zvoka, na svoj krov pa naj bi sprejelo med 200 in 300 potnikov. Njegova posebnost naj bi bila, da bi med letom povzročilo samo stotino hrupa, kot ga je povzročal concorde, česar se bodo zagotovo najbolj razveselili prebivalci ob letališčih.

GROZI ZEMLJI ŠE EN ASTEROID?

Astronomi so med opazovanjem vesolja odkrili nov, približno 800 metrov širok asteroid, ki bi lahko že čez dve leti trčil ob Zemljo. Znanstveniki možnost, da bi se slednje zgodilo, sicer ocenjujejo z ena proti šest milijonom, kar ni veliko, vendar pa pri tem ne izključujejo možnosti, da bi asteroid pri svojem potovanju mimo Zemlje spremenil smer in se obrnil neposredno proti njeni površini. Ameriški strokovnjak Dan Durda je ob tem za neko znanstveno revijo dejal, da bi v tem primeru za pripravo na trk imeli nekaj več kot dve leti časa, vendar pa za ukrepanje razen evakuacije območja, ki bi ga asteroid prizadel, ne bi imeli prav veliko možnosti.

NALOŽBENO ZAVAROVANJE Z JAMSTVOM GLAVNICE
KO.M.ET.

Enkratno vplačilo
samo do
15. 6. 2006
EMISJA JE OMEJENA

VLAGAJTE V ZDRUŽENE RASTOČE TRGE

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

 triglav

MODRA ŠTEVILKA
080 28 64

Računsko sodišče RS je predlagalo likvidacijo družbe Stadion, ki jo je ustanovila MOL za graditev stadiona.

Likvidacija Stadiona

1. del

Lovro Kastelic, foto: Gregor Pohleven

Računsko sodišče RS je predlagalo likvidacijo družbe Stadion, ki jo je ustanovila MOL. Le-ta je še enkrat dokazala, da se raje igra umazane kot pa nogometne igrice.

MOL je 17. novembra leta 1999 v sodelovanju z NZS pripravila sprejem za slovensko nogometno reprezentanco, ki se je tedaj senzacionalno, po kijevskem meteu, uvrstila na evropsko prvenstvo. Sprejema se je udeležilo več političnih in športnih veljakov, okoli 5.000 navijačev pa je zabavala slovenska glasbena »reprezentanca« v sestavi Peter Lovšin, Zoran Predin in Vlado Kreslin. Organizator »ljudskega rajanja« je bila takratna ljubljanska županja Vika Potočnik, ki je tudi prva

nagovorila navzoče. »To, o čemer smo dolgo sanjali, se je uresničilo. Čestitam fantom,« je dejala županja, na njene besede pa se je množica odzvala z vzkliki: »Hočemo stadion, hočemo stadion!« Enako željo so izrazili tudi ljubljanski reprezentanti na čelu z Džonijem Novakom in Potočnikovi tedaj ni preostalo drugega, kot da obljubi nov objekt, čeprav je bil tedaj po njenem mišljenju tudi stari lep. In tako se je na lep poznojesenski dan ob taktih veselja in evforije, ko je tudi tako premeteno in izkušeno političar-

ko, kot je bila Vika Potočnik, zanjel nenadzorovan val navdušenja, začel projekt novega ljubljanskega oziroma vseslovenskega stadiona. Projekt se je sedaj po skoraj sedmih letih izrodil v največjo ljubljansko sramoto, dokaz politične nesposobnosti mestnih veljakov in prvovrstni nateg, ki je ves ta čas rabil izključno za prefinjeno manipulacijo – nabiranje političnih točk, z davkoplačevalskim denarjem plačan poligon za politične mahinacije in odličan trening za prihodnja politična spletkarjenja.

Županjin as Slovenska nogometna reprezentanca pa kar ni in ni hotela popustiti. S še večjo senzacijo – uvrstitvijo na svetovno nogometno prvenstvo – bi ji namreč kmalu uspelo nokavtirati MOL in izsiliti tisto, za kar so si nekateri športni delavci dolga leta prizadevali. Vodilnim birokratom pa se je vendarle nekako uspelo izkopati izpod toče nogometnih senzacij in v svojem birokratskem elementu so prevzeli odločilno pobudo. Konec marca 2001 je tako mestni svet s 36 glasovi za in dvema proti odobril sklep o prodaji 5,5-odstotnega deleža občine v banki SKB. Sprejeli so namreč ponudbo francoske banke Société Générale S. A. za prodajo delnic v skupni vrednosti 1,75 milijarde tolarjev. Na omenjeni seji je svetnik SDS Peter Sušnik povprašal županjo Viko Potočnik, ali je res, da je (ta) denar pravzaprav že rezerviran za graditev novega nogometnega stadiona, a je to županja odločno zanimala. Natanko uro pred legendarno tekmo s Srbijo in Črno goro so Green Dragons na južni tribuni izobesili napis »Od tistih, ki nimamo strehe nad glavo, tistim, ki nam iz dneva v dan lažejo: hočemo stadion!« Oči pa so bile uprte tudi v Potočnikovo, ki naj bi imela končno pravega asa v rokavu: denar za stadion. Žal pa so županjininega asa še pred njo pograbili najrazličnejši mrhovinarji, ki so se želeli prisesti na potencialno naložbo in iz nje izvleči denar, ugled in položaj. Ljubljana je bila vsem takšnim pripravljena odstopiti primerno veliko komunalno opremljeno zemljišče za stadion. Odprl naj bi

Slovenci so na svetovnem hokejskem prvenstvu v Rigi s 3:3 remizirali z Italijo in se poslovili od elitne skupine. **RISI** so vodili že s 3:0, a zapravili prednost. Če bi zmagali, bi obstali, saj je Danska premagala Kazahstan s 3:2.

Nemški nogometni zvezdnik **MICHAEL BALLACK** je v Londonu podpisal triletno pogodbo z angleškim prvakom Chelseajem. 29-letni nogometaš naj bi v klubu ruskega bogataša Abramoviča prejemal med 90.000 in 130.000 funtov na teden.

V peklenem ozračju Hale Tivoli se je bil hud boj na prvi finalni tekmi rokometne lige prvakinj. Slovenske in danske prvakinje so prikazale hitro in grobo igro. **RK KRIM** je na koncu izgubil in potuje na povratno tekmo z dvema zadetkoma zaostanka.

Na seji upravnega odbora kluba **MARIBOR PIVOVARNA LAŠKO** še niso določili naslednika Milana Đuričiča, ki je odstopil tudi zaradi pritiskov pokroviteljev. Predsednik Rudolf Turk je dejal, da sta morebitna kandidata Borut Jarc in Marjan Pušnik.

se bančni račun, in ko bi se nanj steklo dovolj denarja, bi določili lastninske deleže in začeli graditi.

Stop za Bežigrad 17. maj leta 2001 bi moral biti dan D za ljubljanski nogomet, saj je tričlanska komisija Uefe v svojem poročilu zapisala: Stop za Bežigrad. Na potezi je bila zdaj ljubljanska županja, ki bi morala po dogovoru s križniškim redom v zvezi z denacionalizacijo bežigrajskega stadiona in po sestanku z direktorjem SCT Ivanom Zidarjem končno

tudi kot potencialni izvajalec. Na prvi poletni dan istega leta je bilo vse podpisano in overovljeno. Vika Potočnik je dejala, da je posel čist, in tudi mestni svetniki so potrdili podpis pogodbe, s katero je 163.439 m² zemljišča v Stožicah prešlo v last in posest MOL. Zemljišče je stalo 2,7 milijarde tolarjev, celoten znesek pa naj bi pokrila s prodajo delnic banke SKB in proračunom. Že tedaj pa je neodvisni svetnik Janez Sodrznik opozoril na zanimivo zgodovino tega zemljišča in spornost sklenjenega posla.

Spočetka je bila zamišljena graditev stadiona s približno 15 tisoč sedeži za približno 8 do 9 milijard tolarjev. Podžupan Anton Colarič, ki je vodil tedanji nogometni lobi v mestnem svetu, se je posvetoval celo s predstavniki nekega azerbajdžanskega kluba, ki so mu razložili, kako je potekala graditev stadiona pri njih. Medtem ko so županjo združeni navijači glasno ozmerjali in izžvižgali, je menil, da bi moral biti stadion zgrajen že do leta 2003. A to so bile le lepe besede, ki še po dveh letih »mlatenja prazne slame« niso prinesle niti sklepa niti finančne konstrukcije morebitnega stadiona. Denacionalizacijska pregovaranja so šla v nedogled, na vidiku pa je bil že nov eksperiment, ki se je z novim letom 2002 glasil nekako takole: ker smo pred dvema letoma nekaj pomotoma obljubili, se moramo vsaj delati, da bomo stadion zgradili. Ljubljanski mestni svet je zato po precej polemični razpravi ustanovil gospodarsko družbo z omejeno odgovornostjo - Stadion ... **D**

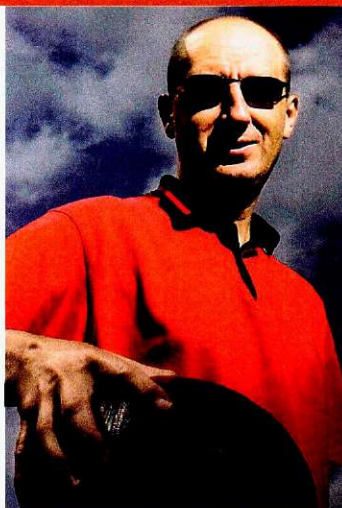
Viktorija Potočnik, nekdanja županja

dati znamenje za gradnjo. Manjkal je torej le še dogovor s tretjim lastnikom, OKS, ki bi moral biti sicer najprožnejši akter pri dokončnem dogovoru, a je moral tudi ta pristaviti svoj lonček. Zahteva OKS je bila nesprejemljiva: prostori za delovanje OKS na samem stadionu. Tudi križniški red se je dolgo obotavljal in trdno zastopal svoja stališča. Zato se je naveza SCT-MOL odločila za drugo oz. drugačno taktiko – zgraditev stadiona na lokaciji v Stožicah, ki je bila sicer v lasti SCT. Le-ta si je za to prizadeval

Ob začetku vrha EU–Latinska Amerika so se predsedniki vlad in držav na Dunaju preizkusili v dobrodelni nogometni tekmi. Premier JANŠA je v šali komentiral odlični slovenski nogometni izkupiček kot »bodoči delež prispevka v Evropski uniji«.

Tudi po osvojitvi 29. naslova prvaka italijanski JUVENTUS tone vse globlje. Dva izmed vodilnih mož torinske ekipe Luciano Moggi in Antonio Giraudo naj bi bila nameršala sodnike po željah njunega kluba.

Vrnili se bomo!

Esad Babačić

Napovedi Pavleta Kavčiča, da bodo naši tokrat poskusili kaj več proti velikanom svetovnega hokeja, so se v popolnosti uresničile.

Risi so na svetovnem prvenstvu v Latviji pokazali, da lahko »tekmujejo« tudi s takšnimi velesilami, kot sta Finska in Češka. Posebej slednja se je morala pošteno oznojiti, da so lahko dosegli minimalno zmago. Tako zrelega hokeja nismo prikazali še na nobenem prvenstvu in že zaradi prvih dveh tekem smo lahko ponosni na svoje fante. Resda je potem sledil padec, ki je na koncu prinesel nesrečni remi proti tradicionalnim nasprotnikom Italijanom; ti so pač izkoristili izpraznjenost nekaterih naših igralcev, zaradi česar pa nas res ne sme biti sram. Pričakovanja pred prvenstvom so bila tudi tokrat povsem neskladna z realnostjo našega hokeja, ki pri nas nima primerne statusa. Kakovost klubskega hokeja in nasprotniki v mednarodni ligi so daleč pod standardi, ki vladajo v visoko razvitih hokejskih državah. Po dveh odličnih predstavah v uvodu prvenstva smo hitro pozabili, kdo smo, od kod prihajamo in koliko nas je. Namesto da bi ostali skromni v svojih pričakovanjih, smo nemudoma začeli razmišljati o še enem velikem uspehu, kar ostanek v skupini A nedvomno je. Mirno smo pozabili, da je vsaka točka proti članom zgornjega doma svetovnega hokeja enaka zmagi. Biti blizu remija proti Čehom ali povesti dve proti nič proti Fincem je bilo nekaj, o čemer si pred leti ne bi upali niti sanjati. Vse, kar je bilo manj od pet zadetkov v naši mreži, se je štel za uspeh in zaradi tega ni nihče preveč obupaval. Doseči zadetek proti svetovnim prvkom ali olimpijskim podprvkom je bilo praznik, saj so se takšne priložnosti pokazale bolj poredko. Zdad pa ne le da smo dosegli zadetke, na trenutke smo bili celo boljši na igrišču. Kar nenadoma smo začeli dobivati dvoboje ob »bandi« in imeli nadzor nad ploščkom tudi v napadalni tretjini nasprotnika. Prednost enega igralca ni več tabu, kot je bilo to še do nedavnega. Ob vsaki izključitvi nasprotnika lahko realno pričakujemo, da bomo sprožili nekaj nevarnih napadov, iz katerih se lahko izcimi kakšen zadenek. Ob povečanju kakovostnih srečanj v »domačem« prvenstvu se bo pripravljenost reprezentantov gotovo še dvignila in tako bo lažje tudi našim zvezdnikom, ki so nosili breme celotne ekipe. Že zaradi Anžeta Kopitarja je bilo to prvenstvo zlata vredno, saj se nam zdaj ni treba bati za prihodnost slovenskega hokeja. Nasprotnikom iz Rige lahko mirno sporočimo, da se kmalu vrnemo.

Duhovnika Antona Gosarja je morilec umoril v njegovi sobi, kjer je užival zasluženi pokoj.

Kazen potrdili tudi višji sodniki

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Morilcu upokojenega duhovnika tridesetletno kazen tokrat potrdilo tudi višje sodišče. Nesrečno žrtev je šest let pred umorom pretepel skoraj do smrti. V drugo se je je lotil z nožem zaradi plena, vrednega 162.652,50 tolarja.

V drugo oziroma v četrto je šlo. Devetindvajsetletni morilec Ladislav Žagar je bil obsojen na trideset let zavora, ker je januarja 2004 umoril tedaj devetinsedemdesetletnega upokojenega mekinjskega župnika Antona Gosarja. To pa ni edini Žagarjev greh, za katerega so mu sodili. Maja 2003 je namreč poskušal oropati homškega župnika Antona Dobrovoljca. Tudi tedaj je izvlekel nož, vendar je prisebnemu duhovniku uspelo pravočasno odriniti roparja od vrat in jih zapahnuti. Za umor je bil Žagar obsojen na trideset let zavora, za poskus ropa na štiri in nato na enotno kazen trideset let, kar je najvišja kazen po našem kazenskem zakoniku. Kazen je potrdilo tudi višje sodišče, tako da je postala pravnomočna.

Žagar je star znanec policije in tudi zapornik. Po prihodu iz zavora v drugi polovici devetdesetih je začel zahajati v Mekinje

k župniku Gosarju, ki je bil znan po tem, da je nesrečnikom rad pomagal s kakšnim tolarjem. Tako je z njim prišel v stik tudi Žagar. Aprila 1998 je nenadoma napadel duhovnika in ga hudo poškodoval ter oropal. Poškodbe so bile tako hude, da je bil nesrečni duhovnik nekaj dni v komi. Žagarju so za to dejanje sodili in ga obsodili na štiri leta in pet mesecev zavora.

S prestajanja kazni je prišel predčasno in se spet začel klatiti po okolici rodnega Kamnika. Pomoč je iskal pri duhovnikih, vendar je kmalu postalo jasno, da je delomrznež in pomoč izkorišča.

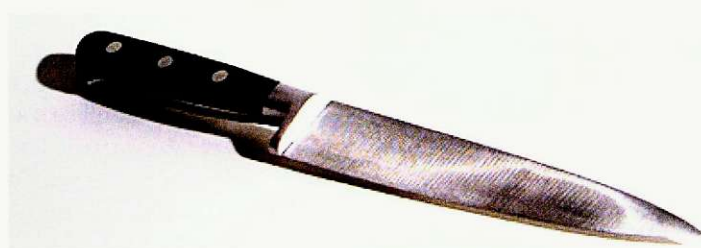
To je spoznal tudi homški župnik Dobrovoljc in mu ni hotel pomagati. Žagar je zato uporabil nož, a duhovniku ga je uspelo odriniti od vrat in jih zapahnuti.

Morilec se izgovarja na pijanost

Žagar je nato poskušal priti v stik s svojo nekdanjo žrtvijo Antonom Gosarjem. Le-tega je bilo zaradi preteklih dogodkov strah in ga ni hotel niti videti. Usodnega januarja je Žagar spet prišel po pomoč v župnišče, tokrat oborožen s kuhinjskim nožem. Uspelo mu je priti do Gosarjeve sobice, tam pa je starega duhovnika zabolal v trebuh in še štirikrat v hr-

bet. Nesrečnega ranjenca je pustil izkrvaveti na tleh njegove sobe, sam pa je prebrskal njegovo mizo in pobral denar. Pokojni župnik je bil natančen mož in je do tolarja natančno zapisoval vse prihodke in odhodke. Plen, za katerega je Žagar moril, je bil vreden natančno 162.652,50 tolarja.

Že večer po umoru so Žagarja hudo pijanega prijeli policisti. Trdil je, da se ne spominja, kaj se je zgodilo. Na prvem sojenju je bil obsojen na trideset let zavora, a je višje sodišče kazen vrnilo v prvostopenjsko presojo. Znova naj bi bili ocenili stopnjo morilčeve pijanosti in zmožnost dojemanja v trenutku umora. Izvedenci so to ocenili kot nebitveno za njegovo razumevanje in sodišče ga je znova obsodilo na trideset let zavora. Tokrat se je tudi višje sodišče strinjalo in morilec bo še slabih osemindvajset let za zapahi, če ga seveda ne bodo spet predčasno izpustili. **D**

Sumljiva zabojnika

Cariniki so sumljiva zabojnika odprli in zasegli za petdeset milijonov tolarjev cigaret in kup usnjene galanterije.

Aprila je v koprsko pristanišče priplula tovorna ladja Mare Phoenicium. Plovilo je priplulo iz izraelskega pristanišča Haife, kjer je naložilo več sto zabojnikov, ki so jih v Sredozemlje pripeljali iz Kitajske, natančneje iz Šanghaja.

Približno 250 zabojnikov so izkrcali v Kopru, dva pa sta se zdelala carinikom sumljiva. Za enega so listine kazale, da so v njem lesena vrata. Zabojniki so bili naslovljeni na neko madžarsko firmo. Cariniki so ga odprli. Vseboval naj bi 195 lesenih vrat, izkazalo pa se je, da je vrat res nekaj, vendar precej manj, kot je bilo zapisano. Za paletami z vrati so bili kartoni cigaret.

Šlo je za cigarete znamk Marlboro in Benson and hedges. Štetje je pokazalo, da so poskušali

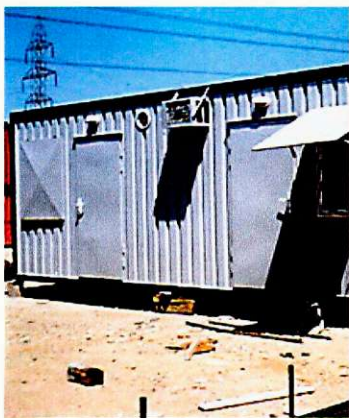
neznanci pretihotapiti 1,825.000 cigaret. Na trgu bi zanje dobili okoli petdeset milijonov tolarjev.

Še bolj pa je bil carinikom sumljiv drugi zabojniki. Dokumentacija je kazala, da je v njem le dobrih osemsto različnih torb. Cariniki so posumili, da je nekaj narobe. Zakaj naj bi bili pripeljali prazen zabojniki in si tako delali nepotrebne stroške?

Cariniki so se odločili, da ga odprejo. Izkazalo se je, da je v njem okoli 15.500 različnih torbic, denarnic in nahrbtnikov.

Najverjetneje gre za ponaredek uglednih svetovnih znamk. Pošiljka je bila namenjena hrvaškemu naslovniku.

Če bo pregled pokazal, da gre res za ponaredek, bodo v skladu s predpisi blago uničili. B. S.

KUP ORODJA Zanimivo je, da največji delomrzneži radi kra-dejo delovno orodje. Seveda ne zato, da bi ga uporabljali, ampak zato, da ga na bolj-jaku prodajo in si tako v žep zbašejo kak bankovec. Večina so tarče zabojniki po gradbiščih in plen navadno ni zanemarljiv.

Eden največjih v zadnjih dneh je bil v gradbenem zabojniki na gradbišču na Cesti v Gorice. Neznani nepridiprav, verjetno pa jih je bilo več, je iz njega odnesel kup različnega orodja v skupni vrednosti 4 milijone tolarjev.

VELIK PLEN Sezoni primerno se je v zadnjih dneh povečalo število drznih tatvin, ko zlikovci pulijo občanom iz rok torbice, nahrbtnike, vrečke. Predrzneži so včasih peš, včasih na kolesih, najbolj športni pa tudi na rolerjih. Bliskovito udarijo in izginejo, osuplim okradencem pa ostane le, da nemočno gledajo za njimi. Rekordni plen zadnjih dni je sredi belega dne odnesel najstnik na Šmartinski. Štiridesetletnici se je približal s kolesom in ji iz rok potegnil vrečko, v kateri je bil denar. Nekaj časa bo lahko počival, saj je bilo v vrečki kar petnajst milijonov tolarjev.

Potrjena sodba

Višji sodniki potrdili šestletno zaporno kazen za lanski umor pod Rožnikom.

Z odločitvijo višjega sodišča je postala pravnomočna sodba enaindvajsetletnemu Dejanu Jeremiću, ki je lani ubil sedem-najstletnega Fahrudina Avdića. Tako se je končal proces v zvezi z lanskim umorom na prvomaj-skem praznovanju. Tistega večera sta se na poti pod Rožnikom srečali skupini mladeničev. Štirje fantje iz Fužin so se zapletli s petimi iz Šiške. Podprti z alkoholom so se začeli zmerjati in drug drugemu poskušali dopovedati, da je njihova mestna četrt boljša in močnejša od druge in podobno. Glasnost je naraščala, naraščala pa je tudi temperatura. Jeremić naj bi bil tedaj zagrozil Avdiću, da bo uporabil nož. Avdić naj ne bi bil čisto verjel grožnji, ampak naj bi bil razprl roke in rekel, naj ga kar zabode. A Jeremić je očitno mislil resno,

iz žepa je potegnil nož, t. i. metuljčka, in zamahnil.

Jeremić je naslednji dan ne teletekstu prebral, da je Avdića ubil. Še istega dne se je vdal policiji in od tedaj je bil v priporu. Zagovarjal se je, da je bil napaden in da je z nožem zamahnil v strahu, vendar mu niso verjeli. Po izjavah nekaterih prič naj bi bil dejal, da za prijatelje tudi štih, torej je ubijal naklepno. V dobro pa so mu šteli nezakaznanost in bistveno zmanjšano prištevnost ter ga obsodili na šest let zopora. Pritožila sta se tako tožilstvo, ki je menilo, da si zasluži višjo kazen, kot tudi obramba, ki je menila, da bi si Jeremić zaslužil drugačno kvalifikacijo dejanja in milejšo kazen. A višji sodniki so bili mnenja, da je izrečena višina zaporne kazni primerna, in sodbo potrdili. B. S.

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

bližina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ELEKTROPROM

EVJ

ELEKTROPROM d.o.o.

Loke pri Zagorju 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

Po Operaciji Direkt

Pred nedavnim je izšla knjiga novinarka Ane Jud z naslovom Operacija Direkt, ki je dobro razburkala rumeni medijski prostor. Nekdanja novinarka opravljivega častnika Direkt v knjigi obračuna z nekaterimi posamezniki, do potankosti razkrije, zakaj je bil ustanovljen Direkt in kako stvari tam funkcionirajo. Da resnica boli, zdaj dokazujeta odgovorni urednik Direkta Bojan Požar in Franci Zavrl iz agencije Pristop, ki je »oče Direkta«, ko poskušata z »udbomafijskimi« prijemi, širjenjem laži, obrekovanjem, žalitvami in vdiranjem v zasebnost Judovo diskreditirati, piše v izjavi za javnost Matej Leskovar, direktor založbe, pri kateri je knjiga izšla. Knjiga namreč razkriva podrobnosti podkupovanj, izsiljevanj, laganja in drugih hudih zlorab novinarske svobode, ki jih v slovenskem medijskem, političnem in gospodarskem prostoru uprizarjata po njegovo (tudi) Požar in Zavrl. Omenjena akterja doslej nista bila zmožna komentirati konkretnih navedb iz knjige niti nista proti novinarki vložila tožbe, saj je več kot očitno, kdo govori resnico. Prav tako lahko razumemo njune grozljive »udbomafijske« prijeme, če pomislimo, da je bil Požarjev oče zloglasni tožilec v času svinčenega komunizma, medtem ko je bil sin Bojan še konec 80. let član CK ZKS.

Ana Jud razkriva podrobnosti

Zaradi omenjenih zlobnih diskreditacij je Ana Jud odškodninski zahtevek v tožbi zoper Direkt povečala – zdaj ga toži za 4 milijone tolarjev, zoper posameznike iz Direkta (Bojana Požarja, Tonija Periča in Borisa Cipota) pa je podala prijavo na Novinarsko častno razsodišče. Naj živi resnica! B. K.

Dokazali so, da so najboljši!

Dvorano dvignili na noge

Po nekaj letih se je na koncertne odre vrnil Big Ben Quartet, ki je svojo kakovost dokazal z izjemno uspešnim uvodnim koncertom. Zgodilo se je v Hiši kulture v Šmartnem v Goriških brdih. Fantje so s tremi dodatki polno dvorano dobesedno dvignili na noge. Zvok kvarteta je po nekajletnem premoru še bolj zrel, glasovi barvno usklajeni. Začelo se je torej novo obdobje enega najboljših vokalnih kvartetov v Sloveniji.

Zvezda je rojena!

Na glasbenem prizorišču je zažarela zvezda, ki je v hipu osvojila poslušalce in v istem hipu postala tudi ena najbolj priljubljenih. Govorimo o mladi Neishi, za katero glasbeni recenzenti kar tekmujejo, kdo ji bo pripel večjo pohvalo. Neža Buh (Neisha) se je rodila leta 1982 v Ljubljani. Že v rosnih letih se je navdušila nad glasbo, hkrati pa se je že takrat pokazal tudi njen razkošni talent. Pesmi, ki jih je slišala na radiu, je namreč prepevala in preigravala na velikem družinskem klavirju povsem po svoje, tako da je že takrat dala skladbam svoj pečat. Neishe nikakor ne smemo zamuditi, saj je ena redkih slovenskih izvajalk, ki v živo zveni prav tako dobro, če ne celo bolje kot na albumu.

Same pohvale ...

Špela bi rada večje prsi

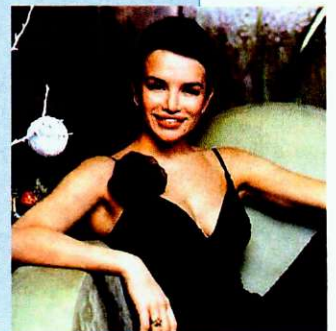
Bujno oprsje postaja svojevrstno vodilo pri osvajanju slovenske glasbene in družabne scene. Nemalo znanih Slovenk si jih je že povečalo, zdaj pa naj bi se jim želela pridružiti tudi samozavestna Špela iz skupine Atomik Harmonik. Blondinka naj bi bila zaradi rednega treniranja v fitnessu izgubila svoje obline ... žal tudi tam, kjer to ni zaželeno. Sedaj razmišlja o operaciji pri istem kirurgu kot Žana. Ali se bo res odločila za lepotno operacijo, bomo najbrž kmalu opazili.

Si bo tudi Špela povečala oprsje?

Škandal odmeva v Nemčiji

Najbolj prodajani nemški časnik Bild se je podrobneje posvetil hrvaški popdivi Severini in njenemu pornoškandalu, ki je pred dvema letoma dvigoval prah tudi v Sloveniji, Severini pa prinesel še večjo popularnost. Po pisanju Bilda bi morali razmisliti o njenem nastopu na Evrosongu v Grčiji. Ob tem je objavil več fotografij pornografskega videoposnetka. Severina trdi, da so kaseto ukradli iz njene zasebne zbirke, Bild pa na drugi strani namiguje, da širjenja pravzaprav ni mogla ali želela ustaviti.

DVD-ZBIRKA PRILJUBLJENIH RISANK

VSAK PONEDELJEK DVD S ČEBELICO MAJO IN DRUGIMI RISANIMI JUNAKI

Tri risanke
Čebelica Maja 3,
Lepotica in zver
in Sandokan
na enem DVD-ju
samo za 990 SIT
v ponedeljek, 22. maja,
ob nakupu Večera

ČZP Večer, d. d., 2504 Maribor

izid 8. 5. ✓

izid 15. 5. ✓

izid 29. 5.

izid 5. 6.

izid 12. 6.

izid 19. 6.

DARILO ZA NAROČNIKE ZBIRKE: DVD-RISANKA ČEBELICA MAJA (85 min.)

Naročniki Večera lahko zbirko sedmih DVD-jev (cena je 6930 SIT) ali posamezne DVD-je naročite po telefonu 02/23 53 326, 02/23 53 322 ali 02/23 53 500, na spletnem naslovu www.vecer.com/trgovina, po e-mailu knjiga@vecer.com ali po pošti na naslov: ČZP Večer, 2504 Maribor. DVD-je vam bo raznašalec prinesel na dom v dveh paketih (DVD-je 1-4 do 31. 5., DVD-je 5-7 pa do 20. 6. 2006). Plačilo v dveh obrokih po položnicah za Večer. Zaloge so omejene.

VEČER
www.vecer.com/trgovina

Akademsko

Magična gledalka

Ne vem, kako nam je uspelo, da smo v petek zvečer vsi člani naše družine obsedeli pred TV-zasloni skoraj do enih zjutraj.

Pa Polnočni klub z naslovom Akademikinja, v katerem je voditeljica in urednica Rosvita Pesek gostila štiri članice Slovenske akademije znanosti in umetnosti, niti ni trajal tako dolgo. Trajala pa je družinska razprava o njem.

Ko se je oddaja začela, je sestra napovedala: »Nisem znanstvenik in teh reči ne bom gledala. Ob polnoči je to zame prenaporno!« Mama je obsedela, saj jo je zanimala predvsem akademikinja Zinka Zorko. Oče je gledal, ker mu je vseh voditeljica, jaz pa skorajda iz »profesionalne ravednosti«. Najprej me je navdušilo dejstvo, da so bile vse štiri gostje članice SAZU. Gotovo jih ob njihovih bogatih biografijah, ki jih je voditeljica naštevala na začetku, in 105-odstotni zaposlenosti ni bilo mačji kašelj spraviti skupaj. Potem pa sem se čudila neverjetni lahkotnosti, s katero sem o življenju teh nedvomno spoštovanja vrednih Slovenk izvedela vse na preprost in zanimiv način. Akademikinke so namreč znale svojo visoko znanost predstaviti na način, ki nam je bil vsem razumljiv. Oče je ob koncu oddaje komentiral z besedami, da ni težava zapletenih stvari razlagati na zapleten način, umetnost pa je visoko znanost razložiti na način, da jo razumejo tudi tisti, ki so končali le poklicno oz. srednjo šolo ali pa še te ne.

Res sem se na začetku zdrznila, ko je akademikinja Turnškova začela z definicijo geologije in njeno notranjo delitvijo, a me je strah minil, ko je začela govoriti o fosilih. V njenih očeh in besedah je bilo čutiti neizmerno radost in ljubezen do kamnov. Povedala je vse – od raziskav na terenu, poimenovanj 200 vrst, ki jih imamo v Sloveniji, do tega, kako se je počutila ob imenovanju v SAZU. To so pravzaprav naredile vse gostje. Akademikinja Zorkova je govorila o

dialektih, s katerimi je Slovenija bogato posejana. Škoda je le, da ni nekaj besed povedala v njej najljubšem narečju, sicer pa je bila najgostobesednejša od vseh. Pri arheologinji dr. Teržanovi pa me je presenetila voditeljčina naivnost, ko jo je spraševala, zakaj ni kakšnega koščka iz bronaste dobe, seveda s kakšnega slovenskega najdišča, prinesla s seboj. To, da gre za dragocenosti, ki jim je mesto le v muzejih, bi pa že morala vedeti. Oče je potarnal, da je katastrofa, da ima muzej v Avstriji več stvari s slovenskih najdišč kot slovenski Narodni muzej.

Pri dr. Šelihovi, najvišji v hierarhiji SAZU od navzočih gostij Polnočnega kluba, pa se je opazilo, da sta se z voditeljico pri temi našli. Tukaj vprašanja niso bila več tako preprosta in »naivna«, ampak postavljena na povsem drugačni, višji ravni. Kot smo ugotavljali po oddaji, nas je vse skupaj še najbolj navdušilo dejstvo, da smo akademikinke poleg njihovih strokovnih znanstvenih dosežkov spoznali tudi po njihovi čisto zasebni plati. Redko se gostje v oddajah razvijajo

tako, da duhovito in slikovito opisujejo svoja družinska razmerja, podporo soprogov pri karieri, pa četudi rišejo kozolce ali pa z vozički spremljajo svoje soproge pri nabiranju kamnov, oziroma brez težav javno povedo, da imajo vnukinjo z Dawnovim sindromom. Tako sproščene in zani-

mive večerne oddaje si naša družina na slovenskih programih že dolgo ni ogledala. In vsak je imel na koncu svojo favoritinjo. Mama je hvalila dialektologinjo Zorkovo, oče geologinjo Turnškovo, sestra Teržanovo (ker je po njenih besedah vse svoje življenje posvetila samo arheologiji), sama pa sem se navduševala nad Šelihovo. So pa seveda vse štiri občudovanja in ponosa vredne. **D**

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Odlično, da ste si zamislili novo strategijo zdravega življenja. Kmalu se bodo začeli kazati pozitivni rezultati. Morali pa se boste bolj osrediniti na potrebe nekoga drugega, sicer kmalu ne boste imeli več prijatelja.

Bik
21.4.-21.5.

V četrtek se boste počutili kot v 19. stoletju: vrt, šarmiranje, cvetlice ... zagotovo tega nečete deliti z nepovabljenimi. Vsak dan poskrbite za svoje obveznosti, da si boste laže vzeli nekaj prostih uric.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Vsakokrat ko primerjate številke, dobite drugačen rezultat. To vas bo razjezilo in nekoliko zmedlo. Morali boste poiskati pomoč bolj izkušenega, da bo poiskal napako v vaših računih. Zagotovo ne bo prehudo, če boste pravočasni.

Rak
22.6.-21.7.

Zdelo se vam bo, da se svet vrtilo veliko prehitro za vas in da vas bodo vsak čas prehiteli nekateri, ki vam ne sežejo niti do kolen. Glede financ se ne boste preveč vznemirjali, saj bo kazalo, da boste dobro prišli skozi.

Lev
22.7.-21.8.

Konec tedna si lahko privoščite drago kosilo z osebo, po kateri že dolgo hrepenite. Morda vam jo bo tokrat le uspelo pripraviti, da ste prav vi tisti, ki ji boste prinesli največ sreče. Nikakor pa ne boste preveč vsiljivi.

Devica
22.8.-21.9.

Zdaj je vaša miza pospravljena in urejena tako, kot ste si vedno želeli. Vaš projekt bo razveselil tako vas kot tudi vaše nadrejene. Zelo dobro boste pripravljeni in boste presenetili sami sebe. Tudi poslušalci bodo navdušeni.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Nikoli ne veste, odkod bo prišla najboljša ideja, zato morate biti pripravljeni na vse. Morda se bo najboljša zgodilo prav v okoliščinah, ki so vam najbolj neprijetne. Nekdo, ki sedi nasproti vas, bo zelo dobro vedel, kaj potrebujete, kadar ste žalostni.

Škorpjon
23.10.-21.11.

Majhna usluga, ki vam jo bo naredil prijatelj, vam bo zelo polepšala dan. Počutili se boste kot prerojeni in zelo zadovoljni s svojim življenjem. Uspeh, ki ga imate na ljubezenskem področju, vam bo nadalj z umirjenostjo in srečo.

Strelec
22.11.-20.12.

Samo to, ker je šef zelo slabe volje, vam ne sme pokvariti dneva. Pomislite na kaj lepega in vseeno opravite vse obveznosti, ki so vam jih naložili. Nekateri ljudje vam bodo nevoščljivi, ker ste si tako lepo uredili življenje.

Kozorog
21.12.-19.1.

Najkoristnejšo informacijo, ki ste jo do sedaj dobili, boste nekam založili in boste zelo slabe volje, ker je ne boste mogli nikjer najti. Prisiljeni boste še enkrat stopiti v stik z uradom, kjer ste podatke s takšnim trudom pridobili.

Vodnar
20.1.-18.2.

Sprehajanje ob strani je lahko zelo zanimivo in lahko veliko izveste, vendar je popolnoma nekoristno, ker vse samo gledate, ne morete pa ničesar dobiti. Pomislite na to, kaj ste že dosegli, in pojdite po isti poti naprej.

Ribi
19.2.-20.3.

Vsak dan izveste več o človeku, ki vas zanima že nekaj časa, toda v tem tednu boste o njem izvedeli nekaj neprijetnega in odbijajočega. Nekoliko počakajte, potem pa poskusite čim bolj neopazno odnesti pete. Nedelja bo srečen dan.

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIŽNI KLUB
Samorog

Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljčna obzorja sveta.

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

							SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	ELEKTRIN BRAT V GRŠKI MITOLOGJI	KRAVA Z VELIKIMI ROGMI	HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA	KOVINA ZA ULIVANJE	NEPROFE- SIONALEC, LJUBITELJ
							VELIKA OPICA						
							GORSKO ZEMLEJISNO IME						
							TEKMO- VANJE Z JADRNICAMI						
							GRŠKA BOGINJA USODE				IGOR TORKAR		
							NIKOLA TESLA			DALMATINSKO Z. IME	VZDEVEK J. MURNA		
							DELAVEC V JEKLANI						
							SUROVINA ZA KRUH						
DEMOKRACIJA	SLOVENSKI PEVEC (LADO)	STROKOVNIJAK V ENERGETIKI	OBRAZ ZA TOPLJENJE	AFRIŠKI PITON	OTOK V JUŽNIH SPORADIH	OBLEKA (KNJIŽNO REDKO)	DEMOKRACIJA						
AVION							NEKDANJI SLOVENSKI KANJIST SREČKO					VRSTA BONBONA	DEMOKRACIJA
VOZILO Z ENIM SEDEZEM							OTO PESTNER		RUSKI REŽISER NIKOLAJ				ROBERT TAYLOR
LOČENA SOBA ZA OŽJO DRUŽBO							BICIKLIST						
RUSKI PISATELJ (IVAN)							PESNICA SKERLOVA			SATIRIK BUCHWALD			
OBJAVA NAVADNO V TISKU						MESTO V FRANCIJI	PISATELJICA TIRO- LETOVA	ILOVICA			ILJA ERENBURG		NEKDANJI SLOVENSKI ALPINIST FRANC
OTOK OB ŠVEDSKI (IZ ČRKA NEV)				DEMOKRACIJA	TRUP				FIZIK MARIOTTE				
VZDEVEK GLASBENIKA KARLA SOSSA					SLOVENSKA PESNICA MAJDA						IZREK, AFORIZEM		
RICINOVO OLJE					ČREVESNA BOLEZEN						GUSTAV OGRIN		
DEMOKRACIJA	ENO AL DVOGRBI KOPITAR				IZTOK MLAKAR			REPUBLIKA V IZ. AFRIKI					
							DEMOKRACIJA	KOVAČ					

Rešitev prejšnje križanke

GALAN, ONATAS, RAKETA,
ELAN, NIJAZ, JS, LK, PTA,
OKA, ATAMAN, RON,
TRAMO, ČITA, IRA, MARAIS,
ROP, STRMAL, KRONOS,,
TEHARJE, OLE, LA, ALIN,
KOŠ, GLEN, VIZIJA, NITRIDI,
NERIS, OCVIREK, IMAGO,
NA, TACA

Nagrajenci 18. številke

- 1. nagrada:** LJUBAN OMLADIČ,
Tumova 2, 6000 Koper
- 2. nagrada:** VIDA KUHARIČ,
Mala vas 2, 1000 Ljubljana
- 3. nagrada:** BLAŽ KUJUNDŽIČ,
Partizanska c. 40, 4220 Škofja Loka

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 25. 5. 2006
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- ▶ **15.5.1567** se je rodil italijanski skladatelj Claudio Monteverdi. Pod njegovim vplivom je postal orkester sestavni del dramatičnega dogajanja.
- ▶ **15.5.1768** so Francozi kupili Korziko od Genove.
- ▶ **15.5.1881** se je v Čepovanu rodil agronom Anton Podgornik. Po preselitvi v Jugoslavijo je bil 13 let načelnik kmetijskega oddelka pri banovinski upravi v Ljubljani.
- ▶ **16.5.1860** je Davorin (Martin) Jenko na Dunaju zložil napev pesmi na besedilo Naprej, zastava Slave Simona Jenka. Pesem je kmalu postala neuradna slovenska himna in to ostala do sprejetja Prešernove Zdravljice.
- ▶ **16.5.1968** so delavci kopskega Tomosa prvi demonstrirali pred oblastnimi organi.
- ▶ **17.5.1902** se je začel v Ljubljani kongres slovanskih časnikarjev, ki se ga je udeležilo okoli 150 predstavnikov slovanskih listov Avstro-Ogrske.
- ▶ **17.5.1990** je bila ustanovljena Manevrska struktura narodne zaščite. Do nje je prišlo iz spontanega odpora proti nezakonitemu pobiranju orožja Teritorialni obrambi.
- ▶ **18.5.1848** je prišlo v Ljubljano 30 slovenskih študentov iz Dunaja, da bi spodbudili slovenske voditelje k podpisovanju peticije za Zedinjeno Slovenijo.
- ▶ **18.5.1941** je Bolgarija vdrla v jugoslovanski in grški del Makedonije in si ju priključila.
- ▶ **18.5.1997** so v Sloveniji začele veljati določbe zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov. Zakon zahteva, da v vseh javnih prostorih ločijo prostore za kadilce in nekadilce.
- ▶ **19.5.1580** je nadvojvoda Karel podpisal pogodbo o prevzemu Lipice in hkrati kupil tudi kobilarno tržaškega škofa s kraškimi konji.
- ▶ **19.5.1879** se je rodila Nancy Astor, prva ženska, ki je postala članica britanskega parlamenta. Med političnim bojem jo je napadel neki možak z besedami: »Mislim, da bi matere morale ostati doma pri otrocih.« - Političarka ga je zaničljivo pogledala in odgovorila: »Mislim, da bi otroci morali ostati doma pri materah.«
- ▶ **20.5.1734** se je v Breznici pri Radovljici rodil slovenski čebelar in slikar Anton Janša.
- ▶ **20.5.1795** so v Parizu sprejeli konvencijo o metru, ki je postal mednarodna dolžinska mera.
- ▶ **20.5.1994** so v Novi Gorici odprli novo stavbo Primorskega dramskega gledališča.
- ▶ **21.5.1471** se je rodil slikar Albrecht Dürer, največji mojster severne renesanse.
- ▶ **21.5.1921** se je rodil ruski atomski fizik in bojevnik za človekove pravice Andrej Saharov.

POGLED NAZAJ (OD 15. 5. DO 22. 5.)

Zgodovina nogometa

V Parizu so **21. maja 1904** ustanovili Mednarodno nogometno zvezo, znano po kratki FIFA, to je zvezo športa, za katerega pravijo, da je najpomembnejša postranska stvar na svetu. O tem se bomo lahko prepričali v krat-

kem, ko se bo začelo svetovno nogometno prvenstvo. V začetku 20. stoletja se je nogomet tako razširil, da so evropski nogometni funkcionarji začeli razmišljati o mednarodni organizaciji. Ustanovili so jo predstavniki nogometnih zvez Francije, Belgije, Danske, Nizozemske, Španije, Švedske in Švice.

Čeprav nogomet v današnjem pomenu besede obstaja šele od sredine 19. stoletja, je že zelo stara igra. V antični Grčiji so poznali episkuros, ki se je kot harpaston do konca 2. stoletja pred Kristusom uveljavil v Rimu, rimske legije pa so ga ponesle po vsej Evropi. Po nekaterih poročilih naj bi bili predniki Ircev žogo brcali že pred tem. V 7. stoletju so nekaj podobnega nogometu igrali na Japonskem, v 14. stoletju pa so v Firencah igrali calcio, ki se je obdržal kot festivalska igra.

Bitka za slovenščino

Slovinci so se morali tudi po nastanku države južnih Slovanov bojevati za obstanek svojega jezika. Opredeljevanje za ohranitev slovenske etnične posebnosti v nasprotju s prizadevanji za jugoslovansko kulturno zlitje se je začelo z Resolucijo kulturnega odseka Narodnega sveta novembra 1918 in nadaljevalo z Avto-

nomistično izjavo leta 1921 ... Na ljubljanski univerzi se je **19. maja 1932** začel tridnevni protest študentov zaradi zahteve Zveze študentov tehnike iz Beograda, da se sme z njimi dopisovati samo v cirilici. Pod oblastjo Jugoslovanske nacionalne stranke (1931-35), ki je izvajala močan unitaristični pritisk, je knjiga dr. Josipa Vidmarja Kulturni problemi slovenstva na glas izrekla misel o pomembnosti slovenščine, ki je bila med izobraženci že dodobra uveljavljena. Z njo je Vidmar obračunal tudi z lastnim preteklim odnosom oziroma z ravnodušnostjo do tega vprašanja. Poudarjanju slovenstva je namreč nasprotoval krog ljudi, ki je bil kakor koli povezan z beograjskimi vladajočimi političnimi krogi.

Začetek vojne za Slovenijo

Takoj po zmagi Demosa na volitvah se je začel pospešeno razvijati obrambni resor, ki ga je vodil novi sekretar za ljudsko obrambo Janez Janša. Pečat in prihodnjo usmeritev je dala akcija JLA, ki je prav med oblikovanjem novega izvršnega sveta izdala ukaz o shranitvi vsega orožja slovenske in hrvaške TO v skladišča JLA. JLA je med 15. in 19. majem 1990 razoroževala slovensko teritorialno obrambo in ji tako praktično odvzela orožje. Temu

so se uprli poveljniki nekaterih območij. Nekateri menijo, da začetek vojne za Slovenijo pomeni **15. maj 1990** in ne 27. junij 1991.

Številni občinski štabi TO so v skladu z ukazom orožje v resnici prepeljali v skladišča JLA. Janši je z javnim opozorilom na dogajanje in pritiskom na predsednika predsedstva republike uspelo, da so nekatere občine ustavile akcijo oddajanja orožja. Nekateri sodelavci sekretarijatu za ljudsko obrambo in notranje zadeve so začeli ustvarjati sprva neformalno mrežo, vlada pa jo je na predlog sekretarjev za notranje zadeve in ljudsko obrambo legalizirala kot Manevrsko strukturo narodne zaščite.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 16/38

Slovenski National Geographic (1)

V Demokraciji je bilo 20. aprila 2006 daljše poročilo o reviji National Geographic, eni najstarejših in najuglednejših revij na svetu, ki bo od tega meseca dalje imela svoje uredništvo tudi v Sloveniji. Ta dogodek ima poseben pomen, saj v National Geographic pišejo strokovnjaki z različnih področij naravoslovnih in družboslovnih znanosti. Njihove ugotovitve in razlage imajo posebno težo v znanstvenem svetu.

Zakaj poudarjam ta dogodek? Zato, ker ima ena od številčk te revije (junjska leta 1988) poseben pomen tudi v raziskovanju slovenske etnogeneze. V tej številki najdemo namreč ime mesta Ravenna tudi v prvotni obliki kot Rav(e)na. V knjigi »Slovenci – kdo smo?« (stran 91) je fotokopija slike iz omenjene revije, kjer je zabeleženo tudi prvotno ime kot Rav(e)na, namreč z E v oklepaju in z enim samim N. Kaj pa je to, če ne slovenska beseda »ravna« ali »ravena«, ki je sinonim za »ravnina«?

Morda bo kdo dejal, da Slovencev še niti ni bilo, ko je mesto Ravenna sredi Italije že obstajalo. In vendar je slovenščina izpričana v tem in v podobnih imenih, kakršna so Ravensberg, Ravensbrück, Ravensburg, Ravenstein in Raven v Nemčiji. Pa še Ravne na Koroškem.

To so dokazi o nekdanjem širnem območju slovenskega jezika, ki si ga lahko razlagamo z istovetnostjo z venetskim jezikom, saj najde-

mo skoraj po vsej Evropi še vedno številne toponime, ki spominjajo na Venete kot naše prednike. Na Bavarskem je poleg tistih v Avstriji in v Švici še najmanj enajst krajevnih imen Windisch. Da je ime Veneti pomenilo Slovenci, je zgodovinsko zabeleženo leta 612 v življenjepisu svetega Kolumbana, kjer piše »Termini Venetiorum, qui et Sciaivi dicuntur«, in malo pozneje nekajkrat v Fredegarjevi kroniki. Pa naj še kdo reče, da o Slovencih in slovenskem jeziku ne more biti govora pred njihovim razvpitim namišljenim prihodom ob koncu 6. stoletja!

Če kdo hoče še nekaj imenoslovnih dokazov, naj omenim ime GORA v Lichtensteinu; ime REKA blizu Dunaja v toponimu Reka-winkel; beseda VODA v imenu Budapešt, Budin, Baden, Boden itd.; ime IZARCI, eno od alpskih ljudstev ob reki Izaro, ki so se krvavo uprli Rimljanom. Na rimskem spomeniku je njihovo ime zapisano po slovensko »Izarci«. Beseda izvira sicer iz baskovske IZ (=voda), ki je bila nekdanj skupna tudi slovenskemu jeziku (izaro, jezero), kakor stotine drugih baskovskih besed. V Franciji imamo trikratno ime TRIGLAV poleg mnogih drugih slovenskih besed v bretonščini.

Lahko bi navedli še sto in sto besed in imen po Evropi, ki pričajo o slovenskem jeziku tudi v davni preteklosti. Vendar ostanimo pri imenu Rav(e)na zaradi njegove omembe v reviji National Geographic.

Ivan Tomažič, Dunaj

št. 17/10

Gantarjeva žogica (1)

Povsem soglašam z novinarjem Gregorjem Drnovškom (Demokracija, št. 17/10), da vlada pod vodstvom LDS v dvanajstih letih za kobilarno Lipica ni storila ničesar. Nič oziroma zelo slabo sta probleme lipicancev – enega od slovenskih simbolov – reševali ministrstvo za kulturo in za kmetijstvo, kar je bil povod za odpor dela ozaveščene kulturne javno-

sti, ki jo je vrsto let predstavljal pesnik Boris A. Novak. Povsem tudi soglašam z novinarjem, da je nenavadno, da tisti, »ki je imel realno moč odločanja, pa v vsem času ni mignil s prstom, sedaj čez noč postane ljubitelj lipicancev in ga zanje neznansko skrbi«. Zares nima nobene moralne legitimacije za sedanje kritiko.

Ne soglašam pa z novinarjevim stališčem, »da Lipica potrebuje spremljevalne dejavnosti, ker samo s konji ne more dostojno preživeti«. Žal je takšno šokantno stališče tudi stališče sedanje vlade, ki nadaljuje zgrešeno politiko prejšnje oblasti za obstoje igralnice in igriščem za golf, ki ga celo razširja. Tako se nadaljuje popolno nerazumevanje naravnih in kulturnih vrednot in dediščine Lipice s strani politikov prejšnje države, zaradi česar Lipica ni več izpolnjevala kriterijev za vpis v seznam Svetovne dediščine človeštva pri Unescu. Trdno smo bili prepričani, da bo nova vlada s svojo programsko usmeritvijo v trajnostni razvoj opustila obe »spremljevalni dejavnosti« in dala polno finančno podporo obstoje in strokovnemu razvoju kobilarne s 450-letno tradicijo na Slovenskem, kot jo prejemajo vse državne kobilarne po svetu. Zelo razočarana ugotavljam, da imajo še naprej veljavo politične odločitve ob podpori zlomljene uradne stroke, ki nema izpolnjuje ukaze. In vendar nisem osamljena v prepričanju, da je nedopustno, še posebej na Krasu, kjer vode zelo primanjkuje, uporabljati velike količine vode za športne potrebe, ki nato onesnažena s pesticidi odteka v podtalnico. Tako rekoč dnevno zalivati suhe kraške travnike večino mesecev v letu in dodajati strupe za uničevanje plevela, ker teh površin ni mogoče ročno pleti ... Visoke račune za porabo vode je vsa leta plačevala igralnica!

S tako politično »strokovno« odločitvijo bo naša država kršila vrsto smernic in strategij trajno-

stnega turizma, ki so evropski dokumenti, in se še naprej nekulturno predstavljala svetu, namesto da bi kobilarna prejela status naravnega in kulturnega spomenika in s tem vso državno podporo.

Alenka Bizjak, Ljubljana

Lažnivci ... lažejo... vse je ena velika laž!

To »resnico« je na proslavi ZBB NOB v Hali Tivoli v Ljubljani, 28. 4. 2006, izrekel predsednik organizacije Janez Stanovnik. Komu je bila namenjena, vemo vsi. Najbolje se teh laži zaveda človek, ki si je v imenu nas, ki smo več kot pol stoletja poslušali komunistično »resnico«, dovolil govoriti o tem in je na proslavi na Nanosu vsem Slovincem povedal res pravo resnico. Predsednik državnega zbora g. France Cukjati je znova zavrnil laži komunistov.

Ne morem razumeti zakrknjenosti, otopelosti in nekritičnega odnosa slovenskih partizanov, predvsem pa njihovih še živečih voditeljev do prave in svetovno dokazane resnice. Zakaj pačiti, zanikati ali omalovaževati zgodovinsko dokazana dejstva, ki jih ne more prezreti nobena politika, še manj organizacija? Zakaj takšno vztrajanje pri zgodovinsko dokazanih lažeh? Kaj želijo ostanke stare strukture s tem doseči? Mogoče znova lagati, kot so lagali njihovi vzorniki od začetka boljšeševske revolucije in nastanka državnega komunizma pa vse do njegovega svetovnega razsula? Lagati o pravilnosti ideološkega in razrednega boja, boja proti notranjim sovražnikom, proti imperialistom, proti pravi demokraciji in končno na veliko lagati o narodno-osvobodilni vojni ter pri tem, kar je poglavitno, ne povedati resnice, da je le ta služila komunistom kot krinka za izvedbo boljšeševske revolucije. Zakaj pripadniki NOB ne ▶

▶ priznate resnice in končno javno ne poveste, da vam je bil boj proti okupatorjem sekundarna in boj za prevzem oblasti primarna naloga – ne vas, zavedenih partizanov, temveč komunistov. Bil je le povod za napad na politične nasprotnike in množične poboje med drugo svetovno vojno in po njej. Da mi ne bo kdo očital natolcevanja, bom opisal zadevo zelo osebno in se ne bom skrival za krinko. Podpisani sem član Ravnogorskega pokreta, aktivni udeleženec in oficir JVvD in nosilec ravnogorske spomenice 1941–1945 ter mnogih drugih priznanj. Ko so slovenski komunisti v popolnosti odobrvali nemški nationalsocializem, sem kot 17-letni mladenič že 14. aprila 1941 sedel v Starem piskru, gestapovskem zaporu v Celju. Komunistov takrat ni bilo med nami! Od 1941 do svojega nemškega vojnega ujetništva januarja 1945 sem se bojeval proti okupatorjem – Wermachtu, Bolgarom, Italijanom, ljotičevcem in nedičevcem ter četnikom Koste Pečanca, proti ustašem in muslimanskim enotam SS na območju Srbije, Sandaka, Črne gore in vzhodne Bosne. Ne bi rad žalil slovenskih borcev, vendar se po do sedaj dosegljivih podatkih te vojne operacije zaradi svojega obsega in tisočev žrtev sploh ne morejo primerjati s slovenskimi. Sredi leta 1944 nam je bil vsiljen še bratomoren boj s partizani. Po propadu toliko opevane »Užičke republike« in izdaji partizanskih enot pri skupnih bojih proti okupatorju predvsem v zahodni Srbiji leta 1941 je po uradnih nemških podatkih (Aleksander Bajt, Bermanov dosje, MK Ljubljana 1999, str. 385) padlo 33.485 četnikov in 1.415 partizanov. In ko so po priznanju Churchilla poleti

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

1944 partizani znova prišli v Srbijo, ne da bi se bojevali za njeno osvoboditev izpod okupatorjev, temveč izključno proti JVvD, ki je skupaj z Rdečo armado osvobajala srbska mesta, smo bili tudi na tem domačem terenu prisiljeni sprejeti vsiljen boj in jih na Jastrebcu, Kopaoniku in na Bukoviku razbiti in uničiti tako, da do Beograda sploh niso prišli. Njihov cilj in naloga sta bila uničiti JVvD – četnike in ne izgnati okupatorja. To je resnica, ki pa si je vi ne upate priznati! Niti enega boja ni bilo v Srbiji leta 1944 za osvoboditev razen malenkostne udeležbe pri bojih Rdeče armade za osvoboditev Beograda.

Prav zaradi tega je narodna skupščina in vlada Srbije in Črne gore izenačila status četnikov JVvD in patizanov, pripadnikov NOB. Vse nas je priznala za enakovredne borce proti okupatorjem z različnimi izhodišči (četnike kot nosilce regularne vojske Kraljevine Jugoslavije za ohranitev demokratske monarhije, pripadnike NOB – partizane od junija 1944 dalje kot nosilce sprememb političnega sistema in prevzema oblasti komunistične partije z uvedbo republike).

V času, ko več kot polovica ozemlja nekdanje kraljevine ali SFRJ prizna pripadnikom JVvD status zavezniških borcev proti okupator-

ju, sem jaz kot borec iz Srbije v svoji domovini Sloveniji še vedno kolaborant in sodelavec okupatorja! In to je za vas, slovenske borce NOB, pravica in resnica?

Resnici so po dolgih desetletjih ob odlikovanjih in letih od 1941 do 1946 končno z javnim priznanjem zadostili tudi naši zahodni zavezniki, ko so najvišja odlikovanja in vsa pisna priznanja zavezniških komandantov in vodilnih politikov iz časa druge svetovne vojne izročili potomcem armadnega generala Draže Mihailovića-Čiče, vojnega ministra vlade Kraljevine Jugoslavije in nespornega prvega gverilca Evrope. Kljub vsemu temu smo pripadniki JVvD za vas kolaboranti, sodelavci okupatorja, monarho-fašisti, hlapci in agenti zahodnih imperialistov (vaših kvazizaveznikov) in sploh narodni sovražniki. Zakaj? Pojasnite to svojo »resnico« slovenskemu narodu!

Govorite o spravi. Prva pot do sprave je resnica, in to NE vaša in NE naša, temveč tista, ki je ohranjena v arhivih. Svojo »resnico« ste kot zgodovinski ponaredek izpričevali in z njo pol stoletja pitali naše otroke, mladino in sploh vse državljane.

Kdo vam danes sploh lahko še verjame? Sprijaznite se z resnico in stopite z lažnega mitološkega piedestala, postanite to, kar smo

vsi drugi, nehajte biti privilegiranci in nosilci ene same zlagane in skonstruirane resnice!

Ovzrite rek Kolakowskega, ki je rekel: »LAŽ JE NESMRTNA DUŠA KOMUNIZMA.«

Uroš Šušteršič, Ljubljana

Iz parlamenta naredili »štalo«

Če spremljamo dogajanje v parlamentu, se lahko vprašamo, kam neki pelje vse to dogajanje, ki presega mejo dobrega okusa poslanske kulture. Kako se posamezni poslanci obmetavajo z raznimi žaljivkami in neprimernimi izrazi in pridevniki, včasih meji že na gasilsko veselico. Vse to ne prinaša nič dobrega slovenskemu narodu in volivcem, ki smo jim zaupali mandat zato, da bi nas kulturno in s svojim znanjem ter sposobnostjo popeljali v boljše čase. Kako bodo speljane reforme, kako se bo razvijalo gospodarstvo in meddržavni odnosi, se sprašujemo. Sedaj pa vsi gledajo in opazujejo pozicijo, kje kdo sedi, kakšen fotelj ima in koliko je vse to stalo. Tudi za porabljena sredstva je vprašanje, ali so porabljena smotno. Volivci še nismo pozabili, kako so trošili v prejšnji, Ropovi vladi. Poglejte, prosim, kaj se dogaja z Mercatorjem, saj sam predsednik države Janez Drnovšek pravi, da ne razume, kaj se tam dogaja. Poglejte, kaj se dogaja v naši sosedni Hrvaški. Zaradi nesporazuma mora družina pešačiti naokoli, da pride do svojega doma, čeprav bi bila njihova pot veliko krajša, če bi bil sklenjen sporazum.

Če se bodo poslanci še naprej tako obnašali in kazali svoje mišice brez pravega razloga, se nič ne bo spremenilo na bolje. Res je, da pride do spora tudi v drugih par-

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

lamentih, toda bodite vi bolj pravljeni na popuščanje, ne pa da opozicija išče, kje se bo kaj našlo, da bi čim bolj očrnilo sedanjo vladno ali jo celo vrgli. Bi bilo potem bolje? Menim, da ne, saj smo bili priče dvanajstletni vladavini na petdeset let podlage. Sedaj, ko je vladi potekla skoraj polovica mandata, bi se pa že morali sprijazniti s porazom na volitvah. Do sprememb v časopisnih hišah mora priti in tudi na RTV. Časopis vendar mora postati pluralen in neodvisen od politike. Pozdravljam tistega, ki se je upal objaviti, koliko zaslužijo nekateri novinarji pri časniku, ki je še močnordeč – pri Delu. Seveda jim to ni bilo po volji. Oni pa lahko pišejo o drugih, ki prav tako zaslužijo bajne vsote brez posebnega truda. Koliko bo morala plačati država zaradi zaostankov na sodiščih, ker so se posamezni državljani pritožili na evropsko sodišče? Skratka, zgrabite za svoja vladna vesla tako, da bomo zapluli v mirnejše vode, sicer bomo s pomočjo opozicije potonili.

Alojz Gomboši, Maribor

Vlada je rešila zimski turizem

Obstaja bojazen, da bi z druge strani meje dirigirali igro s hudičevim repom. Projekt kaninskih žičnic se je začel kot naravovarstvena alternativa utopitvi najlepših odsekov Soče pod Bovcem. Ko ta ni bila več ogrožena, je v inkubatorju nerealnosti realsocialističnega gospodarstva ostal nedonošenček s posebnimi potrebami in se sesul z njim vred. Žal večne eldesove vlade niso potegnile niti črtice na projektu za povezavo Soške in Savske doline s predorom, da bi rešile tukajšnjo gospodarsko in nacionalno strategijo. Če ne bi sedanja vlada lani z velikim naporom ob operativno zelo sposobnem bovškem županu Danijelu Krivcu pravočasno ustvarila razmer za odkup dolgov kaninskih žičnic in začetek njihove posodobitve s strani francoskega partnerja, bi bile danes te žičnice že v stečaju in posoški zimski turizem v bankrotu.

Vsi pristojni organi in javna razprava na lokalni ravni so potrdili projekt francoske Transmontagne na Kaninu in njeno partnerstvo z občino pri vlaganju v turistični projekt Žaršče v nekdanjih bovških vojašnicah z utemeljitvijo, da bo v

zimski sezoni 870 novih ležišč zagotovilo dodatne goste za več kot tisoč prevozov dnevno na žičnici in njeno pozitivno obratovanje. Ob prvotnih maloštevilnih ugovorih pa se sedaj čedalje bolj širi negativno mnenje, da bo ta projekt (pristajanje na izhod iz brezizhodnega položaja žičnice) zasedel še več infrastrukture, kot jo bo prinesel. Dodatno število apartmajev naj bi domačinom, ki oddajajo sobe, le škodovalo. V tem primeru ni realno misliti, da bi lahko bili nosilec razvoja, ampak le eden od mnogih.

Bolj optimistični pa menijo, da lahko francosko-italijanski projekt prinese pozitivne učinke le, če bo uravnotežen z vstopom močnega slovenskega partnerja, ki bo to navezo vsebinsko dopolnil. Utemeljujejo namreč, da je razmerje med vlaganjem v prenočitvene zmogljivosti in infrastrukturo 3 : 1 nevdržno in bi neizbežno povzročilo nov poslovni infarkt drugih ponudnikov, zato mora biti novi slovenski nosilec razvoja po svoji dejavnosti naravnani v obratnem smislu. Predvsem naj bi ponudil sodobno infrastrukturo športnih, kulturnih, zabavišnih dejavnosti za tri tisoč gostov pod streho, saj v slovenskem gorskem svetu vreme že po pravilu odžene turiste prav ob praznikih. Pravzaprav jih odžene pomanjkljiva ponudba.

Opozarjajo še na dejstvo, da bodo turisti, ki bodo nameščeni na (pozimi sibirsko senčni) italijanski strani Kanina, tam porabili denar za smučarsko karto, smučati in sončiti pa se bodo tisoči želeli priti na našo, sončno stran. To, na videz negativno plat je mogoče obrniti v pozitivno smer, če tem ribam in ribicam nastavimo dodatne mreže. To pa je takojšnje povečanje zmogljivosti smučarskih prog, organiziranje vodnega množičnega turnega smuka, dovolj veliko (in rastočo) restavracijo na postaji žičnice B in omenjene ponudbe »pod streho« v Bovcu. Če tega ne bo, se bojijo, da je predvidena sedežnica z italijanske strani Kanina, to je s planine V Žlebeh, samo še ena strateška iluzija, ki pomeni več gneče na že tako premajhnih smučiščih s skromnim predvidenim povečanjem vred, ker se zanaša na iluzorno povečanje na italijanski strani, ki je že zabasana s svojimi prenočitvenimi zmogljivostmi.

To je največji izziv z današnjega in ne jutrišnjega nosilca bovške in

Mislím, torej sem!

Marija Vodišek

To so besede francoskega misleca Renéja Descartesa. Vprašanje pa je, ali vsi, ki govorijo, tudi mislijo oz. razmišljajo. Zadnje čase imamo nešteto govorcev, ki govorijo popolne nesmisle z enim samim namenom – nekoga oblatiti in prikazati v negativni luči, sebe pa poveljevat. V tem je nedvomno prvi Jelko Kacin. On ne govori le nesmislov, govori sovražno, in kot vidimo, je to nalezljivo. Tega se je nalezl mladi študentski nadutež Miha Ulčar. Dobrohotno mu svetujemo, naj se najprej nauči slovenščine. Njegovo oholo govoričenje 5. maja letos na TV1 s sogovornikom ministrom Juretom Zupanom je poleg podcenjevanja pokazalo tudi, da ne zna slovensko. Ne pozna dvojine, saj je ves čas govoril v množini, pri vikanju pa v ednini namesto množini. Da si upa pred vesoljno Slovenijo reči: »Vi ste rekel,« je dokaz, da bi se moral fant, namesto da se gre revolucijo, pridno učiti materinščine. Moral bi tudi dojeti, da večina Slovencev ve, koliko v resnici zaslužijo ti »ubogi« študentje in pogosto na njihove napotnice tudi njihovi starši. Vsi skupaj pa goljufajo državo. Pravzaprav ima vse za norca, njegova in njegovih prijateljev ošabnost pa samo dokazuje, da v njihovih glavah ni nobenega pravega znanja, predvsem pa ne poštenja. Na pomoč bo študentom priskočil predsednik ZSSS Dušan Semolič, ki komaj čaka tako povabilo. Kdo pa bo plačal to »pocestno« revolucijo? Takemu zmedenemu pojmovanju in izsiljevanju namišljenih pravic pogosto botruje dvomno govorjenje nekaterih politikov. Eden takih je, če mu tako svetuje njegova stranka, tudi obrambni minister Karl Erjavac. Na dveh stilih je težko sedeti. Politik, ki bega sem in tja in nima poguma izraziti svoj svetovni nazor, ne more biti prepričljiv. Prav tako smo priče nenehnemu opravičevanju predsednika SD Boruta Pahorja, odkar je podpisal sporazum o Partnerstvu za razvoj, bodisi svoji stranki, bodisi slovenski javnosti. Kolikor vem, so ga za odpadnika razglasili Jelko Kacin in nekateri iz njegove stranke. Jasno je, da je cilj SD na prihodnjih volitvah premagati koalicijo Janeza Janše, pa vendar ne bi hotel uporabiti, kot je Pahor izjavil za Delo, 8. maja, Janšev metode in vnaprej diskvalificirati nasprotnikov. SIC. Toliko diskvalifikacij, začeni z zaporom in Depalo vasjo, in nedokazanih obtožb, kot jih je doživel Janez Janša, jih v slovenski politiki ni še nihče. In ker dvomijo o svojem znanju, mladi makroin mikrostrokovnjaki vseh mogočih področij raje odhajajo v Koper, meko »bodočega« visokega univerzitetnega centra. Sem mislila, da jih vabi najmanj Univerza Princeton v ZDA! Tam je rezultate svojega dela treba tudi dokazati. Koliko teh strokovnjakov so učili Kučanovi učitelji oz. »vojaki revolucije«? Oddaja Pod žarometom 9. t. m. je pokazala, da dr. Dušanu Kebru pojma desnica in levica nista jasna. Vlado je obtožil, da ni le avtoritarna, temveč totalitarna. Kdo so levičarji in kdo desničarji? Menim, da ve, da sta bila Lenin in Stalin skrajna levičarja in revolucionarja. Pa tudi Hitler, Mussolini in »naš Tito« so bili levičarji, vsi pa poleg še nekaterih »velmož« največji teroristi in krvniki preteklega stoletja. Desničarja pa sta bila francoski Robert Schuman in nemški Konrad Adenauer, oba katoličana in državnikaja najvišjih moralnih kvalitet.

posoške turistične ponudbe, kajti brez tega jutri pomeni nikoli.

Pri pogajanjih Hita in ameriškega partnerja z državo o novem turističnem središču na Goriškem ima ta izjemno priložnost, da se izkaže za

odgovornega in sposobnega – drugačnega, kot so drugi paradni konji slovenskega gospodarstva, ki so bovško in tukajšnji turizem zavrgli in ga prepustili »dobroti« tujih kupcev.

Miran Mihelič, Bovec

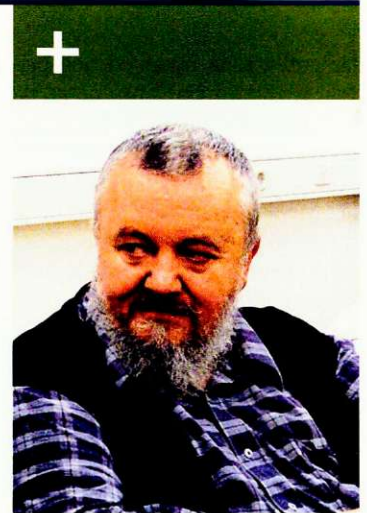
Politični semafor

Ovadil poslance SNS Varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek je na okrožnem državnem tožilstvu vložil predlog za kazenski pregon petih poslancev SNS zaradi kaznivega dejanja obrekovanja. Poslanci SNS z izjemo Zmaga pl. Jelinčiča naj bi bili zlorabili poslansko vprašanje za širjenje izmišljenih podatkov o Hanžkovem družinskem življenju. Hanžek je pojasnil, da sedaj njegovim otrokom grozijo. Vprašanje je, ali je ovadba smiselna, saj poslance varuje imuneteta.

Za razmislek o zakonu Predsednik sveta za visoko šolstvo dr. Peter Jambrek je na vlado, državni zbor in člane sveta naslovil odprto pismo, v katerem je pozval k razmisleku glede novele zakona o visokem šolstvu. Po njegovo v noveli manjka določba, da ima svet lastno strokovno službo. Poleg tega poziva, da se iz zakona umaknejo primerjave starih in novih študijskih programov. Kot navaja Jambrek, vlada prvotno v predlogu zakona ni upoštevala stališč sveta za visoko šolstvo.

V boj za Ljubljano Zgodovinar dr. Stane Granda, v zadnjem času bolj znan kot predsednik programskega sveta RTV Slovenija, bo v prihodnosti očitno dobil še eno nalogo, saj se pripravlja ustanovitev Zbora za Ljubljano, ki naj bi ga vodil. Cilj Zbora za Ljubljano naj bi bila sprememba na vrhu ljubljanske mestne oblasti, ki se vrti v začaranem krogu, in želja napraviti Ljubljano za moderno in urejeno evropsko mesto. Mu bo uspelo to doseči?

Jankovičev sel?

Kristjan Verbič, rojen leta 1970, boem in človek, ki je kot turist prepotoval velik kos sveta, se vnovič pojavlja v javnosti. Tokrat v povezavi z Zoranom Jankovičem in njemu ljubo Altimo s Kajmanskih otokov. S predstavniki Altime pa se je sešel tudi Kristjan Verbič, predstavnik lani ustanovljenega Vseslovenskega društva za zaščito malih delničarjev. V društvu ni veliko članov, pred včerajšnjo skupščino Mercatorja pa so bili še posebej dejavni, saj so male delničarje, ki imajo v lasti 24 odstotkov delnic, zelo intenzivno pozivali, naj jih na skupščini zastopata Marjan Somrak in Zoran Jankovič, ki se je nenadoma prelevil v malega delničarja. Somraka na Dolenjskem bolj poznajo kot predsednika OO SD Novo mesto, od 2000 dalje pa je bil tudi član nadzornega sveta Mercatorja in po nekaterih podatkih je z Jankovičem zelo dobro sodeloval. Ob tem se

veliko ljudi čudi, da se je Kristjan Verbič spet pojavil v javnosti, tokrat kot sociolog in filozof v vlogi »ekonomista« in skrbnika interesov malih delničarjev. Večina se ga namreč spomni kot nekdanjega, za mnoge precej spornega predsednika ŠOU Ljubljana in skoraj rednega kandidata na raznih volitvah. Kot domnevno samostojni kandidat za poslanca je kandidiral leta 1996, štiri leta pozneje se je njegovo ime pojavilo pri ustanavljanju danes že skoraj pozabljene Stranke mladih Slovenije (SMS), štiri leta pozneje pa je poskušal priti v parlament na listi stranke Slovenija je naša. Vedno je zatrjeval, da želi zavarovati interese ljudi, kar pa je le malo ljudi verjelo. Podobno je zdaj, ko se je povezal s Somrakom in Jankovičem. Slednji je prek obvodnega »vseslovenskega« združenja očitno našel nišo, prek katere želi spet uveljavljati svoje interese. V. K.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

☐ Iz arhivov slovenske politične policije	5.000,00 SIT / 20,86 EUR
☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	990,00 SIT / 4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- mesečno*
 4 x letno (9% popust)
 2 x letno (10% popust)
 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec,
 invalid,
 brezposeln,
 študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

*Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.*

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po onašem izboru)

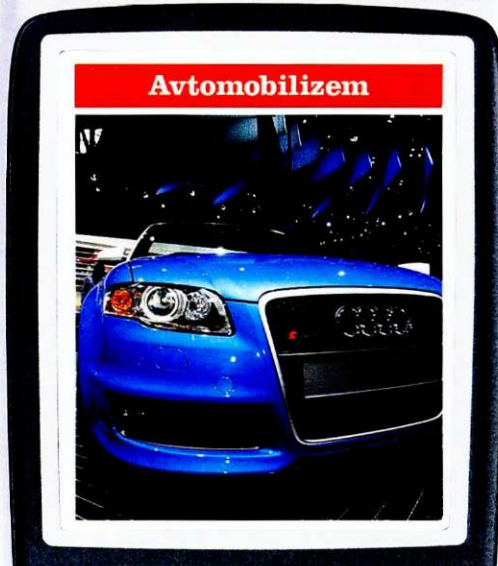

Pohitrite na Planet

NOVOST: Povezava za hitri dostop do vsebin na mobilnem Planetu

Do posameznega sklopa, ponekod tudi do konkretne vsebine, odslej že **z enim samim klikom na povezavo!** Na **1919** pošljite **SMS** z ustrežno kodo (npr. za sklop Prosti čas: **P PROSTICAS**) in v povratnem SMS-u boste prejeli povezavo – bližnjico do **zelenega**.

Kadarkoli ste lahko na tekočem z najpomembnejšimi svetovnimi temami – avtomobilizmom (**hitri dostop: P AVTOMOBILIZEM**), športom (**hitri dostop: P SPORT**) in erotiko (**hitri dostop: P EROTIKA**).

Informacije na brezplačnih številkah:

naročniki Mobitel GSM/UMTS: **031/041/051 700 700**,
Mobiuporabniki: **031/041/051 121**,
ostali: **080 70 70**.

Planet

WWW.PLANET.SI